Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (veliko vijeće)

10. rujna 2025.*

„Okoliš – Delegirana uredba (EU) 2022/1214 – Taksonomija – Gospodarske djelatnosti povezane s prirodnim plinom i nuklearnom energijom – Uključivanje u održive gospodarske djelatnosti – Ulaganja – Doprinos prelasku na ugljično neutralno gospodarstvo u skladu s ciljem od 1,5 °C Pariškog sporazuma – Cilj nulte neto stope emisija do 2050. – Znatan doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama – Članci 10. i 11. Uredbe (EU) 2020/852 – Pojam ‚niskougljična djelatnost' – Bitna šteta za okolišne ciljeve – Rizici povezani s ozbiljnim reaktorskim nesrećama – Rizici povezani s visokoradioaktivnim otpadom – Rizici povezani sa sušama i klimatskim promjenama – Načelo opreznosti – Kriteriji tehničke provjere – Smanjenje emisija stakleničkih plinova – Članak 290. UFEU-a – Pojam ‚ključni elementi' zakonodavnog akta – Znanstveni dokazi – Komisijina margina prosudbe – Očita pogreška u ocjeni"

U predmetu T-625/22,

Republika Austrija, koju zastupaju M. Klamert i F. Koppensteiner, u svojstvu agenata, uz asistenciju S. Lünenbürger, K. Reitera i M. Kottmanna, odvjetnici,

tužitelj,

koju podupiru

Veliko Vojvodstvo Luksemburg, koje zastupaju A. Germeaux i T. Schell, u svojstvu agenata,

intervenijent,

protiv

Europske komisije, koju zastupaju C. Ladenburger, R. Tricot, G. von Rintelen, C. Auvret i B. De Meester, u svojstvu agenata,

tuženik,

koju podupiru

Republika Bugarska, koju zastupaju T. Mitova i S. Ognianova Ruseva, u svojstvu agenata,

Češka Republika, koju zastupaju J. Vláčil, i L. Dvořáková, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: njemački

Francuska Republika, koju zastupaju T. Stéhelin, B. Fodda i M. de Lisi, u svojstvu agenata,

Mađarska, koju zastupaju M. Fehér i K. Szíjjártó, u svojstvu agenata,

Republika Poljska, koju zastupaju B. Majczyna, M. Rzotkiewicz i K. Rudzińska, u svojstvu agenata,

Rumunjska, koju zastupaju E. Gane, M. Chicu i O.-C. Ichim, u svojstvu agenata,

Republika Slovenija, koju zastupaju A. Grum i B. Jovin Hrastnik, u svojstvu agenata,

Slovačka Republika, koju zastupa E. Larišová, u svojstvu agenta,

i

Republika Finska, koju zastupa H. Leppo, u svojstvu agenta,

intervenijenti,

OPĆI SUD (veliko vijeće),

u sastavu: M. van der Woude, predsjednik, S. Papasavvas, potpredsjednik, A. Marcoulli, M. J. Costeira, O. Porchia, M. Kancheva, U. Öberg, G. De Baere, T. Pynnä, J. Laitenberger, G. Steinfatt, D. Petrlík, P. Zilgalvis (izvjestitelj), E. Tichy-Fisslberger, L. Spangsberg Grønfeldt, suci,

tajnik: S. Jund, administratorica,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

uzimajući u obzir mjeru upravljanja postupkom od 10. rujna 2024. i Komisijin odgovor podnesen tajništvu Općeg suda 30. rujna 2024.,

nakon rasprave održane 21. i 22. listopada 2024., tijekom koje je Republika Austrija podnijela očitovanja o tom odgovoru,

donosi sljedeću

Presudu

1 Svojom tužbom na temelju članka 263. UFEU-a Republika Austrija zahtijeva poništenje Delegirane uredbe Komisije (EU) 2022/1214 od 9. ožujka 2022. o izmjeni Delegirane uredbe (EU) 2021/2139 u pogledu ekonomskih djelatnosti u određenim energetskim sektorima i Delegirane uredbe (EU) 2021/2178 u pogledu specifičnih javnih objava informacija o tim ekonomskim djelatnostima (SL 2022., L 188, str. 1., u daljnjem tekstu: „pobijana uredba”).

Okolnosti spora

2 Europski parlament i Vijeće Europske unije donijeli su 18. lipnja 2020. Uredbu (EU) 2020/852 o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 (SL 2020., L 198, str. 13. i ispravak SL 2021., L 345, str. 41., u daljnjem tekstu: Uredba o taksonomiji).

3 U skladu s člankom 1. stavkom 1. Uredbe o taksonomiji, njome se uređuju kriteriji za utvrđivanje toga smatra li se gospodarska djelatnost okolišno održivom za potrebe određivanja stupnja okolišne održivosti ulaganja. U skladu s njezinom uvodnom izjavom 3., ta je uredba ključan korak u usmjeravanju financijskih tokova prema održivim djelatnostima kako bi se do 2050. postigla klimatski neutralna Unija.

4 U tu svrhu Uredbom o taksonomiji uspostavlja se, kao što to proizlazi iz njezinih uvodnih izjava 6. i 12., jedinstveni sustav klasifikacije održivih djelatnosti, kojim se na razini Unije usklađuju kriteriji za utvrđivanje je li gospodarska djelatnost okolišno održiva, čime se ulagateljima i drugim gospodarskim subjektima pruža zajedničko shvaćanje gospodarskih djelatnosti koje su okolišno održive.

5 Europska komisija donijela je 4. lipnja 2021. Delegiranu uredbu (EU) 2021/2139 o dopuni Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđivanjem kriterija tehničke provjere na temelju kojih se određuje pod kojim se uvjetima smatra da ekonomska djelatnost znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena ili prilagodbi klimatskim promjenama i nanosi li ta ekonomska djelatnost bitnu štetu kojem drugom okolišnom cilju (SL 2021., L 442, str. 1. i ispravak SL 2024./90307, L).

6 Komisija je 9. ožujka 2022. donijela pobijanu uredbu, čiji je predmet, među ostalim, utvrditi kriterije tehničke provjere za uključivanje određenih djelatnosti iz sektora nuklearne energije i prirodnog plina u kategoriju djelatnosti za koje se smatra da znatno doprinose ublažavanju klimatskih promjena, na temelju članka 10. stavka 3. Uredbe o taksonomiji, i u kategoriju djelatnosti za koje se smatra da znatno doprinose prilagodbi klimatskim promjenama, na temelju članka 11. stavka 3. te uredbe (u daljnjem tekstu: kriteriji tehničke provjere).

Zahtjevi stranaka

7 Republika Austrija, koju podupire Veliko Vojvodstvo Luksemburg, od Općeg suda zahtijeva da:

– poništi pobijanu uredbu;

– naloži Komisiji snošenje troškova.

8 Komisija, koju podupiru Republika Bugarska, Češka Republika, Francuska Republika, Mađarska, Republika Poljska, Rumunjska, Republika Slovenija, Slovačka Republika i Republika Finska, od Općeg suda zahtijeva da:

– odbije tužbu;

– naloži Republici Austriji snošenje troškova.

Pravo

9 U prilog svojoj tužbi Republika Austrija ističe šesnaest tužbenih razloga.

10 S jedne strane, prvih osam tužbenih razloga odnosi se na gospodarske djelatnosti povezane sa sektorom nuklearne energije.

11 Konkretno, prvi tužbeni razlog temelji se na povredi postupovnih pravila Uredbe o taksonomiji i članka 6. stavka 4. Uredbe (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi”) (SL 2021., L 243, str. 1.; u daljnjem tekstu: Europski zakon o klimi).

12 Drugi tužbeni razlog temelji se na povredi članka 10. stavka 2. i članka 19. stavka 1. točaka (f) i (g) Uredbe o taksonomiji, kao i načela opreznosti.

13 Treći tužbeni razlog temelji se na povredi članka 17. i članka 19. stavka 1. točaka (f) i (g) Uredbe o taksonomiji te načela opreznosti.

14 Četvrti tužbeni razlog temelji se na povredi članka 17. Uredbe o taksonomiji s obzirom na različite kriterije tehničke provjere, članka 19. stavka 1. točke (f) te uredbe i načela opreznosti.

15 Peti tužbeni razlog, koji se temelji na povredi članka 11. i članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe o taksonomiji, kao i načela opreznosti.

16 Šesti tužbeni razlog temelji se na povredi članka 19. stavka 1. točke (k) Uredbe o taksonomiji.

17 Sedmi tužbeni razlog temelji se na povredi svrhe i korisnog učinka Uredbe o taksonomiji zbog rizika od rascjepkanosti tržišta.

18 Osmi tužbeni razlog temelji se na povredi članka 290. UFEU-a.

19 S druge strane, preostalih osam tužbenih razloga odnosi se na gospodarske djelatnosti povezane sa sektorom prirodnog plina.

20 Konkretno, deveti tužbeni razlog temelji se na povredi postupovnih odredbi Uredbe o taksonomiji i članka 6. stavka 4. Europskog zakona o klimi.

21 Deseti tužbeni razlog temelji se na povredi članka 10. stavka 2. i članka 19. stavka 1. točaka (f) i (g) Uredbe o taksonomiji, kao i načela opreznosti.

22 Jedanaesti tužbeni razlog temelji se na povredi načela tehnološke neutralnosti iz članka 19. stavka 1. točaka (a) i (j) Uredbe o taksonomiji i zabrane diskriminacije.

23 Dvanaesti tužbeni razlog temelji se na povredi članka 17. i članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe o taksonomiji, kao i načela opreznosti.

24 Trinaesti tužbeni razlog temelji se na povredi članka 11. i članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe o taksonomiji, kao i načela opreznosti.

25 Četrnaesti tužbeni razlog temelji se na povredi članka 19. stavka 1. točke (i) Uredbe o taksonomiji jer uključivanje djelatnosti povezanih s prirodnim plinom u taksonomiju predstavlja rizik od nastanka neiskoristive imovine.

26 Petnaesti tužbeni razlog temelji se na povredi članka 19. stavka 1. točke (k) Uredbe o taksonomiji.

27 Šesnaesti tužbeni razlog temelji se na povredi svrhe i korisnog učinka Uredbe o taksonomiji zbog rizika od rascjepkanosti tržišta.

28 Opći sud smatra svrsishodnim najprije razmotriti prvi i deveti tužbeni razlog zajedno. Što se tiče gospodarskih djelatnosti povezanih s nuklearnom energijom, Opći sud razmotrit će osmi i drugi tužbeni razlog, zatim treći i četvrti tužbeni razlog zajedno, te naposljetku peti, šesti i sedmi tužbeni razlog.

29 Što se tiče gospodarskih djelatnosti povezanih sa sektorom prirodnog plina, Opći sud smatra svrsishodnim najprije razmotriti deseti tužbeni razlog, a zatim jedanaesti do šesnaestog tužbenog razloga.

Uvodne napomene o opsegu sudskog nadzora

30 Republika Austrija u biti tvrdi da se tužbeni razlozi temelje na pogreškama koje se tiču prava počinjenima prilikom primjene i tumačenja Uredbe o taksonomiji, tako da Opći sud treba provesti puni sudski nadzor.

31 Komisija osporava tu argumentaciju.

32 Valja podsjetiti na to da, kada institucija Unije raspolaže širokom diskrecijskom ovlasti, osobito u okviru složenih ocjena, sudski nadzor koji mora provesti sud Unije u pogledu osnovanosti akta donesenog u izvršavanju takve ovlasti ne smije dovesti do toga da on svojom ocjenom zamijeni ocjenu institucije o kojoj je riječ, nego ima za cilj provjeriti da se taj akt ne temelji na materijalno netočnim činjenicama i da ne sadržava nikakvu očitu pogrešku u ocjeni ili zlouporabu ovlasti (vidjeti u tom smislu presudu od 4. svibnja 2023., ESB/Crédit lyonnais, C-389/21 P, EU:C:2023:368, t. 55. i navedenu sudsku praksu).

33 Usto, u kontekstu delegirane ovlasti u smislu članka 290. UFEU-a, Komisija prilikom izvršavanja dodijeljenih ovlasti raspolaže širokom diskrecijskom ovlašću kada je pozvana, među ostalim, provesti složene ocjene i procjene (vidjeti u tom smislu presudu od 11. svibnja 2017., Dyson/Komisija, C-44/16 P, EU:C:2017:357, t. 53. i navedenu sudsku praksu).

34 U tom pogledu, ustaljena je sudska praksa da sud Unije ne samo da mora provjeriti materijalnu točnost navedenih dokaznih elemenata, kao i njihovu pouzdanost i dosljednost, već i to predstavljaju li navedeni elementi skup relevantnih podataka koje treba uzeti u obzir prilikom ocjene složene situacije te jesu li oni takve naravi da podupiru zaključke koji su iz njih izvedeni (vidjeti presudu od 4. svibnja 2023., ESB/Crédit lyonnais, C-389/21 P, EU:C:2023:368, t. 56. i navedenu sudsku praksu).

35 Naime, kada institucija posjeduje široku diskrecijsku ovlast, suštinsku važnost ima poštovanje postupovnih jamstava, među kojima se nalazi i obveza nadležne institucije da pažljivo i nepristrano ispita sve elemente relevantne za predmetni slučaj (vidjeti presudu od 4. svibnja 2023., ESB/Crédit lyonnais, C-389/21 P, EU:C:2023:368, t. 57. i navedenu sudsku praksu).

36 Suprotno tomu, Opći sud provodi puni nadzor u pogledu pravnih pitanja, što uključuje tumačenje pravnih odredbi, koje treba dati na temelju objektivnih elemenata, kao i provjeru jesu li ispunjeni uvjeti za primjenu takve odredbe (vidjeti presudu od 11. rujna 2024., Sveza Verkhnyaya Sinyachikha i dr./Komisija, T-2/22, neobjavljenu, EU:T:2024:615, t. 27. i navedenu sudsku praksu).

37 Osim toga, što se tiče razmatranja suda Unije u pogledu postojanja očite pogreške u ocjeni kojom je zahvaćen akt institucije, treba pojasniti da, kako bi se utvrdilo da je ta institucija počinila očitu pogrešku u ocjeni složenih činjenica kojom bi se opravdalo poništenje navedenog akta, dokazi koje je podnio tužitelj moraju biti dovoljni da se ocjena činjenica iz akta ne čini vjerodostojnom (vidjeti po analogiji presude od 14. lipnja 2018., Lubrizol France/Vijeće, C-223/17 P, neobjavljenu, EU:C:2018:442, t. 39., od 7. svibnja 2020., BTB Holding Investments i Duferco Participations Holding/Komisija, C-148/19 P, EU:C:2020:354, t. 72. i od 17. svibnja 2018., Bayer CropScience i dr./Komisija, T-429/13 i T-451/13, EU:T:2018:280, t. 145.).

38 Tužbene razloge koje je istaknula Republika Austrija valja ispitati s obzirom na ta razmatranja.

Prvi i deveti tužbeni razlog, koji se temelje na povredi postupovnih odredbi iz Uredbe o taksonomiji i članka 6. stavka 4. Europskog zakona o klimi

39 Republika Austrija, koju podupire Veliko Vojvodstvo Luksemburg, u biti tvrdi da je pobijana uredba donesena povredom postupovnih odredbi predviđenih Uredbom o taksonomiji za donošenje delegiranog akta, osobito onih koje se odnose na utvrđivanje kriterija tehničke provjere, i Međuinstitucijskim sporazumom Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o boljoj izradi zakonodavstva (SL 2016., L 123, str. 1., u daljnjem tekstu: međuinstitucijski sporazum), kao i povredom odredbi članka 6. stavka 4. Europskog zakona o klimi.

40 Komisija, koju podupiru Republika Bugarska, Češka Republika, Francuska Republika, Mađarska, Republika Poljska i Rumunjska, osporava tu argumentaciju.

41 Treba podsjetiti na to da, u skladu s člankom 23. stavkom 4. Uredbe o taksonomiji, Komisija prije donošenja i tijekom izrade delegiranih akata prikuplja sve potrebno stručno znanje, među ostalim savjetovanjem sa stručnjacima iz Stručne skupine država članica za održivo financiranje (u daljnjem tekstu: Stručna skupina država članica) iz članka 24. Uredbe o taksonomiji.

42 Usto, na temelju te odredbe, prije donošenja delegiranog akta Komisija djeluje u skladu s načelima i postupcima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu.

43 Također valja istaknuti da se, u skladu s člankom 10. stavkom 4. i člankom 11. stavkom 4. Uredbe o taksonomiji, Komisija prije donošenja delegiranog akta savjetuje s Platformom za održivo financiranje (u daljnjem tekstu: Platforma) iz članka 20. Uredbe o taksonomiji u pogledu kriterija tehničke provjere.

44 Osim toga, na temelju članka 24. stavka 1. Uredbe o taksonomiji, Stručna skupina država članica savjetuje Komisiju o primjerenosti kriterija tehničke provjere i pristupu Platforme u vezi s izradom tih kriterija.

45 U ovom slučaju valja podsjetiti na to da je, radi donošenja Delegirane uredbe 2021/2139, tehnička stručna skupina za održivo financiranje (u daljnjem tekstu: TEG), koju je Komisija osnovala kako bi joj pomogla u izradi taksonomije, izradila preporuke o kriterijima tehničke provjere koji se

odnose na gospodarske djelatnosti koje znatno doprinose dvama okolišnim ciljevima utvrđenima u članku 9. točkama (a) i (b) Uredbe o taksonomiji. U svojim izvješćima iz prosinca 2018. i lipnja 2019. TEG je objavio dvije privremene verzije svojih preporuka. Svako od tih dvaju izvješća bilo je predmet javnog savjetovanja. TEG-ovo konačno izvješće objavljeno je u ožujku 2020., zajedno s tehničkim prilogom.

46 Usto, Komisija je radi donošenja Delegirane uredbe 2021/2139 objavila procjenu učinka u ožujku 2020., na koju su se mogle iznijeti primjedbe do kraja travnja 2020. K tomu, nacrt Delegirane uredbe 2021/2139 bio je objavljen na portalu za bolju regulativu tijekom razdoblja od četiri tjedna radi prikupljanja primjedbi (od 20. studenoga do 18. prosinca 2020.), Platforma ga je ocijenila u prosincu 2020. te je on predstavljen stručnjacima iz država članica na nekoliko sastanaka Stručne skupine država članica u razdoblju od prosinca 2020. do ožujka 2021. Komisija je 4. lipnja 2021. objavila procjenu učinka s ciljem donošenja Delegirane uredbe 2021/2139 (SWD(2021) 152 *final*).

47 Osim toga, radi donošenja pobijane uredbe, Komisijina Glavna uprava za financijsku stabilnost, financijske usluge i uniju tržišta kapitala (FISMA) tijekom ljeta 2020. zatražila je od Zajedničkog istraživačkog centra (JRC), prema TEG-ovim preporukama, provođenje detaljnijih tehničkih radova u pogledu kriterija iz članka 17. Uredbe o taksonomiji, u skladu s kojim gospodarska djelatnost, kako bi se smatrala okolišno održivom, ne smije „šteti[ti] bitno" nijednom okolišnom cilju koji je za nuklearnu energiju utvrđen u članku 9. te uredbe (u daljnjem tekstu: kriterij DNSH [(*eng. Do No Significant Harm*)]). JRC je razmotrio ocjenu proizvodnje nuklearne energije s obzirom na kriterij DNSH uzimajući pritom u obzir učinke cijelog životnog ciklusa nuklearne energije u pogledu stvarnog i potencijalnog okolišnog utjecaja na sve ciljeve. Dana 19. ožujka 2021. JRC je sastavio izvješće o rezultatima cjelovitog ispitivanja (u daljnjem tekstu: izvješće JRC-a) te su u obrazloženju nacrta pobijane uredbe sažeto navedeni zaključci iz tog izvješća.

48 Nastavno na JRC-ovo izvješće, stručna skupina iz članka 31. Ugovora o Euratomu 28. lipnja 2021. dala je o njemu pozitivno mišljenje, kao što je to navedeno u obrazloženju nacrta pobijane uredbe. Znanstveni odbor za zdravlje, okoliš i nove rizike (u daljnjem tekstu: SCHEER) 29. lipnja 2021. također je dao mišljenje o zaključcima i preporukama iz JRC-ova izvješća.

49 Kao prvo, prema mišljenju Republike Austrije, suprotno zahtjevima Međuinstitucijskog sporazuma, osobito u točki 4. i sljedećim točkama njegova priloga, nacrt pobijane uredbe proslijeđen je nepravodobno i u neprimjerenom trenutku (navečer 31. prosinca 2021.), uz prekratak rok za odgovor (koji je prvotno isticao 12. siječnja 2022., a zatim, nakon kratkog produljenja, 21. siječnja 2022.). Države članice stoga nisu imale dovoljan rok za pripremu svojih očitovanja.

50 U tom pogledu valja istaknuti da se, u skladu s točkom 4. Priloga Međuinstitucijskom sporazumu, o svakom pojedinačnom nacrtu delegiranog akta koji pripreme službe Komisije pravodobno provodi savjetovanje sa stručnjacima iz država članica.

51 Usto, Komisija je 31. prosinca 2021. dostavila nacrt pobijane uredbe Platformi i Stručnoj skupini država članica.

52 Platforma je 24. siječnja 2022. objavila konačne povratne informacije na svojoj internetskoj stranici.

53 Dana 10. siječnja 2022. održan je sastanak Stručne skupine država članica na kojem su države članice mogle podnijeti svoja očitovanja o nacrtu pobijane uredbe.

54 Stručna skupina država članica dobila je rok do 26. siječnja 2022. za podnošenje svojih primjedbi na Platformine povratne informacije.

55 S obzirom na činjenicu da su djelatnosti povezane s nuklearnom energijom i djelatnosti povezane s prirodnim plinom već bile predmet preliminarnih procjena u svrhu donošenja Delegirane uredbe 2021/2139 te da pitanje utjecaja tih djelatnosti na okoliš – koje je predmet brojnih postojećih stručnih studija, kao što su to JRC-ovo izvješće i mišljenje stručne skupine iz članka 31. Ugovora o Euratomu od 28. lipnja 2021. – nije potpuno novo, rok od 12 dana, koji je produljen na 21 dan, dodijeljen Stručnoj skupini država članica i Platformi za davanje njihovih mišljenja o nacrtu delegiranog akta, predstavljao je dovoljno razdoblje za iznošenje primjedbi.

56 To vrijedi tim više jer su, s jedne strane, stručnjaci imali prethodna saznanja o tom području s obzirom na to da su na sastanku u svibnju 2020. već iznijeli očitovanja o TEG-ovim preporukama navedenima u točki 45. ove presude i, s druge strane, ni Platforma ni Stručna skupina država članica nisu smatrali da je produljeni rok bio nedovoljan.

57 U tom se kontekstu Komisiji ne može prigovoriti što je nacrt pobijane uredbe dostavila 31. prosinca 2021., i to tim više jer je rok dodijeljen Stručnoj skupini država članica i Platformi za davanje mišljenja o nacrtu delegiranog akta bio produljen do 21. siječnja 2022.

58 Suprotno onomu što tvrdi Republika Austrija, valja stoga utvrditi da se o nacrtu pobijane uredbe pravodobno savjetovalo s državama članicama, u skladu s točkom 4. Priloga Međuinstitucijskom sporazumu.

59 Osim toga, Komisiji se ne može prigovoriti ni da je nacrt pobijane uredbe dostavila istodobno Stručnoj skupini država članica i Platformi jer je Komisija Stručnoj skupini država članica dala mogućnost da iznese svoja očitovanja o Platforminim povratnim informacijama. U tom je pogledu Stručnoj skupini država članica dodijeljen rok do 26. siječnja 2022. za podnošenje očitovanja o Platforminim povratnim informacijama, koje su objavljene na njezinoj internetskoj stranici 24. siječnja 2022., odnosno dva dana prije tog roka.

60 Kao drugo, Republika Austrija navodi da nije bio održan sastanak sa stručnjacima država članica premda nisu bili ispunjeni uvjeti za primjenu postupka pisanog mišljenja s obzirom na to da pobijana uredba nije sadržavala izmjenu Delegirane uredbe 2021/2139, nego „dodatak” koji se odnosio na potpuno nova pitanja, osobito definiciju gospodarskih djelatnosti i određivanje potpuno novih kriterija i graničnih vrijednosti, što je zahtijevalo novo savjetovanje s državama članicama.

61 Međutim, valja utvrditi da je 10. siječnja 2022. održan virtualni sastanak, tako da je doista održan sastanak sa stručnjacima iz država članica u vezi s djelatnostima na koje se odnosi pobijana uredba. Uostalom, Međuinstitucijskim sporazumom ne onemogućuje se savjetovanje sa stručnjacima u okviru pisanog postupka.

62 Kao treće, Republika Austrija u biti prigovara Komisiji da je definirala kriterije tehničke provjere, a da nije osigurala novo javno savjetovanje ni novu procjenu učinka nakon dodatnih procjena provedenih u JRC-ovu izvješću.

63 U tom pogledu valja podsjetiti na to da u skladu s točkom 13. Međuinstitucijskog sporazuma Komisija provodi procjene učinka svojih delegiranih akata za koje se očekuje da će imati značajne učinke na gospodarstvo, okoliš ili društvo, kao i što je moguće opsežnija savjetovanja.

64 Međutim, iz sudske prakse proizlazi da iz teksta točaka 12. do 15. Međuinstitucijskog sporazuma ne nastaje obveza provedbe procjene učinka delegiranih uredbi u svim okolnostima (vidjeti u tom smislu i po analogiji presude od 3. prosinca 2019., Češka Republika/Parlament i Vijeće, C-482/17, EU:C:2019:1035, t. 82. do 85. i od 5. srpnja 2023., TIB Chemicals/Komisija, T-639/20, neobjavljenu, EU:T:2023:374, t. 206.).

65 Osim toga, u skladu s točkom 28. Međuinstitucijskog sporazuma, Komisija se obvezuje da prije donošenja delegiranog akta prikupi sve potrebno stručno znanje, među ostalim i savjetovanjem sa stručnjacima iz država članica i javnim savjetovanjem.

66 U točki 6. Priloga Međuinstitucijskom sporazumu navodi se da priprema i izrada delegiranih akata može uključivati i savjetovanja s dionicima, tako da Komisija nije u svakom slučaju obvezna provoditi javna savjetovanja.

67 U ovom slučaju, kao što to proizlazi iz točaka 45 i 46. ove presude, Komisija je radi donošenja Delegirane uredbe 2021/2139 provela procjenu učinka, a TEG je izradio dva izvješća o kriterijima tehničke provjere u vezi s gospodarskim djelatnostima koje znatno doprinose dvama okolišnim ciljevima utvrđenima u članku 9. točkama (a) i (b) Uredbe o taksonomiji. Ta procjena učinka i navedena izvješća bili su predmet javnog savjetovanja. Usto, ta procjena učinka i ta javna savjetovanja provedeni su kada je već bilo predviđeno utvrđivanje kriterija tehničke provjere za gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom.

68 Uostalom, u procjeni učinka radi donošenja Delegirane uredbe 2021/2139 (SWD(2021)152 *final*) na stranici 23. bilo je navedeno da, kad je riječ o djelatnostima povezanima s nuklearnom energijom, odabir podrazumijeva provedbu daljnjih tehničkih radova u pogledu kriterija DNSH.

69 Kao što to proizlazi iz uvodne izjave 3. pobijane uredbe, utvrđivanje kriterija tehničke provjere za te djelatnosti odgođeno je u iščekivanju dubinske stručne procjene.

70 Naime, stručna mišljenja i javna savjetovanja koji su provedeni radi donošenja Delegirane uredbe 2021/2139 već su obuhvaćali djelatnosti povezane s nuklearnom energijom, tako da je pobijana uredba dio kontinuiteta navedene uredbe. Uostalom, Komisija je zbog njih provela dodatne procjene radi donošenja pobijane uredbe.

71 Djelatnosti povezane s nuklearnom energijom također su analizirane u tehničkom prilogu TEG-ovu konačnom izvješću, koje je istodobno poslužilo kao osnova za izradu Delegirane uredbe 2021/2139 i pobijane uredbe.

72 Stoga, uzimajući u obzir elemente navedene u točkama 45. do 48. ove presude, iz različitih postupovnih faza koje su dovele do donošenja Delegirane uredbe 2021/2139 i zatim pobijane uredbe, proizlazi da je potonja uredba dio kontinuiteta prvonavedene uredbe. Konkretno, u okviru postupka koji je doveo do donošenja Delegirane uredbe 2021/2139, TEG je uzeo u obzir gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom te je preporučio provedbu drugih studija, koje su provedene u okviru postupka koji je doveo do donošenja pobijane uredbe.

73 Slijedom toga, Komisija je u svrhu donošenja pobijane uredbe mogla valjano temeljiti svoje zaključke na studijama koje su provedene radi donošenja Delegirane uredbe 2021/2139, s obzirom na to da ne samo da je predmet obiju delegiranih uredbi dopuniti Uredbu o taksonomiji, nego se i postupci koji su doveli do njihova donošenja dopunjuju u pogledu ispitivanja gospodarskih djelatnosti povezanih s nuklearnom energijom. Stoga, konkretno, a suprotno onomu što tvrdi Republika Austrija, Komisija je za potrebe donošenja pobijane uredbe mogla temeljiti svoje zaključke na procjeni učinka i javnom savjetovanju koji su provedeni u svrhu donošenja Delegirane uredbe 2021/2139 a da nije bila dužna dodatno i posebno provesti procjenu učinka i javno savjetovanje nakon što je u JRC-ovu izvješću bila provedena dopunska procjena, s obzirom na to da su djelatnosti povezane s nuklearnom energijom već bile predmet procjene učinka i javnog savjetovanja.

74 Iz toga proizlazi da Komisija nije počinila pogrešku time što je smatrala da nije bilo potrebno dodatno i posebno provesti procjenu učinka i javno savjetovanje nakon što je u JRC-ovu izvješću bila provedena dodatna procjena u pogledu poštovanja kriterija DNSH u okviru djelatnosti povezanih s nuklearnom energijom.

75 Kao četvrto, što se tiče argumenta navedenog u točki 30. intervencijskog podneska Velikog Vojvodstva Luksemburga, prema kojem nepostojanje novog javnog savjetovanja predstavlja povredu članka 8. Konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (SL 2005., L 124, str. 4.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 7., str. 151.), valja podsjetiti na to da, u skladu s člankom 40. četvrtim stavkom Statuta Suda Europske unije, koji se primjenjuje na postupak pred Općim sudom na temelju članka 53. tog statuta, prijedlog za uključenje u postupak ograničen je na potporu tužbenog zahtjeva jedne od glavnih stranaka u postupku. Usto, u skladu s člankom 142. stavkom 3. Poslovnika Općeg suda, intervenijent prihvaća postupak u stanju u kojem se nalazi u trenutku njegove intervencije.

76 Iako se tim odredbama ne protivi to da intervenijent iznese argumente koji su novi ili različiti od argumenata stranke koju podupire, jer bi se u protivnom njegova intervencija ograničila na ponavljanje argumenata iznesenih u tužbi, ne može se prihvatiti to da na temelju navedenih odredbi može isticanjem novih tužbenih razloga izmijeniti ili izobličiti okvir spora definiran tužbom (presude od 10. studenoga 2021., Google i Alphabet/Komisija (Google Shopping), T-612/17, EU:T:2021:763, t. 192. i od 2. listopada 2024., ACE/Vijeće, T-828/22, neobjavljena, žalbeni postupak u tijeku, EU:T:2024:672, t. 44.).

77 Budući da Republika Austrija nije istaknula tužbeni razlog koji se temelji na povredi članka 8. Konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša, taj je argument stoga nedopušten.

78 Kao peto, Republika Austrija, koju podupire Veliko Vojvodstvo Luksemburg, tvrdi da granične vrijednosti od 270 grama (g) ekvivalentnog CO_2 (CO_2eq) po kilovatsatu (kWh) i godišnji prosjek od 550 kilograma (kg) CO_2eq po kilovatu (kW) tijekom 20 godina, utvrđeni za kvalifikaciju prirodnog plina kao prijelazne djelatnosti u smislu članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji, nisu bili predmet nikakve procjene učinka ni javnog savjetovanja.

79 Međutim, valja podsjetiti na to da je, kao što to proizlazi iz točke 46. ove presude, Komisija provela procjenu učinka radi donošenja Delegirane uredbe 2021/2139, a TEG je donio dva izvješća. Ta procjena učinka i navedena izvješća bili su predmet javnog savjetovanja i izrađeni su kada je već bilo predviđeno utvrđivanje kriterija tehničke provjere za gospodarske djelatnosti povezane s prirodnim plinom.

80 Naime, stručna mišljenja i javna savjetovanja koja su provedena radi donošenja Delegirane uredbe 2021/2139 već su obuhvaćala djelatnosti povezane s prirodnim plinom. Uostalom, Komisija je zbog njih provela dodatne procjene radi donošenja pobijane uredbe. Uostalom, u procjeni učinka radi donošenja Delegirane uredbe 2021/2139 (SWD(2021)152 *final*) na stranici 146. bilo je navedeno da, kad je riječ o djelatnostima povezanima s prirodnim plinom, odabir podrazumijeva provedbu daljnjih tehničkih radova.

81 Usto, gospodarske djelatnosti povezane s prirodnim plinom analizirane su u tehničkom prilogu TEG-ova konačnog izvješća.

82 Budući da je sektor prirodnog plina bio predmet pripremne faze Delegirane uredbe 2021/2139 i s obzirom na to da postoji kontinuitet između te uredbe i pobijane uredbe, na koji se podsjeća u točki 72. ove presude, Komisiji se ne može prigovoriti što nije provela novu procjenu učinka ili novo javno savjetovanje u pogledu tog sektora.

83 Stoga Komisija nije počinila pogrešku kada je smatrala da nije bilo potrebno dodatno i posebno provesti procjenu učinka i javno savjetovanje u pogledu graničnih vrijednosti od 270 g CO_2 eq/kWh i 550 kg CO_2eq/kW.

84 Kao šesto, Republika Austrija tvrdi da je donošenjem pobijane uredbe povrijeđen članak 6. stavak 4. Europskog zakona o klimi jer Komisija prije njezina donošenja nije provela procjenu njezine usklađenosti s ciljem klimatske neutralnosti iz članka 2. stavka 1. tog zakona i klimatskim ciljevima Unije za 2030. i 2040., niti je objavila rezultate ili obrazloženje takve procjene.

85 Valja podsjetiti na to da, u skladu s člankom 6. stavkom 4. Europskog zakona o klimi, Komisija prije donošenja svakog nacrta mjere ili zakonodavnog prijedloga, uključujući proračunske prijedloge, ocjenjuje njihovu dosljednost s ciljem klimatske neutralnosti utvrđenim u članku 2. stavku 1. tog zakona i klimatskim ciljevima Unije za 2030. i 2040. i tu ocjenu uključuje u sve procjene učinka koje prate te mjere ili prijedloge, a rezultate te ocjene objavljuje prilikom njihova donošenja. Komisija također ocjenjuje jesu li ti nacrti mjera ili zakonodavni prijedlozi, uključujući proračunske prijedloge, dosljedni s osiguravanjem napretka u prilagodbi kako je navedeno u članku 5. navedenog zakona.

86 Člankom 6. stavkom 4. Europskog zakona o klimi ne predviđa se poseban oblik za ocjenu koja je njime predviđena. Stoga je bitan cilj te odredbe osigurati da Komisija donese informiranu odluku o dosljednosti nacrta mjere s ciljevima navedenog zakona.

87 Doista, poštovanje tog bitnog cilja može se osigurati Komisijinom provjerom uzimaju li se u obzir posebni zahtjevi Uredbe o taksonomiji, osobito njezina članka 10., kojim se uređuje znatan doprinos ublažavanju klimatskih promjena.

88 Naime, članak 2. stavak 1. Europskog zakona o klimi, kojim se definira cilj klimatske neutralnosti, glasi kako slijedi:

„Emisije i uklanjanje stakleničkih plinova koji se odnose na cijelu Uniju i uređeni su pravom Unije moraju biti uravnoteženi unutar Unije najkasnije do 2050., čime će se do te godine emisije smanjiti na nultu neto razinu, a Unija mora nastojati da nakon toga ostvari negativne emisije."

89 U uvodnoj izjavi 24. Uredbe o taksonomiji predviđa se da bi gospodarska djelatnost kojom se nastoji postići okolišni cilj ublažavanja klimatskih promjena trebala znatno doprinijeti stabilizaciji emisija stakleničkih plinova izbjegavanjem ili smanjivanjem tih emisija ili poboljšanjem uklanjanja stakleničkih plinova.

90 U članku 10. stavku 2. Uredbe o taksonomiji navodi se i da se smatra da djelatnost znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena ako se njome podržava prijelaz na klimatski neutralno gospodarstvo, među ostalim postupnim ukidanjem emisija stakleničkih plinova.

91 Iz toga slijedi da je cilj klimatske neutralnosti Europskog zakona o klimi sličan cilju ublažavanja klimatskih promjena koji se provodi Uredbom o taksonomiji jer je cilj obaju akata smanjenje ili ukidanje emisija stakleničkih plinova.

92 Doista, procjena učinka Delegirane uredbe 2021/2139 i znanstvene procjene doprinosa gospodarskih djelatnosti povezanih s nuklearnom energijom i prirodnim plinom ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, kao i znanstvena procjena usklađenosti tih djelatnosti s kriterijem DNSH, koje su provedene radi donošenja pobijane uredbe kako bi se izmjerio potencijalni doprinos tih djelatnosti cilju smanjenja ili ukidanja stakleničkih plinova, omogućile su Komisiji ocjenu usklađenosti pobijane uredbe s klimatskim ciljevima Unije za 2030. i 2040. u skladu s člankom 6. stavkom 4. Europskog zakona o klimi, a da pritom nije bila potrebna nikakva dodatna procjena.

93 Stoga treba odbiti prvi i deveti tužbeni razlog.

Drugi, treći, četvrti, peti, šesti, sedmi i osmi tužbeni razlog, koji se odnose na gospodarske djelatnosti povezane sa sektorom nuklearne energije

94 Uvodno valja istaknuti da se pobijana uredba odnosi na tri vrste gospodarskih djelatnosti u nuklearnom sektoru:

– pretkomercijalne faze naprednih tehnologija za proizvodnju energije iz nuklearnih procesa s minimalnim otpadom iz gorivnog ciklusa (novi odjeljci 4.26. priloga I. i II. Delegiranoj uredbi 2021/2139, koji su pobijanom uredbom uneseni u navedene priloge);

– izgradnja i siguran rad novih nuklearnih elektrana za proizvodnju električne ili toplinske energije, među ostalim za proizvodnju vodika, primjenom najboljih dostupnih tehnologija (novi odjeljci 4.27. priloga I. i II. Delegiranoj uredbi 2021/2139, koji su pobijanom uredbom uneseni u navedene priloge);

– proizvodnja električne energije iz nuklearne energije u postojećim postrojenjima (novi odjeljci 4.28. priloga I. i II. Delegiranoj uredbi 2021/2139, koji su pobijanom uredbom uneseni u navedene priloge) (u daljnjem tekstu zajedno nazvane: gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom).

95 Za svaku od tih djelatnosti za koje se smatra da su obuhvaćene održivim ulaganjem, u Prilogu I. pobijanoj uredbi utvrđuju se kriteriji tehničke provjere kojima se omogućuje određivanje, s jedne strane, uvjeta u kojima se smatra da gospodarska djelatnost znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena i, s druge strane, nanosi li ta gospodarska djelatnost bitnu štetu kojem drugom okolišnom cilju navedenom u članku 9. Uredbe o taksonomiji. U Prilogu II. pobijanoj uredbi utvrđuju se kriteriji tehničke provjere kojima se omogućuje određivanje, s jedne strane, uvjeta u kojima se smatra da gospodarska djelatnost znatno doprinosi prilagodbi klimatskim promjenama i, s druge strane, nanosi li se tom gospodarskom djelatnošću bitna šteta kojem drugom okolišnom cilju navedenom u članku 9. Uredbe o taksonomiji.

Osmi tužbeni razlog, koji se temelji na povredi članka 290. UFEU-a

96 Republika Austrija u biti tvrdi da se pobijanom uredbom povređuje uvjet delegiranja u vezi s „ključni[m] elementi[ma]” u smislu članka 290. UFEU-a, s obzirom na to da se njome Uredbu o taksonomiji tumači na način da je zakonodavac Unije ostavio otvorenom kvalifikaciju gospodarskih djelatnosti povezanih s nuklearnom energijom kao održivih djelatnosti te je u tom pogledu Komisiji prepustio diskrecijsku ovlast.

97 Republika Austrija u biti smatra da je predmet pobijane uredbe obuhvaćen ključnim elementima Uredbe o taksonomiji zbog političke i kontroverzne prirode uključivanja nuklearne energije u taksonomiju, teksta članka 10. stavka 1. Uredbe o taksonomiji, kojim se nuklearna energija isključuje iz gospodarskih djelatnosti za koje se može smatrati da znatno doprinose ublažavanju klimatskih promjena, pravne osnove Uredbe o taksonomiji, koja se odnosi na unutarnje tržište, a ne na Ugovor o Euratomu, te zadiranja pobijane uredbe u pravo na vlasništvo, slobodu izbora zanimanja i slobodu poduzetništva.

98 Komisija, koju podupiru Republika Bugarska, Češka Republika, Francuska Republika, Mađarska, Republika Poljska i Rumunjska, osporava tu argumentaciju.

99 Najprije valja navesti da Republika Austrija nije istaknula prigovor nezakonitosti koji se temelji na argumentu da je Uredbom o taksonomiji povrijeđen članak 290. UFEU-a, kao što je to tvrdila na raspravi. Stoga Republika Austrija ne dovodi u pitanje zakonitost delegiranja koje je Komisiji povjereno, među ostalim, člankom 1. stavkom 3. i člankom 10. stavkom 3. navedene uredbe.

100 Nadalje, valja podsjetiti na to da se, u skladu s člankom 290. stavkom 1. UFEU-a, zakonodavnim aktom Komisiji može delegirati ovlast za donošenje nezakonodavnih akata opće primjene radi dopune ili izmjene određenih elemenata zakonodavnog akta koji nisu ključni.

101 Mogućnost delegiranja ovlasti, predviđena u članku 290. UFEU-a, ima za cilj omogućiti zakonodavcu da se usredotoči na ključne elemente zakonodavstva kao i na elemente koji nisu ključni, a za koje smatra da je o njima svrhovito odlučivati, dajući pritom Komisiji zadaću da „dopun[i]” određene elemente donesenog zakonodavnog akta koji nisu ključni ili da takve elemente „izmijen[i]” u okviru delegiranja koje joj je povjereno (vidjeti presudu od 11. svibnja 2017., Dyson/Komisija, C-44/16 P, EU:C:2017:357, t. 58. i navedenu sudsku praksu).

102 Iz toga slijedi da ključna pravila dotičnog područja treba utvrditi u osnovnom propisu i ona ne mogu biti predmet delegiranja (vidjeti presudu od 11. svibnja 2017., Dyson/Komisija, C-44/16 P, EU:C:2017:357, t. 59. i navedenu sudsku praksu).

103 U ovom slučaju valja utvrditi predstavlja li, kao što to tvrdi Republika Austrija, ključan element Uredbe o taksonomiji koji stoga nije mogao biti predmet delegiranog akta odgovor na pitanje ispunjavaju li gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom uvjete iz te uredbe i mogu li se stoga one kvalificirati kao djelatnosti obuhvaćene njezinim člankom 10. stavkom 2.

104 Ključni elementi osnovnog propisa su oni čije donošenje zahtijeva politički izbor za koji je odgovoran zakonodavac Unije (vidjeti u tom smislu presudu od 5. rujna 2012., Parlament/Vijeće, C-355/10, EU:C:2012:516, t. 65.), s obzirom na to da podrazumijeva odvagivanje različitih interesa o kojima je riječ na temelju višestrukih ocjena, ili pak oni čije donošenje omogućuje zadiranje u temeljna prava dotičnih osoba u tolikoj mjeri da je nužno djelovanje zakonodavca Unije (vidjeti presudu od 26. srpnja 2017., Češka Republika/Komisija, C-696/15 P, EU:C:2017:595, t. 78. i navedenu sudsku praksu).

105 Utvrđivanje elemenata koje u nekom području treba kvalificirati kao ključne mora se temeljiti na objektivnim elementima koji mogu biti predmet sudskog nadzora i nalaže uzimanje u obzir značajki i posebnosti predmetnog područja (vidjeti presudu od 22. lipnja 2016., DK Recycling und Roheisen/Komisija, C-540/14 P, EU:C:2016:469, t. 48. i navedenu sudsku praksu).

106 U tom pogledu, kao prvo, iz članka 1. Uredbe o taksonomiji proizlazi da je njezin cilj utvrditi kriterije za utvrđivanje toga smatra li se gospodarska djelatnost okolišno održivom za potrebe određivanja stupnja okolišne održivosti ulaganja.

107 U skladu s člankom 3. Uredbe o taksonomiji, gospodarska djelatnost smatra se okolišno održivom ako ispunjava „[k]riterije za okolišn[u] održiv[ost]” predviđene u točkama (a) do (d) te odredbe, odnosno ako znatno doprinosi jednom okolišnom cilju ili više njih koji su utvrđeni u članku 9. te uredbe, ne šteti bitno nijednom od tih ciljeva, provodi se u skladu s minimalnim zaštitnim mjerama utvrđenima u članku 18. iste uredbe i usklađena je s kriterijima tehničke provjere koje je Komisija utvrdila u skladu s, među ostalim, člankom 10. stavkom 3. i člankom 11. stavkom 3. te uredbe.

108 Kao drugo, iz članka 10. stavka 3. točke (a) i članka 11. stavka 3. točke (a) Uredbe o taksonomiji proizlazi da se tim odredbama Komisiji delegira zadaća dopune stavaka 1. i 2. tih članaka utvrđivanjem kriterija tehničke provjere za određivanje uvjeta pod kojima se za određenu gospodarsku djelatnost smatra da znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama.

109 Iz članka 10. stavka 3. točke (b) i članka 11. stavka 3. točke (b) Uredbe o taksonomiji također proizlazi da se tim odredbama Komisiji delegira zadaća dopune članka 17. te uredbe utvrđivanjem, za svaki relevantni okolišni cilj, kriterija tehničke provjere za određivanje toga uzrokuje li se gospodarskom djelatnošću za koju su kriteriji provjere utvrđeni bitna šteta jednom od tih ciljeva ili više njih.

110 Usto, člankom 10. stavkom 5. i člankom 11. stavkom 5. Uredbe o taksonomiji Komisiji se nalaže da prilikom izvršavanja te delegirane ovlasti uzme u obzir zahtjeve utvrđene u članku 19. te uredbe.

111 Među tim zahtjevima, u članku 19. stavku 1. točki (a) Uredbe o taksonomiji navodi se da se kriterijima tehničke provjere utvrđuju najrelevantniji potencijalni doprinosi određenom okolišnom cilju i istodobno poštuju načelo tehnološke neutralnosti, uzimajući pritom u obzir kratkoročne i dugoročne učinke određene gospodarske djelatnosti.

112 Usto, u skladu s člankom 19. stavkom 3. Uredbe o taksonomiji, kriterijima tehničke provjere iz stavka 1. tog članka osigurava se da se djelatnosti proizvodnje električne energije u okviru kojih se rabe kruta fosilna goriva ne smatraju okolišno održivim gospodarskim djelatnostima.

113 Osim toga, načelo tehnološke neutralnosti u sudskoj praksi podrazumijeva da predmetni propis mora općenito navoditi prava i obveze osoba kako se ne bi dala prednost korištenju jedne tehnologije na štetu druge (vidjeti u tom smislu presudu od 24. ožujka 2022., Austro-Mechana, C-433/20, EU:C:2022:217, t. 27. i navedenu sudsku praksu).

114 Iz prethodno navedenog proizlazi da je zakonodavac Unije u članku 3. Uredbe o taksonomiji utvrdio kriterije okolišne održivosti na temelju kojih se može odrediti smatra li se gospodarska djelatnost okolišno održivom za potrebe utvrđivanja stupnja okolišne održivosti ulaganja, ne dajući prednost jednoj tehnologiji na štetu druge i isključujući samo djelatnosti proizvodnje električne energije u kojima se upotrebljavaju kruta fosilna goriva. Zakonodavac je tako Komisiji ostavio mogućnost da uvođenjem kriterijâ tehničke provjere dopuni Uredbu o taksonomiji kako bi se prilagodila budućim inovacijama omogućujući na taj način fleksibilnost regulatornog okvira i uzimanje u obzir okolišnog i gospodarskog napretka. Također valja istaknuti da Uredba o taksonomiji nije usredotočena na vrste djelatnosti, nego na okolišne ciljeve i opće kriterije na temelju kojih se može utvrditi treba li određenu gospodarsku djelatnost smatrati održivom, tako da se, osim izričito isključenih fosilnih goriva, ta uredba može potencijalno odnositi na svaku djelatnost, u skladu s načelom tehnološke neutralnosti (članak 19. stavak 3. Uredbe o taksonomiji).

115 Iz toga proizlazi da je zakonodavac Unije definirao kriterije okolišne održivosti gospodarskih djelatnosti u članku 3. Uredbe o taksonomiji te je ostavio otvorenom mogućnost da se sve vrste djelatnosti koje ispunjavaju te kriterije definiraju kao održive, osim izričito isključenih fosilnih goriva.

116 Naime, s obzirom na cilj i sadržaj Uredbe o taksonomiji, njezini se ključni elementi sastoje, među ostalim, od određivanja okolišnih ciljeva, kriterija okolišne održivosti iz njezina članka 3. i zahtjeva primjenjivih na kriterije tehničke provjere. Međutim, Komisija je pobijanom uredbom utvrdila kriterije tehničke provjere koji, pak, nisu obuhvaćeni takvim elementima Uredbe o taksonomiji.

117 Isto tako, ostavljajući Komisiji mogućnost da utvrdi kriterije tehničke provjere za sve vrste djelatnosti koje ispunjavaju kriterije održivosti, osim za djelatnosti proizvodnje električne energije u kojima se upotrebljavaju kruta fosilna goriva, zakonodavac Unije proveo je u pogledu ključnih elemenata Uredbe o taksonomiji politički izbor za koji je on odgovoran.

118 Iz toga proizlazi da određivanje gospodarskih djelatnosti kao takvih, kao i utvrđivanje kriterija tehničke provjere za svaku gospodarsku djelatnost, čime se primjenjuju kriteriji održivosti, nisu, suprotno onomu što tvrdi Republika Austrija, ključni elementi Uredbe o taksonomiji.

119 Iz toga slijedi da Komisija, utvrđujući pobijanom uredbom kriterije tehničke provjere, nije zadrla u ključne elemente Uredbe o taksonomiji.

120 Uostalom, taj pristup koji je odabrao zakonodavac Unije također ima tu prednost da Komisiji omogućuje prilagođavanje kriterija tehničke provjere tehnološkom razvoju. Usto, od zakonodavca se ne može zahtijevati da navede sve postojeće ili predviđene tehnologije, s obzirom na to da takvim pristupom zakonodavstvo ne bi bilo otporno na test vremena, nego bi postalo tehnološki zastarjelo jer ne bi moglo uzeti u obzir neizbježnu i poželjnu prirodu tehnoloških inovacija.

121 Okolnost koju ističe Republika Austrija, prema kojoj je uključivanje gospodarskih djelatnosti povezanih s nuklearnom energijom obuhvaćeno političkim aspektom, koji je sporan među državama članicama, ne može dovesti u pitanje taj zaključak jer zakonodavac Unije nije odlučio isključiti tu djelatnost, za razliku od proizvodnje električne energije upotrebom krutih fosilnih goriva. U svakom slučaju, politički i sporni aspekt uključivanja gospodarskih djelatnosti povezanih s nuklearnom energijom nije relevantan s obzirom na članak 290. UFEU-a, kojim se propisuje da su za zakonodavne akte rezervirani ključni elementi nekog područja, a ne njegovi politički i kontroverzni elementi.

122 Isto vrijedi i za argument da je zakonodavac Unije u članku 10. stavku 1. Uredbe o taksonomiji proveo taksativno nabrajanje, s obzirom na to da taj argument proizlazi iz pogrešnog tumačenja te uredbe. Naime, s jedne strane, u navedenoj se odredbi ne navode taksativno gospodarske djelatnosti koje mogu znatno pridonijeti ublažavanju klimatskih promjena, nego situacije u kojima gospodarska djelatnost „znatno doprinosi stabilizaciji koncentracija stakleničkih plinova u atmosferi na razini kojom se sprečava opasno antropogeno uplitanje u klimatski sustav” kako bi se moglo smatrati da znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena. S druge strane, člankom 10. stavkom 2. predviđaju se i druge situacije u kojima se može smatrati da gospodarska djelatnost znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena.

123 Što se tiče argumenta da je pravna osnova Uredbe o taksonomiji trebala biti članak 203. Ugovora o Euratomu da je zakonodavac Unije odlučio da bi nuklearna energija trebala biti uključena u taksonomiju, valja istaknuti da Republika Austrija ne ističe prigovor nezakonitosti te uredbe koji bi se temeljio, među ostalim, na pogrešci u pravnoj osnovi. Uostalom, činjenica da se Uredba o taksonomiji ne temelji na Ugovoru o Euratomu objašnjava se njezinim predmetom koji se ne odnosi samo na nuklearnu energiju, nego i na druge gospodarske djelatnosti. Osim toga, tim se argumentom u svakom slučaju ne može dokazati da je utvrđivanje gospodarskih djelatnosti povezanih s nuklearnom energijom kao doprinosa ublažavanju klimatskih promjena ili prilagodbi tim promjenama obuhvaćeno ključnim aspektima Uredbe o taksonomiji.

124 Naposljetku, što se tiče argumenta da se uključivanjem pobijanom uredbom nuklearne energije u taksonomiju zadire u pravo na vlasništvo (članak 17. Povelje Europske unije o temeljnim pravima), slobodu izbora zanimanja (članak 15. Povelje o temeljnim pravima) i slobodu poduzetništva (članak 16. Povelje o temeljnim pravima) (financijskih) poduzetnika, u smislu da bi to zadiranje trebalo biti u nadležnosti zakonodavca, valja podsjetiti na to da je točno da je na temelju sudske prakse intervencija zakonodavca nužna u slučaju kada se donesenim aktom omogućuje zadiranje u temeljna prava od posebne važnosti (vidjeti u tom smislu presudu od 5. rujna 2012., Parlament/Vijeće, C-355/10, EU:C:2012:516, t. 77.).

125 Međutim, valja podsjetiti na to da Republika Austrija nije istaknula prigovor nezakonitosti Uredbe o taksonomiji na temelju okolnosti, među ostalim, što nisu isključene djelatnosti povezane s nuklearnom energijom. Uostalom, Republika Austrija ne može tvrditi da je definicija kriterija tehničke provjere za gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom sama po sebi dovoljna da bi se utvrdilo postojanje osobito znatnih zadiranja u temeljna prava, s obzirom na to da ta država članica samo navodi postojanje bitnih posljedica navedene definicije na temeljna prava iz članaka 15., 16. i 17. Povelje, a da pritom ne iznosi elemente kojima se može dokazati takvo ugrožavanje.

126 Uzimajući u obzir prethodno navedeno, ne može se smatrati da su članak 10. stavak 3. i članak 11. stavak 3. Uredbe o taksonomiji – time što se njima Komisiji delegira nadležnost za donošenje delegirane uredbe radi dopune članka 10. stavaka 1. i 2. i članka 17. Uredbe o taksonomiji – doneseni protivno članku 290. UFEU-a.

127 Iz toga proizlazi da se osmi tužbeni razlog odbija.

Drugi tužbeni razlog, koji se temelji na povredi članka 10. stavka 2. i članka 19. stavka 1. točaka (f) i (g) Uredbe o taksonomiji, kao i načela opreznosti

128 Svojim drugim tužbenim razlogom Republika Austrija tvrdi da je donošenjem pobijane uredbe povrijeđen članak 10. stavak 2. Uredbe o taksonomiji jer ta odredba nije primjenjiva na gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom i, podredno, nisu ispunjeni uvjeti za primjenu navedene odredbe.

129 Drugi tužbeni razlog podijeljen je na tri dijela, od kojih se prvi temelji na neprimjenjivosti članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji na gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom, drugi na nepoštovanju uvjeta iz članka 10. stavka 2. te uredbe i treći na povredi članka 19. stavka 1. točke (f) navedene uredbe kao i načela opreznosti.

– Prvi dio drugog tužbenog razloga, koji se temelji na neprimjenjivosti članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji na gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom

130 Republika Austrija, koju podupire Veliko Vojvodstvo Luksemburg, u biti tvrdi da se članak 10. stavak 2. Uredbe o taksonomiji ne primjenjuje na niskougljične gospodarske djelatnosti, kao što su gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom, jer se odnosi samo na takozvane „prijelazne” visokougljične gospodarske djelatnosti.

131 Komisija, koju podupiru Republika Bugarska, Češka Republika, Francuska Republika, Mađarska, Rumunjska, Republika Slovenija, Slovačka Republika i Republika Finska, osporava tu argumentaciju.

132 Valja podsjetiti na to da je Komisija u pobijanoj uredbi zaključila da određene gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom znatno doprinose ublažavanju klimatskih promjena i da se stoga mogu smatrati „prijelaznim” djelatnostima na temelju članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji.

133 Također valja podsjetiti na to da, u skladu s člankom 10. stavkom 2. Uredbe o taksonomiji:

„Za potrebe stavka 1. [ovog članka], smatra se da gospodarska djelatnost za koju ne postoji tehnološki i ekonomski izvediva niskougljična alternativa znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena ako podržava prijelaz na klimatski neutralno gospodarstvo u skladu s planom za ograničavanje povišenja temperature na 1,5 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju, među ostalim postupnim ukidanjem emisija stakleničkih plinova, osobito emisija iz krutih fosilnih goriva, i ako ta djelatnost:

(a) ima razine emisija stakleničkih plinova koje odgovaraju najboljoj učinkovitosti u sektoru ili industriji;

(b) ne ometa razvoj i uvođenje niskougljičnih alternativa; i

(c) ne dovodi do vezanosti [ugljično intenzivne] imovine […], uzimajući u obzir ekonomski životni vijek te imovine.

Za potrebe ovog stavka i utvrđivanja kriterija tehničke provjere na temelju članka 19., Komisija procjenjuje potencijalni doprinos i izvedivost svih relevantnih postojećih tehnologija."

134 Usto, u uvodnoj izjavi 24. Uredbe o taksonomiji predviđa se da bi gospodarska djelatnost kojom se nastoji postići okolišni cilj ublažavanja klimatskih promjena trebala znatno doprinijeti stabilizaciji emisija stakleničkih plinova izbjegavanjem ili smanjivanjem tih emisija ili poboljšanjem uklanjanja stakleničkih plinova.

135 Također, u uvodnoj izjavi 41. Uredbe o taksonomiji navedeno je sljedeće:

„Pri utvrđivanju i ažuriranju kriterija tehničke provjere za okolišni cilj ublažavanja klimatskih promjena Komisija bi trebala uzeti u obzir te poticati kontinuirani i nužni prijelaz na klimatski neutralno gospodarstvo u skladu s člankom 10. stavkom 2. ove Uredbe. Uz uporabu klimatski neutralne energije i više ulaganja u gospodarske djelatnosti i sektore koji su već niskougljični, za taj je prijelaz potrebno znatno smanjiti emisije stakleničkih plinova u drugim gospodarskim djelatnostima i sektorima za koje ne postoje tehnološki i ekonomski izvedive niskougljične alternative. Trebalo bi smatrati da te prijelazne gospodarske djelatnosti znatno doprinose ublažavanju klimatskih promjena ako su njihove emisije stakleničkih plinova znatno niže od prosjeka sektora ili industrije, ne ometaju razvoj i primjenu niskougljičnih alternativa te ne dovode do vezanosti imovine koja nije usklađena s ciljem klimatske neutralnosti, uzimajući u obzir ekonomski životni vijek te imovine. Kriterijima tehničke provjere za takve prijelazne gospodarske djelatnosti trebalo bi osigurati da te prijelazne djelatnosti budu vjerodostojno usmjerene prema ostvarivanju klimatske neutralnosti, a trebalo bi ih sukladno tome prilagođavati u redovitim vremenskim razmacima."

136 Republika Austrija svojom argumentacijom tvrdi da se članak 10. stavak 2. Uredbe o taksonomiji primjenjuje samo na visokougljične djelatnosti, a ne i na već niskougljične djelatnosti, kao što su to gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom. Takva argumentacija podrazumijeva tumačenje predmetne odredbe.

137 U skladu s ustaljenom sudskom praksom, pri tumačenju odredbe prava Unije treba uzeti u obzir ne samo njezin tekst nego i kontekst u kojem se nalazi te ciljeve i svrhu akta kojeg je ona dio. Nastanak odredbe prava Unije može se također pokazati relevantnim za njezino tumačenje (vidjeti presudu od 3. rujna 2024., Illumina i Grail/Komisija, C-611/22 P i C-625/22 P, EU:C:2024:677, t. 116. i navedenu sudsku praksu).

138 Kao prvo, Republika Austrija poziva se na doslovno tumačenje članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji. Prvo, ona tvrdi da ta odredba obuhvaća samo gospodarske djelatnosti za koje „ne postoji tehnološki […] izvediva niskougljična alternativa" i koje „podržava[ju] prijelaz na klimatski neutralno gospodarstvo". Ona iz toga zaključuje da se ta odredba odnosi samo na djelatnosti koje same po sebi nisu niskougljične, ali koje se ipak mogu koristiti u ograničenom prijelaznom razdoblju, u nedostatku održivih alternativnih niskougljičnih rješenja.

139 U tom pogledu, točno je da treba utvrditi da se upućivanje u članku 10. stavku 2. Uredbe o taksonomiji na gospodarsku djelatnost za koju ne postoji tehnološki i ekonomski izvediva niskougljična alternativa može tumačiti na način da obuhvaća djelatnosti koje nisu niskougljične.

140 Međutim, ta se odredba ne odnosi na „djelatnosti koje nisu niskougljične”, kao što se čini da tvrdi Republika Austrija, nego na „djelatnost[i] za koj[e] ne postoj[e] tehnološki i ekonomski izvediv[e] niskougljičn[e] alternativ[e]”, tako da se može tumačiti i na način da obuhvaća niskougljične djelatnosti. Stoga doslovno tumačenje na koje se poziva Republika Austrija nije potkrijepljeno tekstom te odredbe.

141 Drugo, prema mišljenju Republike Austrije, člankom 10. stavkom 2. točkama (a) do (c) Uredbe o taksonomiji potvrđuje se njezino tumačenje jer se njime propisuje da gospodarska djelatnost, kako bi bila obuhvaćena člankom 10. stavkom 2. te uredbe, mora imati razine emisija stakleničkih plinova koje odgovaraju najboljoj učinkovitosti u sektoru ili industriji. Ona navodi da se tom odredbom stoga primjenjuje takozvani kriterij „prvog razreda”, na način da se njome omogućuje da se gospodarske djelatnosti – koje su u trenutačnom stanju tehnike doduše visokougljične, ali ipak, u nedostatku bilo kakvih tehničkih i ekonomskih niskougljičnih alternativa, odgovaraju najboljoj učinkovitosti u sektoru ili industriji – kvalificiraju kao znatan doprinos ublažavanju klimatskih promjena.

142 Valja podsjetiti na to da se članak 10. stavak 2. točka (a) Uredbe o taksonomiji odnosi na gospodarsku djelatnost koja „ima razine emisija stakleničkih plinova koje odgovaraju najboljoj učinkovitosti u sektoru ili industriji”.

143 Međutim, zahtjev predviđen člankom 10. stavkom 2. točkom (a) Uredbe o taksonomiji ne pretpostavlja da je predmetna gospodarska djelatnost visokougljična i da za nju ne postoji mogućnost zamjene niskougljičnim djelatnostima.

144 Naime, niskougljična gospodarska djelatnost u određenom sektoru ili industriji po definiciji može imati razine emisija stakleničkih plinova koje odgovaraju najboljoj učinkovitosti u tom sektoru ili industriji.

145 Isto vrijedi i za zahtjev prema kojem predmetna gospodarska djelatnost „ne ometa razvoj i uvođenje niskougljičnih alternativa” iz članka 10. stavka 2. točke (b) Uredbe o taksonomiji i za zahtjev prema kojem predmetna djelatnost „ne dovodi do vezanosti [ugljično intenzivne] imovine […]”, uzimajući u obzir ekonomski životni vijek trajanja te imovine, predviđen u članku 10. stavku 2. točki (c) te uredbe.

146 Naime, s jedne strane, ulaganje u niskougljičnu gospodarsku djelatnost ne ometa ni razvoj ni uvođenje niskougljičnih alternativa, nego, naprotiv, može potaknuti njihov razvoj i uvođenje. S druge strane, ulaganje u takvu djelatnost ne dovodi do vezanosti ugljično intenzivne imovine jer se odnosi na niskougljičnu imovinu.

147 Ta se dva zahtjeva stoga mogu ispuniti i visokougljičnim i niskougljičnim gospodarskim djelatnostima.

148 Stoga se iz uvjeta predviđenih u članku 10. stavku 2. točkama (a) do (c) Uredbe o taksonomiji ne može zaključiti da ta odredba nije primjenjiva na niskougljične djelatnosti, nego da se odnosi samo na visokougljične djelatnosti.

149 Kao drugo, Republika Austrija poziva se na sustavno tumačenje Uredbe o taksonomiji. Ona smatra da se, s obzirom na to da se gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom ne nalaze na popisu iz članka 10. stavka 1. te uredbe, one ne mogu smatrati niskougljičnim djelatnostima koje treba uključiti u taksonomiju. Usto, članak 10. stavak 2. te uredbe treba smatrati odstupanjem koje treba usko tumačiti u katalogu navedenom u članku 10. stavku 1. navedene uredbe i odnositi se samo na visokougljične djelatnosti.

150 Međutim, valja istaknuti da činjenica da određena djelatnost ne ispunjava uvjete iz članka 10. stavka 1. Uredbe o taksonomiji nije zapreka tomu da ta djelatnost ispunjava uvjete iz članka 10. stavka 2. te uredbe. Naprotiv, kao što se to navodi u izričaju „[z]a potrebe stavka 1.”, koji se nalazi na početku stavka 2., potonjom se odredbom propisuju upravo uvjeti koji su alternativni onima iz stavka 1. za djelatnosti koje ne ispunjavaju uvjete iz tog stavka.

151 Usto, Republika Austrija smatra da uvodna izjava 41. Uredbe o taksonomiji potvrđuje njezino tumačenje time što u biti predviđa da se kriterijima tehničke provjere primjenjivima na prijelazne gospodarske djelatnosti treba osigurati da su one „vjerodostojno usmjerene prema ostvarivanju klimatske neutralnosti”. Prema mišljenju Republike Austrije, takav je razvoj moguć samo za djelatnosti koje već nisu niskougljične.

152 Međutim, zahtjev prema kojem bi se kriterijima tehničke provjere za prijelazne gospodarske djelatnosti trebalo osigurati da su vjerodostojno usmjerene prema ostvarivanju klimatske neutralnosti može se odnositi i na niskougljične djelatnosti tako što se zahtijeva da predmetne djelatnosti budu usmjerene na smanjenje emisija stakleničkih plinova.

153 Iz toga slijedi da sustavno tumačenje na koje se poziva Republika Austrija ne sprečava stajalište da se nuklearna energija smatra niskougljičnom djelatnošću koja je obuhvaćena člankom 10. stavkom 2. Uredbe o taksonomiji. Uostalom, cilj predmetne odredbe upravo je uzimanje u obzir gospodarskih djelatnosti kojima se podržava prijelaz na klimatski neutralno gospodarstvo, čak i ako ne ispunjavaju uvjete navedene u članku 10. stavku 1. te uredbe, pod uvjetom da su ispunjeni posebni uvjeti iz članka 10. stavka 2. navedene uredbe.

154 Usto, iz uvodne izjave 41. Uredbe o taksonomiji proizlazi da je cilj članka 10. stavka 2. te uredbe poticati prijelaz na klimatski neutralno gospodarstvo, koristeći se pritom izvorima energije koji ne utječu na klimu i drugim prijelaznim gospodarskim djelatnostima. Stoga se ne može smatrati da je energija koja ne utječe na klimu, za koju se smatra da bi trebala podržati prijelaz na klimatski neutralno gospodarstvo, samo ona iz članka 10. stavka 1. navedene uredbe.

155 Kao treće, Republika Austrija u biti tvrdi da iz pripremnih akata Uredbe o taksonomiji proizlazi da je zakonodavac Unije, time što je iz članka 10. stavka 1. točke (a) te uredbe uklonio spominjanje energije koja ne utječe na klimu, kako bi tu odredbu ograničio na obnovljive izvore energije, odlučio da u taksonomiji među načinima proizvodnje energije koji znatno doprinose ublažavanju klimatskih promjena neće navesti nuklearnu energiju.

156 U tom pogledu ipak treba istaknuti da nenavođenje energije koja ne utječe na klimu u članku 10. stavku 1. Uredbe o taksonomiji ne dokazuje da je namjera zakonodavca Unije bila isključiti izvore energije koji ne utječu na klimu iz Uredbe o taksonomiji, nego samo isključiti tu vrstu djelatnosti iz područja primjene te odredbe, tako da se njome ne prejudicira u pogledu mogućnosti da takve djelatnosti mogu biti obuhvaćene područjem primjene stavka 2. tog članka.

157 Uostalom, kao što to ističe Komisija, gospodarske djelatnosti za koje ona ne može utvrditi kriterije tehničke provjere izričito su navedene u članku 19. stavku 3. Uredbe o taksonomiji. Doista, da je zakonodavac Unije želio isključiti gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom iz područja primjene članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji, naveo bi te djelatnosti u članku 19. stavku 3. te uredbe. *A contrario*, nepostojanje upućivanja na gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom u toj odredbi dokazuje da namjera zakonodavca nije bila isključiti te djelatnosti iz kategorije okolišno održivih djelatnosti.

158 Kao četvrto, Republika Austrija poziva se na teleološko tumačenje članka 10. stavaka 1. i 2. Uredbe o taksonomiji. Ona ističe da u slučaju kada ne postoje nikakve tehnološki i ekonomski izvedive alternative s nultim ili niskim ugljičnim intenzitetom, cilj je članka 10. stavka 2. te uredbe preusmjeriti financijske tokove prema što je moguće manje ugljično intenzivnim gospodarskim djelatnostima i promicati na taj način visokougljične tehnologije „prvog razreda”. Budući da nuklearna energija, koja je niskougljična, ne predstavlja takvu djelatnost, stajalište prema kojem je ta energija prijelazna djelatnost u smislu članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji oduzelo bi koristan učinak odredbama te uredbe kojima se promiču visokougljične tehnologije.

159 Međutim, suprotno onomu što tvrdi Republika Austrija, iz teleološkog i sustavnog tumačenja članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji, u vezi s njezinim člankom 10. stavkom 1. i uvodnim izjavama 24. i 41., proizlazi da se takozvane „prijelazne” djelatnosti u smislu članka 19. stavka 1. točke (h) podtočke ii. navedene uredbe odnose na djelatnosti kojima se, iako ne ispunjavaju kriterije iz članka 10. stavka 1. te uredbe, ipak izbjegavaju ili smanjuju emisije stakleničkih plinova i stoga prijelazno nastoji postići okolišni cilj ublažavanja klimatskih promjena. Stoga, uzimajući u obzir taj cilj, prijelazne djelatnosti mogu uključivati djelatnosti koje nisu niskougljične, a za koje ne postoje tehnološki i ekonomski izvedive niskougljične alternative, ali također, *a fortiori*, niskougljične djelatnosti koje ne ispunjavaju uvjete za primjenu članka 10. stavka 1. Uredbe o taksonomiji. Tumačiti članak 10. stavak 2. te uredbe na način da se može odnositi samo na visokougljične djelatnosti bilo bi protivno tom cilju navedene uredbe.

160 Iz toga slijedi da se teleološkim tumačenjem članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji potvrđuje da se ta odredba može primijeniti na niskougljične djelatnosti, kao što su to gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom.

161 Kao peto, Republika Austrija smatra da je Komisija, time što je u pobijanoj uredbi utvrdila nepostojanje niskougljične alternative nuklearnoj energiji koja bi „u dovoljnoj mjeri kontinuirano i pouzdano zadovoljila potražnju za energijom”, proširila područje primjene članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji, s obzirom na to da predmet te uredbe nije sigurnost opskrbe energijom, nego kvalifikacija gospodarskih djelatnosti kao okolišno održivih za potrebe određivanja stupnja okolišne održivosti ulaganja.

162 U tom pogledu valja istaknuti da iz uvodne izjave 6. pobijane uredbe proizlazi da su djelatnosti povezane s nuklearnom energijom niskougljične djelatnosti, ali koje ne čine energiju iz obnovljivih izvora u smislu članka 10. stavka 1. točke (a) Uredbe o taksonomiji i koje nisu obuhvaćene ni drugim kategorijama gospodarskih djelatnosti iz odredbi članka 10. stavka 1. točaka (b) do (i) navedene uredbe.

163 Komisija je u uvodnoj izjavi 6. pobijane uredbe također smatrala da, s obzirom na to da u proizvodnoj fazi nuklearne energije gotovo da i nema emisija stakleničkih plinova te da ne postoji tehnološki i ekonomski izvediva niskougljična alternativa koja bi u dovoljnoj mjeri kontinuirano i

pouzdano zadovoljila potražnju za energijom, djelatnosti povezane s nuklearnom energijom doprinose ciljevima ublažavanja klimatskih promjena i treba ih kvalificirati kao takozvane „prijelazne” djelatnosti iz članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji.

164 Doista, prvo, valja podsjetiti na to da se člankom 194. stavkom 1. UFEU-a predviđa da u kontekstu uspostavljanja i funkcioniranja unutarnjeg tržišta i u pogledu potrebe za očuvanjem i unapređenjem okoliša, cilj je energetske politike Unije u duhu solidarnosti među državama članicama osigurati funkcioniranje energetskog tržišta, osigurati sigurnost opskrbe energijom u Uniji, promicati energetsku učinkovitost i uštedu energije te razvoj novih i obnovljivih oblika energije te promicati međupovezanost energetskih mreža.

165 Usto, Sud je presudio da institucije Unije i države članice moraju u obzir uzeti načelo energetske solidarnosti iz članka 194. UFEU-a u okviru uspostavljanja ili funkcioniranja unutarnjeg tržišta i, među ostalim, osigurati sigurnost opskrbe energijom u Uniji, što ne podrazumijeva samo suočavanje s izvanrednim situacijama kada do njih dođe nego i donošenje mjera za sprečavanje kriznih situacija (vidjeti u tom smislu presudu od 15. srpnja 2021., Njemačka/Poljska, C-848/19 P, EU:C:2021:598, t. 69.).

166 Iz toga proizlazi da kada Komisija donosi mjere namijenjene uspostavi ili osiguravanju funkcioniranja unutarnjeg tržišta, poput pobijane uredbe, kojom se provodi Uredba o taksonomiji čija je pravna osnova članak 114. UFEU-a, ona mora osigurati sigurnost opskrbe energijom u Uniji.

167 Drugo, cilj je Uredbe o taksonomiji potaknuti prelazak na sigurno, klimatski neutralno i resursno učinkovitije kružno gospodarstvo otporno na klimatske promjene, kao što to osobito proizlazi iz uvodne izjave 4. te uredbe.

168 Međutim, taj bi cilj bio ugrožen ako upotreba izvora energije za koje se smatra da znatno doprinose ublažavanju klimatskih promjena ne bi omogućila dovoljnu opskrbu energijom kako bi se pokrila potražnja za energijom.

169 Treće, valja podsjetiti na to da se člankom 10. stavkom 2. Uredbe o taksonomiji upućuje na nepostojanje „tehnološki i ekonomski izvedive” niskougljične alternative. Doista, uvjetujući postojanje alternativa njihovom tehnološkom i ekonomskom izvedivošću, zakonodavac Unije naglasio je praktičnu ostvarivost i dostupnost tih alternativa, što je osnova na kojoj se temelji obveza sigurnosti opskrbe i zadovoljavanja energetskih potreba Unije. Tu odredbu stoga treba tumačiti na način da se odnosi na prijelazne djelatnosti za koje ne postoje stvarne i praktične alternative koje Uniji omogućuju da nastavi ispunjavati svoje energetske potrebe.

170 S obzirom na prethodno navedeno, na temelju argumenata Republike Austrije ne može se dokazati da je Komisija povrijedila članak 10. stavak 2. Uredbe o taksonomiji time što je tu odredbu primijenila na gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom.

171 Prvi dio drugog tužbenog razloga stoga nije osnovan.

– Drugi dio drugog tužbenog razloga, koji se podredno temelji na nepoštovanju uvjeta iz članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji

172 Republika Austrija, koju podupire Veliko Vojvodstvo Luksemburg, u biti tvrdi da je pobijana uredba donesena povredom članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji jer gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom ne ispunjavaju uvjete predviđene tom odredbom.

173 Komisija, koju podupiru Republika Bugarska, Češka Republika, Francuska Republika, Mađarska, Rumunjska, Slovačka Republika i Republika Finska, osporava tu argumentaciju.

174 Kao prvo, Republika Austrija tvrdi da je uključivanje nuklearne energije u taksonomiju protivno uvjetu prema kojem ne smije postojati tehnološki i ekonomski izvediva niskougljična alternativa jer već postoje takve alternative nuklearnoj energiji u obliku obnovljivih izvora energije koje su poželjnije u odnosu na nuklearnu energiju.

175 Republika Austrija također tvrdi da je Komisija povrijedila članak 10. stavak 2. Uredbe o taksonomiji time što je smatrala da niskougljične alternative nuklearnoj energiji još nisu dovoljno dostupne jer ta odredba nije ograničena na dovoljno dostupne alternative.

176 U prilog toj tvrdnji Republika Austrija navodi odgovor Platforme u kojem ona utvrđuje „očito postojanje” drugih dostupnih i ostvarivih načina proizvodnje energije, kao i na činjenicu da nekorištenje nuklearne energije u većini država članica pokazuje da postoje niskougljične alternative, kao što je to Bundesamt für Sicherheit in der nuklearen Entsorgung (Savezni ured za sigurnost zbrinjavanja nuklearnog otpada, Njemačka, u daljnjem tekstu: BASE) naveo u svojem tehničkom mišljenju, u kojem je smatrao da su obnovljivi izvori energije tehnološki dostupni i ekonomski povoljniji.

177 U tom pogledu valja podsjetiti na to da se, kao što to proizlazi iz točaka 164. do 169. ove presude, uvjet prema kojem ne smije postojati tehnološki i ekonomski izvediva niskougljična alternativa treba ocijeniti uzimajući u obzir obvezu sigurnosti opskrbe.

178 Usto, općenite tvrdnje Platforme i BASE-a, na koje upućuje Republika Austrija, nisu dovoljne da bi se dovelo u pitanje Komisijino utvrđenje prema kojem bi tijekom prijelaznog razdoblja trebalo uzeti u obzir gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom jer nema tehnološki i ekonomski izvedive alternative koja bi u dovoljnoj mjeri kontinuirano i pouzdano zadovoljila potražnju za energijom (vidjeti uvodnu izjavu 6. pobijane uredbe). Naime, Republika Austrija nije dokazala da je korištenje obnovljivih izvora energije tehnološki i ekonomski izvediva alternativa i, konkretno, da je potražnju za energijom moguće pokriti samo obnovljivim izvorima energije.

179 Stoga se na temelju tog argumenta Republike Austrije ne može dokazati da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni time što je provela to utvrđenje.

180 Kao drugo, Republika Austrija smatra da se pobijanom uredbom ne ispunjavaju uvjeti iz članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji, s obzirom na to da se tom odredbom pretpostavlja da se za gospodarsku djelatnost može smatrati da znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena samo ako podržava prelazak na klimatski neutralno gospodarstvo koje je u skladu s planom za ograničavanje povišenja temperature na 1,5 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju, u skladu s ciljevima Pariškog sporazuma (SL 2016., L 282, str. 4.).

181 Prema mišljenju Republike Austrije, pobijanom uredbom povrijeđeni su klimatski ciljevi Pariškog sporazuma jer se u kriterijima tehničke provjere smatra da djelatnosti koje se obavljaju u sektoru nuklearne energije znatno doprinose ublažavanju klimatskih promjena, iako one mogu dovesti do smanjenja emisija stakleničkih plinova samo u dalekoj budućnosti i ne mogu pridonijeti cilju klimatske neutralnosti do 2030. ili 2050. Konkretno, navedenim se kriterijima omogućuje da nove elektrane koje dobiju građevinsku dozvolu do 2045. i postojeće elektrane koje će se izmijeniti do 2040. budu usklađene s taksonomijom, a već će biti prekasno da one doprinesu cilju klimatske neutralnosti.

182 Najprije valja podsjetiti na to da se, u skladu s člankom 10. stavkom 2. Uredbe o taksonomiji, „smatra […] da gospodarska djelatnost […] znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena ako podržava prijelaz na klimatski neutralno gospodarstvo u skladu s planom za ograničavanje povišenja temperature na 1,5 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju […]”.

183 U članku 2. točki 5. Uredbe o taksonomiji „ublažavanje klimatskih promjena” definira se kao „proces zadržavanja povećanja globalne prosječne temperature na razini koja je znatno niža od 2 °C te ulaganje napora da se ono ograniči na 1,5 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju, kako je utvrđeno u Pariškom sporazumu”.

184 U uvodnoj izjavi 3. Uredbe o taksonomiji, u kojoj se također upućuje na Pariški sporazum, navodi se da je ta uredba „ključan korak prema ostvarenju klimatski neutralne Unije do 2050.”.

185 Stoga je predmet Uredbe o taksonomiji, kao što se to navodi u njezinoj uvodnoj izjavi 3. i članku 10. stavku 2., upravo osigurati ostvarenje ciljeva Pariškog sporazuma koji su uključeni u njezine odredbe.

186 Usto, Europski zakon o klimi u članku 1. drugom stavku utvrđuje „obvezujući cilj klimatske neutralnosti u Uniji do 2050. kojim se želi ostvariti dugoročni temperaturni cilj utvrđen u članku 2. stavku 1. točki (a) Pariškog sporazuma”, na koji se upućuje u uvodnoj izjavi 6. pobijane uredbe.

187 Osim toga, Pariški sporazum obvezujući je za Uniju s obzirom na to da je u ime Unije odobren Odlukom Vijeća (EU) 2016/1841 od 5. listopada 2016. o sklapanju, u ime Europske unije, Pariškog sporazuma donesenoga u sklopu Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (SL 2016., L 282, str. 1.). Prema tome, taj je sporazum nadređen aktima sekundarnog prava Unije koje treba tumačiti, koliko je to moguće, u skladu s njegovim odredbama. Iz toga slijedi da Uredbu o taksonomiji treba tumačiti, koliko je to moguće, u skladu s Pariškim sporazumom (vidjeti po analogiji presude od 27. veljače 2024., EUIPO/The KaiKai Company Jaeger Wichmann, C-382/21 P, EU:C:2024:172, t. 70. i navedenu sudsku praksu i od 17. listopada 2024., PT Pelita Agung Agrindustri i PT Permata Hijau Palm Oleo/Komisija, C-112/23 P, EU:C:2024:899, t. 38.).

188 U tom pogledu valja podsjetiti na to da, u skladu s člankom 31. stavkom 3. točkama (a) i (b) Bečke konvencije o pravu međunarodnih ugovora od 23. svibnja 1969., u svrhu tumačenja ugovora, zajedno s kontekstom, treba voditi računa i o svakom naknadnom sporazumu između strana o tumačenju ugovora ili o primjeni njegovih odredbi te o svakoj naknadnoj praksi u primjeni tog ugovora kojom se ustanovljuje sporazum između strana o njegovu tumačenju. U tom pogledu, Sud je već imao priliku istaknuti da u međunarodnom pravu nije ni zabranjeno ni neuobičajeno predvidjeti mogućnost da stranke međunarodnog sporazuma pobliže odrede njegovo tumačenje usporedno s razvojem njihove zajedničke volje u odnosu na doseg tog sporazuma. Takva pojašnjenja mogu donijeti stranke same ili pak tijelo koje one osnuju i kojem dodijele ovlast

donošenja odluka koje ih obvezuju. Takvi akti o tumačenju u tom slučaju imaju pravne učinke koji proizlaze iz članka 31. stavka 3. točke (a) Bečke konvencije o pravu međunarodnih ugovora (presuda od 21. prosinca 2023., Scuola europea di Varese, C-431/22, EU:C:2023:1021, t. 76.; vidjeti u tom smislu i mišljenje 1/17 (Sporazum CETA EU-Kanada) od 30. travnja 2019., EU:C:2019:341, t. 233. i 234.).

189 Kad je riječ o Pariškom sporazumu, na 28. Konferenciji stranaka Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (COP 28) stranke Pariškog sporazuma naglasile su u dijelu II. stavku 28. točki (e) svoje Odluke 1/CMA.5, naslovljene „Rezultati prvog globalnog pregleda stanja”, „potrebu za znatnim, brzim i održivim smanjenjima emisija stakleničkih plinova u skladu s hodogramom od 1,5 °C” te su pozvale stranke na „doprinos globalnim naporima”, kao što je „ubrzanje uvođenja tehnologija s nultim i niskim emisijama, uključujući, *inter alia*, […] nuklearnu energiju”.

190 Stoga tumačenje članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji u skladu s Pariškim sporazumom, kako su ga stranke tumačile na konferenciji COP 28 u skladu s člankom 31. stavkom 3. točkama (a) i (b) Bečke konvencije, potvrđuje da gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom mogu biti djelatnosti kojima se znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena podržavanjem prijelaza na klimatski neutralno gospodarstvo u skladu s planom za ograničavanje povišenja temperature na 1,5 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju.

191 Valja pojasniti da su se stranke na raspravi, u odgovoru na pitanja koja je postavio Opći sud, imale priliku izjasniti o zaključcima koji se mogu izvesti iz takvog tumačenja u skladu s Pariškim sporazumom.

192 Štoviše, valja istaknuti da iz članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji, čija se zakonitost ne osporava, proizlazi da su ti klimatski ciljevi ispunjeni u slučaju kada se predmetnom gospodarskom djelatnošću podržava prijelaz na klimatski neutralno gospodarstvo, među ostalim, ukidanjem emisija stakleničkih plinova. Također treba podsjetiti na to da je Komisija u uvodnoj izjavi 6. pobijane uredbe, na temelju mišljenja prikupljenih tijekom postupka donošenja te uredbe, navela da su gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom niskougljične djelatnosti, da u proizvodnoj fazi nuklearne energije gotovo da i nema emisija stakleničkih plinova i da su dokazi o mogućem znatnom doprinosu nuklearne energije ciljevima ublažavanja klimatskih promjena uvjerljivi i jasni.

193 Naposljetku, Republika Austrija nije podnijela dokaze u potporu svojim tvrdnjama prema kojima izgradnja i rad novih nuklearnih elektrana na temelju građevinskih dozvola izdanih između 2023. i 2045. ne mogu doprinijeti cilju ugljične neutralnosti u 2050., nego samo u dalekoj budućnosti. Naime, Republika Austrija samo citira tvrdnju Platforme da će se nove nuklearne elektrane kojima će biti izdana građevinska dozvola do 2045. moći uskladiti s taksonomijom čak i ako prekasno postanu operativne kako bi doprinijele ublažavanju klimatskih promjena.

194 Međutim, nuklearna energija ima vrlo niske vrijednosti emisija stakleničkih plinova, tako da može znatno doprinijeti ublažavanju klimatskih promjena ograničavanjem upotrebe visokougljičnih izvora energije.

195 Uostalom, tvrdnjom prema kojoj te djelatnosti mogu dovesti do smanjenja emisija stakleničkih plinova samo u dalekoj budućnosti, a ne do 2050., čak i pod pretpostavkom da je utvrđena, ne može se dokazati da je pobijana uredba zahvaćena očitom pogreškom u ocjeni, s obzirom na to

da navodna neučinkovitost akta ne može dovesti do njegove nezakonitosti (vidjeti u tom smislu i po analogiji presudu od 12. srpnja 2001., Jippes i dr., C-189/01, EU:C:2001:420, t. 84. i navedenu sudsku praksu).

196 Republika Austrija dodaje da je pobijana uredba u suprotnosti s člankom 1. stavkom 2. i uvodnom izjavom 16. Odluke (EU) 2022/591 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. travnja 2022. o Općem programu djelovanja Unije za okoliš do 2030. (SL 2022., L 114, str. 22.), na temelju kojih Unija treba nastojati ostvariti zelenu tranziciju i svoje gospodarstvo temeljiti na obnovljivim izvorima energije, s obzirom na to da je dugoročno promicanje postrojenja za nuklearnu energiju, koje proizlazi iz pobijane uredbe, dijametralno protivno tom cilju.

197 U tom je pogledu dovoljno istaknuti da je nuklearna energija prijelazna djelatnost u smislu članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji.

198 Stoga se kriterijima tehničke provjere utvrđenima u skladu s člankom 10. stavkom 2. Uredbe o taksonomiji dopunjuju Unijine mjere za promicanje obnovljivih izvora energije.

199 Stoga se ne može smatrati da je pobijana uredba protivna Odluci 2022/591, pri čemu nije nužno ispitivati doseg odredbi navedene odluke.

200 Stoga treba odbiti argumente Republike Austrije koji se odnose na nepostojanje potpore prijelazu na klimatski neutralno gospodarstvo u skladu s ciljem od 1,5 °C.

201 Kao treće, Republika Austrija u biti tvrdi da je uključivanje gospodarskih djelatnosti povezanih s nuklearnom energijom u taksonomiju protivno članku 10. stavku 2. točki (a) Uredbe o taksonomiji jer nuklearna energija nema razine emisija stakleničkih plinova koje odgovaraju najboljoj učinkovitosti u sektoru ili industriji u smislu te odredbe, odnosno sektoru proizvodnje energije, osobito u usporedbi s hidroenergijom i energijom vjetra.

202 U tom pogledu valja istaknuti da Republika Austrija pogrešno tumači Uredbu o taksonomiji jer se uvjet prema kojem djelatnost mora imati razine emisija stakleničkih plinova koje odgovaraju najboljoj učinkovitosti u sektoru ili industriji ne može tumačiti na način da se mora raditi o djelatnosti koja ima najnižu emisiju ugljika u predmetnom sektoru ili industriji.

203 Naime, iz uvodne izjave 41. Uredbe o taksonomiji proizlazi da bi se trebalo smatrati da prijelazne gospodarske djelatnosti znatno doprinose ublažavanju klimatskih promjena, među ostalim, ako su njihove emisije stakleničkih plinova znatno niže od prosjeka sektora ili industrije.

204 Stoga se na temelju argumenata Republike Austrije ne može dokazati da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni time što je smatrala da se za gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom može smatrati, pod određenim uvjetima, da odgovaraju najboljoj učinkovitosti u sektoru ili industriji u smislu članka 10. stavka 2. točke (a) Uredbe o taksonomiji.

205 Kao četvrto, Republika Austrija u biti tvrdi da pobijana uredba nije u skladu s člankom 10. stavkom 2. točkom (b) Uredbe o taksonomiji jer ulaganja u nuklearnu energiju ometaju razvoj niskougljičnih alternativa.

206 Republika Austrija u biti tvrdi da brojne studije dokazuju da nuklearna energija i obnovljivi izvori energije nisu komplementarni, nego da si uzajamno štete, i da pobijana uredba tako odvraća financijska sredstva od skorašnjih postrojenja obnovljivih izvora energije.

207 U tom pogledu valja podsjetiti na to da je Komisija u uvodnoj izjavi 6. pobijane uredbe smatrala da nuklearna energija osigurava stabilnu opskrbu energijom i time olakšava uvođenje nestalnih obnovljivih izvora energije i ne ograničava njihov razvoj.

208 Valja istaknuti i da se Delegiranom uredbom 2021/2139 utvrđuju kriteriji tehničke provjere koji obuhvaćaju nekoliko gospodarskih sektora i djelatnosti koji mogu doprinijeti ciljevima ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe tim promjenama, uključujući djelatnosti povezane s obnovljivim izvorima energije.

209 Stoga se ne može smatrati da pobijana uredba, koja se ne može razmatrati neovisno o drugim delegiranim uredbama donesenima na temelju Uredbe o taksonomiji, uspostavlja prioritet u korist ulaganja u gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom u odnosu na ulaganja povezana s obnovljivim izvorima energije.

210 To tumačenje pobijane uredbe u skladu je s člankom 194. stavkom 2. drugim podstavkom UFEU-a, prema kojem svaka država članica ima pravo utvrditi uvjete za iskorištavanje svojih energetskih resursa, svoj izbor među različitim izvorima energije i opću strukturu svoje opskrbe energijom (vidjeti u tom smislu presudu od 22. rujna 2020., Austrija/Komisija, C-594/18 P, EU:C:2020:742, t. 48. i 80.).

211 Usto, Republika Austrija svojom argumentacijom u biti tvrdi da nuklearnoj energiji nedostaje fleksibilnost, tako da bi povećanje udjela obnovljivih izvora energije pogoršalo gospodarski model nuklearnih elektrana smanjujući duljinu njihova trajanja. Međutim, valja utvrditi da je riječ o općenitoj tvrdnji čija relevantnost može varirati s obzirom na, s jedne strane, izbor svake države članice, naveden u točki 210. ove presude, i, s druge strane, mogućnost da nuklearne elektrane prilagode svoj rad kako bi odgovorile na razvoj potražnje i ponude, kao što su to navele Komisija i Francuska Republika.

212 U svakom slučaju, Komisija je podnijela i studiju kojom se dovodi u pitanje zaključak iz studija koje je dostavila Republika Austrija. Doista, na temelju ustaljene sudske prakse, Komisiji valja priznati široku marginu prosudbe u pogledu procjene znanstvenih studija kao i izbora studija kojima treba dati prednost pred drugima, i to neovisno o njihovoj kronologiji (presude od 24. listopada 2018., Deza/Komisija, T-400/17, neobjavljena, EU:T:2018:712, t. 95. i od 5. srpnja 2023., TIB Chemicals/Komisija, T-639/20, neobjavljena, EU:T:2023:374, t. 34.).

213 Stoga dokazni elementi koje je podnijela Republika Austrija nisu dovoljni za dokazivanje nevjerodostojnosti Komisijine ocjene prema kojoj gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom olakšavaju uvođenje nestalnih obnovljivih izvora energije i ne ograničavaju njihov razvoj.

214 Stoga se tim dokaznim elementima ne dokazuje da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni time što je smatrala da gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom olakšavaju uvođenje nestalnih obnovljivih izvora energije i ne ograničavaju njihov razvoj.

215 Republika Austrija također prigovara Komisiji da nije provela ispitivanje u tom pogledu, tako da je pobijana uredba nedostatno obrazložena.

216 U tom pogledu, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda obrazloženje koje se zahtijeva člankom 296. UFEU-a mora odgovarati prirodi akta o kojemu je riječ i mora jasno i nedvosmisleno odražavati zaključke institucije koja je donijela akt kako bi se zainteresiranim osobama omogućilo da se

upoznaju s razlozima poduzimanja mjere, a nadležnom sudu omogućilo provođenje nadzora. U obrazloženju nije potrebno podrobno navoditi sve relevantne činjenične i pravne elemente, s obzirom na to da se pitanje ispunjava li obrazloženje akta zahtjeve iz članka 296. UFEU-a mora ocjenjivati ne samo u odnosu na njegov sadržaj, nego i u odnosu na njegov kontekst i sva pravna pravila kojima se uređuje predmetno područje (vidjeti presudu od 8. svibnja 2019., Landeskreditbank Baden-Württemberg/ESB, C-450/17 P, EU:C:2019:372, t. 85. i 87. i navedenu sudsku praksu).

217 Doista, kao što to proizlazi iz uvodne izjave 6. pobijane uredbe, Komisija je u dovoljnoj mjeri obrazložila svoju ocjenu prema kojoj gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom olakšavaju uvođenje nestalnih obnovljivih izvora energije i ne ograničavaju njihov razvoj. Naime, iz te uvodne izjave proizlazi da nuklearna energija, time što osigurava stabilnu opskrbu energijom, olakšava uvođenje nestalnih obnovljivih izvora energije i stoga ne ograničava njihov razvoj.

218 Komisiji se ne može prigovoriti ni to da nije provela ispitivanje u tom pogledu jer ocjena navedena u uvodnoj izjavi 6. pobijane uredbe dokazuje da je ona ispitala to pitanje.

219 Kao peto, Republika Austrija tvrdi da se uključivanjem nuklearne energije u taksonomiju povređuje zabrana učinaka vezanosti iz članka 10. stavka 2. točke (c) Uredbe o taksonomiji. Budući da nuklearna energija, s obzirom na velike troškove ulaganja, znatno vrijeme izgradnje i trajanje rada elektrana, ima znatne učinke vezanosti, nuklearna energija šteti razvoju povoljnijih obnovljivih izvora energije i povećava vjerojatnost da će se visokougljične tehnologije upotrebljavati sve do početka rada novih nuklearnih elektrana.

220 U potporu toj tvrdnji Republika Austrija navodi odgovor Platforme u kojem ona navodi, s jedne strane, da do vezanosti imovine u visokougljičnim djelatnostima može doći (*may occur*) ako su očekivana smanjenja stakleničkih plinova prespora ili do njih dolazi prekasno i, s druge strane, da postoji rizik od vezanosti zbog vremena potrebnog za izgradnju nuklearnih elektrana i trajanja njihova rada.

221 Valja podsjetiti na to da se člankom 10. stavkom 2. točkom (c) Uredbe o taksonomiji zahtijeva da gospodarska djelatnost ne dovodi do vezanosti ugljično intenzivne imovine, uzimajući u obzir ekonomski životni vijek te imovine.

222 Iz toga proizlazi da se člankom 10. stavkom 2. točkom (c) Uredbe o taksonomiji nastoji izbjeći vezanost, odnosno trajnost ugljično intenzivne imovine, i postići, u skladu s uvodnom izjavom 41. navedene uredbe, da gospodarske djelatnosti ne dovode do vezanosti imovine koja nije usklađena s ciljem klimatske neutralnosti.

223 Međutim, Republika Austrija ne objašnjava kako bi imovina iz gospodarskih djelatnosti povezanih s nuklearnom energijom bila snažan izvor emisija stakleničkih plinova, tako da njezin argument nije potkrijepljen.

224 Usto, tvrdnje sadržane u odgovoru Platforme, na koji se poziva Republika Austrija, iznesene su u kondicionalu ili nisu potkrijepljene, tako da nisu dovoljne za dokazivanje nevjerodostojnosti Komisijine ocjene.

225 Stoga se na temelju argumenata Republike Austrije ne može dokazati da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni time što je smatrala da gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom ispunjavaju uvjet predviđen člankom 10. stavkom 2. točkom (c) Uredbe o taksonomiji.

226 Republika Austrija također u biti prigovara Komisiji da nije ispitala učinke vezanosti imovine iz gospodarskih djelatnosti povezanih s nuklearnom energijom, koji su znatni i štete razvoju obnovljivih izvora energije, čineći pritom nužnom proizvodnju energije iz ugljena i plina, tako da je pobijana uredba nedostatno obrazložena.

227 Međutim, budući da rizik od vezanosti ugljično intenzivne imovine ne postoji za gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom, koje ne podrazumijevaju ugljično intenzivnu imovinu, Komisiji se ne može prigovoriti da nije ispitala učinke vezanosti te imovine ili da je povrijedila svoju obvezu obrazlaganja u tom pogledu.

228 Kao šesto, Republika Austrija tvrdi da povrede članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji također dovode do povrede članka 19. stavka 1. točke (g) te uredbe, kojim se predviđa obveza uzimanja u obzir životnog ciklusa, među ostalim dokaza iz postojećih procjena životnog ciklusa. Naime, Komisija nije uzela u obzir dugotrajna razdoblja planiranja, davanja odobrenja i iskorištavanja nuklearnih elektrana ni, slijedom toga, cijeli životni ciklus, osobito s obzirom na ometanje niskougljičnih alternativa i učinke vezanosti.

229 Međutim, dovoljno je utvrditi da se u okviru ovog prigovora Republika Austrija ograničila na upućivanje na argumente koji se temelje na povredama članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji. U tim okolnostima, a s obzirom na to da su potonji argumenti odbijeni, argument prema kojem povrede te odredbe također dovode do povrede članka 19. stavka 1. točke (g) te uredbe također treba odbiti.

230 S obzirom na prethodno navedeno, valja zaključiti da Republika Austrija nije dokazala da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni time što je smatrala da gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom ispunjavaju uvjete predviđene člankom 10. stavkom 2. Uredbe o taksonomiji.

231 Slijedom toga, drugi dio drugog tužbenog razloga nije osnovan.

– Treći dio drugog tužbenog razloga, koji se podredno temelji na povredi članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe o taksonomiji i načela opreznosti

232 Republika Austrija u biti tvrdi da su kriteriji tehničke provjere predviđeni pobijanom uredbom zahvaćeni povredom članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe o taksonomiji jer se ne temelje ni na nepobitnim znanstvenim dokazima ni na načelu opreznosti te ne omogućuju provjeru jesu li gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom u skladu s uvjetima iz članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji.

233 Komisija, koju podupiru Republika Bugarska, Češka Republika, Mađarska, Rumunjska i Republika Finska, osporava tu argumentaciju.

234 Valja podsjetiti na to da se, u skladu s člankom 19. stavkom 1. točkom (f) Uredbe o taksonomiji, kriteriji tehničke provjere utvrđeni u skladu s člankom 10. stavkom 3. te uredbe temelje na nepobitnim znanstvenim dokazima i načelu opreznosti iz članka 191. UFEU-a.

235 U ovom slučaju, prvo, iz uvodne izjave 6. pobijane uredbe proizlazi da je Komisija svoje zaključke donijela na temelju TEG-ova znanstvenog izvješća sadržanog u JRC-ovu izvješću. Usto, kao što je to navedeno u točki 48. ove presude, Komisija je temeljila svoje stajalište i na mišljenjima stručne skupine iz članka 31. Ugovora o Euratomu i SCHEER-a. Osim toga, TEG je u tehničkom prilogu svojem konačnom izvješću od 9. ožujka 2020. utvrdio da su „podaci o mogućem znatnom doprinosu nuklearne energije ublažavanju klimatskih promjena [bili] opsežni i nedvosmisleni”, pri čemu je uputio na nekoliko znanstvenih studija.

236 U potporu svojoj argumentaciji Republika Austrija upućuje na samo tri studije u pogledu činjenice da si nuklearna energija i obnovljivi izvori energije međusobno štete i da nisu komplementarni, a da pritom ne objašnjava zašto kriteriji tehničke provjere utvrđeni za djelatnosti povezane s nuklearnom energijom dovode do vezanosti ugljično intenzivne imovine.

237 U tim okolnostima i s obzirom na široku marginu prosudbe priznatu Komisiji u odabiru i ocjeni znanstvenih studija, navedenu u točki 212. ove presude, Republika Austrija nije u dovoljnoj mjeri dokazala da je Komisija povrijedila svoju obvezu da svoje zaključke donosi na temelju nepobitnih znanstvenih dokaza.

238 U svakom slučaju, uzimajući u obzir navedenu široku marginu prosudbe, sama okolnost da je Komisijina analiza predmet osporavanja u znanstvenoj literaturi ne može biti dovoljna da bi se dovela u pitanje ta procjena.

239 Drugo, suprotno onomu što tvrdi Republika Austrija, ne može se smatrati ni da pobijana uredba sadržava „nedostatke u procjeni i razlozima” u pogledu odgovora na pitanje ispunjavaju li tri relevantna gospodarska sektora povezana s nuklearnom energijom uvjete iz članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji.

240 U tom pogledu valja podsjetiti na to da obveza obrazlaganja odluka predstavlja bitnu postupovnu pretpostavku koju treba razlikovati od pitanja osnovanosti obrazloženja, koje se odnosi na materijalnu zakonitost spornog akta (vidjeti presudu od 18. travnja 2024., Dumitrescu i dr./Komisija i Sud, C-567/22 P do C-570/22 P, EU:C:2024:336, t. 46. i navedenu sudsku praksu). Međutim, valja utvrditi da svojom argumentacijom koja se odnosi na „nedostatke u procjeni i razlozima” Republika Austrija u biti dovodi u pitanje obrazloženje pobijane uredbe, a ne njezinu osnovanost, što je također slučaj s drugim prigovorima koji su istaknuti u potporu tužbi, a odnose se na takve nedostatke.

241 Osim toga, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 216. ove presude, valja istaknuti da je ispunjenje uvjeta predviđenih člankom 10. stavkom 2. Uredbe o taksonomiji u dovoljnoj mjeri obrazloženo u uvodnoj izjavi 6. pobijane uredbe kao i u obrazloženju Delegirane uredbe 2021/2139, u kojima se upućuje na mišljenja stručnjaka s kojima se Komisija savjetovala.

242 Kao treće, budući da Republika Austrija ne potkrepljuje prigovor koji se temelji na povredi načela opreznosti posebnim argumentima u okviru ovog dijela drugog tužbenog razloga i da samo spominje to načelo, valja smatrati da je taj prigovor nedopušten na temelju članka 76. točke (d) Poslovnika (vidjeti u tom smislu presudu od 7. studenoga 2019., ADDE/Parlament, T-48/17, EU:T:2019:780, t. 22. i navedenu sudsku praksu).

243 S obzirom na prethodno navedeno, treći dio drugog tužbenog razloga se odbija, a time i drugi tužbeni razlog u cijelosti.

Treći i četvrti tužbeni razlog, koji se temelje na povredi članka 17. i članka 19. stavka 1. točaka (f) i (g) Uredbe o taksonomiji te načela opreznosti

244 U potporu trećem i četvrtom tužbenom razlogu Republika Austrija, koju podupire Veliko Vojvodstvo Luksemburg, u biti tvrdi da je pobijanom uredbom, uključivanjem gospodarskih djelatnosti povezanih s nuklearnom energijom u prijelazne djelatnosti i utvrđivanjem kriterija tehničke provjere za te djelatnosti, povrijeđen kriterij DNSH, odnosno kriterij prema kojem dotična gospodarska djelatnost ne smije prouzročiti bitnu štetu jednom od okolišnih ciljeva Uredbe o taksonomiji, koji su propisani člankom 17. i člankom 19. stavkom 1. točkama (f) i (g) te uredbe, te je ujedno povrijeđeno i načelo opreznosti.

245 Članak 17. stavak 1. Uredbe o taksonomiji glasi kako slijedi:

„Za potrebe članka 3. točke (b), uzimajući u obzir životni ciklus proizvoda i usluga koje pruža gospodarska djelatnost, uključujući dokaze iz postojećih procjena životnog ciklusa, smatra se da ta gospodarska djelatnost bitno šteti:

(a) ublažavanju klimatskih promjena ako ta djelatnost dovodi do bitnih emisija stakleničkih plinova;

(b) prilagodbi klimatskim promjenama ako ta djelatnost dovodi do povećanog štetnog učinka trenutačne klime i očekivane buduće klime na samu tu djelatnost ili na ljude, prirodu ili imovinu;

(c) održivoj uporabi i zaštiti vodnih i morskih resursa ako je ta djelatnost štetna:
   i. za dobro stanje ili dobar ekološki potencijal vodnih tijela, među ostalim površinskih i podzemnih voda; ili
   ii. za dobro stanje okoliša morskih voda;

(d) kružnom gospodarstvu, uključujući sprečavanje nastanka otpada i recikliranje, ako:
   i. ta djelatnost dovodi do znatne neučinkovitosti u uporabi materijala ili u izravnoj ili neizravnoj uporabi prirodnih resursa kao što su neobnovljivi izvori energije, sirovine, voda i zemlja u jednoj ili više faza životnog ciklusa proizvoda, uključujući u pogledu trajnosti, mogućnosti popravka, nadogradnje, ponovne uporabljivosti ili mogućnosti recikliranja proizvoda;
   ii. ta djelatnost dovodi do znatnog povećanja stvaranja, spaljivanja ili odlaganja otpada, osim spaljivanja opasnog otpada koji se ne može reciklirati; ili
   iii. dugoročno odlaganje otpada može uzrokovati bitnu i dugoročnu štetu za okoliš;

(e) sprečavanju i kontroli onečišćenja, ako ta djelatnost dovodi do znatnog povećanja emisija onečišćujućih tvari u zrak, vodu ili zemlju u usporedbi sa stanjem prije početka obavljanja te djelatnosti; ili

(f) zaštiti i obnovi bioraznolikosti i ekosustavâ, ako je ta djelatnost:
   i. u znatnoj mjeri štetna za dobro stanje i otpornost ekosustavâ; ili
   ii. štetna za stanje očuvanosti staništa i vrsta, među ostalim onih od interesa za Uniju.”

246 Člankom 19. stavkom 1. Uredbe o taksonomiji propisuje se da kriteriji tehničke provjere utvrđeni na temelju, među ostalim, članka 10. stavka 3. i članka 11. stavka 3. te uredbe:

„(a) utvrđuju najrelevantnije potencijalne doprinose određenom okolišnom cilju i istodobno poštuj[e] načelo tehnološke neutralnosti, uzimajući pritom u obzir kratkoročne i dugoročne učinke određene gospodarske djelatnosti;

(b) razrađuju minimalne zahtjeve koje treba ispuniti kako bi se izbjegla bitna šteta za bilo koji relevantni okolišni cilj, uzimajući pritom u obzir kratkoročni i dugoročni učinak određene gospodarske djelatnosti;

(c) kvantitativni su i sadržavaju pragove u najvećoj mogućoj mjeri, a u suprotnom su kvalitativni;

(d) prema potrebi, temelje se na Unijinim sustavima označivanja i certificiranja, metodologijama Unije za procjenu okolišnog otiska te Unijinim sustavima statističke klasifikacije te uzimajući u obzir sve relevantno postojeće zakonodavstvo Unije;

(e) ako je to izvedivo, rabe pokazatelje održivosti iz članka 4. stavka 6. Uredbe […] 2019/2088;

(f) temelje se na nepobitnim znanstvenim dokazima i načelu opreznosti sadržanim u članku 191. UFEU-a;

(g) uzimaju u obzir životni ciklus, među ostalim dokaze iz postojećih procjena životnog ciklusa, uz uvažavanje učinka na okoliš same gospodarske djelatnosti te okolišnog učinka proizvoda i usluga koje pruža ta gospodarska djelatnost, posebice u pogledu proizvodnje, uporabe i kraja životnog vijeka tih proizvoda i usluga;

(h) uzimaju u obzir prirodu i opseg gospodarske djelatnosti, među ostalim:
i. je li riječ o omogućujućoj djelatnosti iz članka 16.; ili
ii. je li riječ o prijelaznoj djelatnosti iz članka 10. stavka 2.;

(i) uzimaju u obzir potencijalni učinak na tržište koje bi prijelaz na održivije gospodarstvo mogao imati, uključujući rizik da određena imovina slijedom takvog prijelaza postane neiskoristiva, kao i rizik od stvaranja neusklađenih poticaja za održivo ulaganje;

(j) obuhvaćaju sve relevantne gospodarske djelatnosti u određenom sektoru i osiguravaju da se prema tim djelatnostima jednako postupa ako jednako doprinose okolišnim ciljevima utvrđenim u članku 9. ove Uredbe kako bi se izbjeglo narušavanje tržišnog natjecanja; i

(k) jednostavni su za uporabu te postavljeni tako da se olakša provjera njihove usklađenosti […]”

247 Uvodno valja podsjetiti na to da je načelo opreznosti opće načelo prava Unije, koje proizlazi iz članka 11., članka 168. stavka 1., članka 169. stavaka 1. i 2. te članka 191. stavaka 1. i 2. UFEU-a, kojim se dotičnim tijelima nalaže da u preciznom okviru izvršavanja nadležnosti koje su im dodijeljene relevantnim propisom poduzmu odgovarajuće mjere kako bi se spriječili određeni mogući rizici za javno zdravlje, sigurnost i okoliš, dajući prednost zahtjevima povezanima sa zaštitom tih interesa pred gospodarskim interesima (vidjeti u tom smislu presudu od 17. svibnja 2018., BASF Agro i dr./Komisija, T-584/13, EU:T:2018:279, t. 58. i navedenu sudsku praksu).

248 Načelo opreznosti omogućuje institucijama da u slučaju kada još uvijek postoje znanstvene nesigurnosti u pogledu postojanja ili dosega rizika za zdravlje ljudi ili okoliš poduzmu zaštitne mjere, a da ne moraju čekati da se u potpunosti dokažu ti rizici odnosno da se ostvare negativni učinci na zdravlje (vidjeti u tom smislu presudu od 17. svibnja 2018., BASF Agro i dr./Komisija, T-584/13, EU:T:2018:279, t. 59. i navedenu sudsku praksu).

249 Primjena načela opreznosti nije ograničena na slučajeve u kojima postojanje rizika nije izvjesno, nego ga se može primijeniti i u situaciji kada se pokaže da postoji rizik te Komisija treba ocijeniti je li taj rizik prihvatljiv ili čak ocijeniti na koji se način treba suočiti s tom situacijom u okviru upravljanja rizikom (presuda od 17. svibnja 2018., Bayer CropScience i dr./Komisija, T-429/13 i T-451/13, EU:T:2018:280, t. 340.).

250 U okviru postupka u kojem institucija u konačnici donosi odgovarajuće mjere na temelju načela opreznosti kako bi se spriječili određeni mogući rizici za javno zdravlje, sigurnost i okoliš, moguće je razlikovati tri uzastopne faze: prvo, utvrđivanje mogućih negativnih učinaka koji proizlaze iz određene pojave, drugo, procjenu rizikâ za javno zdravlje, sigurnost i okoliš povezanih s tom pojavom i, treće, u slučaju kada utvrđeni mogući rizici premašuju društveno prihvatljivi prag, upravljanje rizikom donošenjem odgovarajućih mjera zaštite (presude od 17. svibnja 2018., BASF Agro i dr./Komisija, T-584/13, EU:T:2018:279, t. 60. i od 21. veljače 2024., PAN Europe/Komisija, T-536/22, žalbeni postupak u tijeku, EU:T:2024:98, t. 74.).

251 Procjena rizikâ za javno zdravlje, sigurnost i okoliš obuhvaća to da institucija, koja se mora suočiti s mogućim negativnim učincima određene pojave, znanstveno ocjenjuje navedene rizike te utvrđuje premašuju li razinu rizika koja se smatra društveno prihvatljivom. Stoga, kako bi institucije mogle provesti procjenu rizikâ, važno je, s jedne strane, da raspolažu znanstvenom procjenom rizikâ i, s druge strane, da odrede razinu rizika koja se smatra društveno neprihvatljivom (vidjeti presudu od 17. svibnja 2018., BASF Agro i dr./Komisija, T-584/13, EU:T:2018:279, t. 61. i navedenu sudsku praksu).

252 Budući da je riječ o znanstvenom procesu, znanstvenu procjenu rizika institucija treba povjeriti znanstvenim stručnjacima (vidjeti presudu od 17. svibnja 2018., BASF Agro i dr./Komisija, T-584/13, EU:T:2018:279, t. 64. i navedenu sudsku praksu).

253 Utvrđivanje razine rizika koja se smatra društveno neprihvatljivom provode, u skladu s primjenjivim pravnim pravilima, institucije kojima je povjeren politički odabir koji uključuje određivanje odgovarajuće razine zaštite za navedeno društvo (vidjeti u tom smislu presudu od 17. svibnja 2018., BASF Agro i dr./Komisija, T-584/13, EU:T:2018:279, t. 71. i navedenu sudsku praksu).

254 Prilikom utvrđivanja razine rizika koja se smatra društveno neprihvatljivom institucije su obvezne osigurati visoku razinu zaštite javnog zdravlja, sigurnosti i okoliša. Ta visoka razina zaštite ne mora nužno biti tehnički najviša moguća razina. Osim toga, te institucije ne mogu potpuno hipotetski pristupiti riziku i svoje odluke usmjeriti na razinu nultog rizika (vidjeti u tom smislu presudu od 17. svibnja 2018., BASF Agro i dr./Komisija, T-584/13, EU:T:2018:279, t. 72. i navedenu sudsku praksu).

255 Što se tiče sudskog nadzora poštovanja tih načela, Sud je već presudio da Komisiji treba priznati široku diskrecijsku ovlast kada donosi mjere upravljanja rizicima. Naime, to područje podrazumijeva, među ostalim, političke odabire i složene ocjene. Na zakonitost takve mjere može utjecati samo očita neprikladnost mjere koja je donesena u tom području (presuda od 9. lipnja 2016., Pesce i dr., C-78/16 i C-79/16, EU:C:2016:428, t. 49.).

256 Stoga iz sudske prakse proizlazi da je cilj načela opreznosti njegova primjena u slučaju kada još uvijek postoje znanstvene nesigurnosti u pogledu postojanja ili dosega rizika za zdravlje ljudi ili okoliš kako bi se institucijama omogućilo poduzimanje zaštitnih mjera, a da ne moraju čekati da se u potpunosti dokažu ti rizici odnosno da se ostvare negativni učinci na zdravlje i okoliš.

257 Iz sudske prakse također proizlazi da primjena načela opreznosti pretpostavlja znanstvenu procjenu rizikâ, utvrđivanje razine rizika koja se smatra prihvatljivom i donošenje, ovisno o slučaju, odgovarajućih zaštitnih mjera.

258 Na argumente Republike Austrije valja odgovoriti s obzirom na ta razmatranja.

– Prvi dio trećeg tužbenog razloga, prvi dio četvrtog tužbenog razloga i peti prigovor trećeg dijela trećeg tužbenog razloga, koji se temelje na povredi razine zaštite

259 Republika Austrija, koju podupire Veliko Vojvodstvo Luksemburg, u biti tvrdi da se ciljem okolišne održivosti, koji se nastoji postići Uredbom o taksonomiji, i načelom opreznosti zagovara niža razina prihvatljivog rizika na temelju članka 17. te uredbe i stoga, u odnosu na odredbe tradicionalnog nuklearnog zakonodavstva, viša razina zaštite. Republika Austrija, koju podupire Veliko Vojvodstvo Luksemburg, iz toga zaključuje da kriteriji tehničke provjere nisu dovoljni jer se oni najčešće odnose na propise donesene na temelju Ugovora o Euratomu ili na Unijine pravne akte opće primjene.

260 Komisija, koju podupiru Republika Bugarska, Češka Republika, Francuska Republika, Mađarska, Republika Poljska, Slovačka Republika i Republika Finska, osporava tu argumentaciju.

261 Valja podsjetiti na to da pri utvrđivanju kriterija tehničke provjere, osobito onih koji se odnose na kriterij DNSH, Komisija mora uzeti u obzir načelo opreznosti u skladu s člankom 19. stavkom 1. točkom (f) Uredbe o taksonomiji.

262 Međutim, načelom opreznosti kao takvim ne definira se posebna razina zaštite, nego ono predstavlja metodu kojom se nadležnim institucijama omogućuje da poduzmu zaštitne mjere unatoč postojanju ili dosegu rizika (vidjeti u tom smislu presudu od 17. svibnja 2018., BASF Agro i dr./Komisija, T-584/13, EU:T:2018:279, t. 59. i navedenu sudsku praksu).

263 Usto, što se tiče argumenta prema kojem cilj okolišne održivosti Uredbe o taksonomiji ide u prilog strožem tumačenju njezina članka 17., valja podsjetiti na to da se, u skladu s uvodnom izjavom 40. te uredbe, „[g]ospodarsku djelatnost ne bi trebalo smatrati okolišno održivom ako njezin štetan učinak na okoliš premašuje njezine koristi” i da bi se „ [k]riterijima tehničke provjere trebali […] utvrditi minimalni zahtjevi koji su potrebni kako bi se izbjegla bitna šteta za druge ciljeve, među ostalim na osnovi bilo kojih minimalnih zahtjeva utvrđenih na temelju prava Unije”.

264 Valja utvrditi da se tim odlomkom uvodne izjave 40. Uredbe o taksonomiji potvrđuje da je zakonodavac Unije smatrao da se kriterijima tehničke provjere može postići cilj okolišne održivosti i da su ti kriteriji, upućujući na poštovanje minimalnih zahtjeva predviđenih relevantnim zakonodavstvom, u skladu s načelom opreznosti.

265 Usto, ta namjera zakonodavca Unije potvrđena je člankom 19. stavkom 1. točkom (d) Uredbe o taksonomiji, kojim se zahtijeva da Komisija prilikom utvrđivanja kriterija tehničke provjere uzme u obzir „sve relevantno postojeće zakonodavstvo Unije”, i uvodnim izjavama 43. i 44. te uredbe.

266 Uostalom, iako to ne nalaže, Uredba o taksonomiji ne protivi se tomu da Komisija utvrdi kriterije koji pružaju veću zaštitu, koji premašuju minimalne zahtjeve koji proizlaze iz drugih pravnih pravila Unije.

267 Uzimajući navedeno u obzir, Republika Austrija nije dokazala da su, što se tiče kriterija DNSH, pobijanom uredbom samo ponovljeni zahtjevi koji proizlaze iz drugih pravila prava Unije. Republika Austrija u točki 145. tužbe čak priznaje da su uvedeni dodatni kriteriji.

268 U tim se okolnostima ne može smatrati da je Komisija u pobijanoj uredbi povrijedila cilj okolišne održivosti, članak 17. Uredbe o taksonomiji, članak 19. stavak 1. točku (f) navedene uredbe ili načelo opreznosti time što je uputila na poštovanje relevantnih pravila prava Unije.

269 Slijedom toga, prvi dio trećeg tužbenog razloga, prvi dio četvrtog tužbenog razloga i peti prigovor trećeg dijela trećeg tužbenog razloga nisu osnovani.

– Drugi dio trećeg tužbenog razloga, koji se temelji na povredi članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe o taksonomiji

270 Republika Austrija, koju podupire Veliko Vojvodstvo Luksemburg, u biti tvrdi da uključivanje gospodarskih djelatnosti povezanih s nuklearnom energijom u pobijanu uredbu proizlazi iz povrede dokaznih standarda koji proizlaze iz članka 17. i članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe o taksonomiji, tumačenih s obzirom na načelo opreznosti. Konkretno, Republika Austrija tvrdi, prvo, da se utvrđenje usklađenosti nuklearne energije s kriterijem DNSH temelji na JRC-ovu utvrđenju da „analize nisu otkrile znanstvene dokaze da je nuklearna energija štetnija za zdravlje ljudi ili okoliš od drugih tehnologija za proizvodnju električne energije koje su već uključene u taksonomiju kao djelatnosti kojima se podržava ublažavanje klimatskih promjena”. U navedenom slučaju provodi se usporedba nuklearne energije s drugim izvorima energije, što nije predviđeno navedenim člankom 17. Drugo, u okviru provjere poštovanja načela opreznosti, nepostojanje znanstvenih dokaza o šteti nije relevantan kriterij, s obzirom na to da je jedino važno pitanje može li se isključiti svaka razumna sumnja o takvoj šteti. Treće, Republika Austrija dovodi u pitanje dokaznu snagu JRC-ova izvješća jer je ono manjkavo i nepotpuno te sadržava bitna proturječja s drugim znanstvenim studijama, pri čemu je JRC Komisijino interno tijelo. Republika Austrija također dovodi u pitanje JRC-ovo izvješće, upućujući na kritike sadržane u SCHEER-ovu mišljenju.

271 Komisija, koju podupire Republika Poljska, osporava tu argumentaciju.

272 Kao prvo, valja istaknuti da se JRC-ov pristup, koji Republika Austrija kritizira, sastojao od uzimanja u obzir rezultata istraživanjâ koja su već provedena prije donošenja Delegirane uredbe 2021/2139 u pogledu drugih djelatnosti. Kao što to pravilno ističe Komisija, takav je pristup u skladu s načelom tehnološke neutralnosti, navedenim u točki 112. ove presude, i omogućuje ocjenu rizikâ koja je dosljedna onoj koja je provedena za te druge djelatnosti.

273 Kao drugo, ne može se prihvatiti ni kritika kojom se tvrdi da je time što se JRC-ovo izvješće temelji na nepostojanju znanstvenih dokaza o bitnoj šteti, a ne na nepostojanju bilo kakve razumne sumnje o postojanju bitne štete, pogrešno ocijenjen primjenjiv dokazni standard.

274 Naime, iz sudske prakse proizlazi da se načelom opreznosti ne zahtijeva isključenje svake razumne znanstvene sumnje o postojanju štete za okoliš jer bi se time Komisiji nametnulo utvrđivanje nulte razine rizika, što je u suprotnosti sa sudskom praksom (vidjeti u tom smislu i po analogiji presudu od 11. rujna 2002., Pfizer Animal Health/Vijeće, T-13/99, EU:T:2002:209, t. 145.).

275 Usto, valja istaknuti da je kriterij koji je uzet u obzir usklađen s člankom 19. stavkom 1. točkom (f) Uredbe o taksonomiji, kojim se Komisiji nalaže samo to da svoje zaključke temelji na nepobitnim znanstvenim dokazima.

276 Kao treće, što se tiče drugih kritika koje se odnose na JRC-ovo izvješće, kao što je to već istaknuto u točki 212. ove presude, valja podsjetiti na to da Komisija raspolaže širokom marginom prosudbe u pogledu odabira znanstvenih studija i njihove procjene. Doista, valja utvrditi da Republika Austrija nije dokazala da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni time što je svoje zaključke temeljila na navedenom izvješću.

277 Stoga prvo valja istaknuti da Republika Austrija općenito upućuje na BASE-ovo tehničko mišljenje o JRC-ovu izvješću, izdvojeno mišljenje doneseno u okviru stručne skupine iz članka 31. Ugovora o Euratomu i na „različita upućivanja navedena u drugim tužbenim razlozima”. U tom pogledu valja podsjetiti na to da, prema ustaljenoj sudskoj praksi, nije na Općem sudu da zamijeni stranke nastojanjem traženja relevantnih elemenata u dokumentima na koje se pozivaju (vidjeti u tom smislu presudu od 25. lipnja 2020., Siberia Oriental/CPVO (Siberia), T-737/18, EU:T:2020:289, t. 25. i navedenu sudsku praksu). Budući da elementi koji mogu poduprijeti tvrdnje Republike Austrije nisu dovoljno precizno navedeni, oni se stoga ne mogu uzeti u obzir.

278 Drugo, što se tiče upućivanja na SCHEER-ovu procjenu, valja istaknuti da ona nema smisao koji joj pripisuje Republika Austrija. Iako je točno da je SCHEER naglasio da smatra da nije uvijek dostatno pouzdati se u operativni regulatorni okvir, ipak je zaključio da se „općenito slaže s JRC-ovim zaključkom” prema kojem djelatnosti iskorištavanja nuklearnih elektrana ne predstavljaju nužno štetu za zdravlje ljudi ili okoliš, pod uvjetom da povezane industrijske djelatnosti ispunjavaju odgovarajuće kriterije tehničke provjere.

279 Treće, u svakom slučaju, iz same činjenice da je SCHEER u određenim točkama kritizirao JRC-ovo izvješće ne može se zaključiti da je Komisija temeljila svoje zaključke na dokazima koji nisu nepobitni, protivno načelu opreznosti. Naime, uzimajući u obzir SCHEER-ove zabrinutosti u pogledu nedostatnosti operativnog regulatornog okvira, Komisija je u Prilog I. pobijanoj uredbi uključila dodatne kriterije kojima se premašuje razina utvrđena postojećim pravnim pravilima prava Unije.

280 Kao četvrto, Republika Austrija smatra da se ne može smatrati da JRC-ovo izvješće ima jaču dokaznu snagu od drugih znanstvenih studija jer je riječ o Komisijinu internom tijelu, a ne o neovisnom tijelu.

281 Međutim, dovoljno je utvrditi da Republika Austrija ne potkrepljuje svoju tvrdnju prema kojoj se smatralo da JRC-ovo izvješće ima jaču dokaznu snagu od drugih studija koje potječu od znanstveno priznatih stručnjaka.

282 Uostalom, Republika Austrija niti tvrdi niti dokazuje da se ocjene iz JRC-ova izvješća ne mogu smatrati nepobitnim znanstvenim dokazima u smislu članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe o taksonomiji.

283 Stoga se na temelju argumenata Republike Austrije ne može dokazati da je Komisija povrijedila dokazne standarde koji proizlaze iz članka 17. i članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe o taksonomiji, tumačene s obzirom na načelo opreznosti.

284 S obzirom na prethodno navedeno, drugi dio trećeg tužbenog razloga nije osnovan.

– Ostali prigovori iz trećeg dijela trećeg tužbenog razloga i drugi dio četvrtog tužbenog razloga, koji se temelje na zanemarivanju rizika od teških reaktorskih nesreća

285 U okviru trećeg dijela trećeg tužbenog razloga Republika Austrija, koju podupire Veliko Vojvodstvo Luksemburg, tvrdi da se uključivanje gospodarskih djelatnosti povezanih s nuklearnom energijom u taksonomiju temelji na zanemarivanju rizika od teških reaktorskih nesreća i time uzrokuje bitnu štetu okolišnim ciljevima, u smislu članka 17. stavka 1. točaka (c), (e) i (f) Uredbe o taksonomiji, koji se odnosi na zaštitu vodnih i morskih resursa, sprečavanje i kontrolu onečišćenja okoliša te zaštitu i obnovu bioraznolikosti i ekosustava. Republika Austrija tvrdi da nije moguće isključiti posljedice koje teške reaktorske nesreće mogu imati na te okolišne ciljeve. Ona također smatra da procjena i razlozi pobijane uredbe sadržavaju nedostatke u tom pogledu. Republika Austrija također tvrdi da Komisija ne može tvrditi da joj je zakonodavac Unije delegirao ovlast utvrđivanja prihvatljivog rizika za društvo i da Komisija ne raspolaže nikakvim manevarskim prostorom u primjeni načela opreznosti.

286 U okviru drugog dijela četvrtog tužbenog razloga Republika Austrija tvrdi da se kriterijima tehničke provjere navedenim u Prilogu I. pobijanoj uredbi ne omogućuje da se upućivanjem na postojeće odredbe i pravna pravila o nuklearnoj sigurnosti isključi nastanak bitne štete, uzrokovane rizikom od teške reaktorske nesreće, u pogledu okolišnih ciljeva iz, među ostalim, članka 17. stavka 1. točaka (c), (e) i (f) Uredbe o taksonomiji (zaštita vodenih i morskih resursa, sprečavanje i kontrola onečišćenja, zaštita i obnova bioraznolikosti i ekosustava). Budući da se kriterijima tehničke provjere ponekad predviđaju dodatni kriteriji, Republika Austrija smatra da su ti kriteriji nejasni odnosno da nezakonito prenose regulatornu nadležnost na nacionalna nadzorna tijela.

287 Komisija, koju podupiru Češka Republika, Francuska Republika, Mađarska, Republika Poljska, Rumunjska, Republika Slovenija i Slovačka Republika, osporava tu argumentaciju.

288 Uvodno valja pojasniti da se poštovanje kriterija DNSH ne može provjeriti *in abstracto*, nego s obzirom na kriterije tehničke provjere utvrđene u pobijanoj uredbi.

289 Prvo, valja podsjetiti na to da se člankom 3. točkom (b) Uredbe o taksonomiji propisuje da se gospodarska djelatnost smatra okolišno održivom, među ostalim, ako se njome ne šteti bitno nijednom okolišnom cilju utvrđenom u članku 9. te uredbe, u skladu s njezinim člankom 17.

290 Konkretno, iz članka 17. stavka 1. točaka (c), (e) i (f) i uvodnih izjava 34. i 40. Uredbe o taksonomiji proizlazi da određena gospodarska djelatnost, kako bi se smatrala okolišno održivom, ne smije uzrokovati bitnu štetu jednom od okolišnih ciljeva utvrđenih u Uredbi o taksonomiji, odnosno štetu koja premašuje doprinos te djelatnosti okolišnom cilju.

291 Usto, kriterijima tehničke provjere utvrđenim za svaku djelatnost mora se omogućiti osiguranje da tom djelatnošću ne uzrokuje bitna šteta nekom od okolišnih ciljeva navedenih u Uredbi o taksonomiji.

292 U tu svrhu, kao što to proizlazi iz točaka 263. do 265. ove presude, kriterijima tehničke provjere moraju se utvrditi potrebni minimalni zahtjevi, među ostalim, na temelju svih minimalnih zahtjeva utvrđenih primjenom prava Unije, što osobito uključuje Direktivu Vijeća 2009/71/Euratom od 25. lipnja 2009. o uspostavi okvira Zajednice za nuklearnu sigurnost nuklearnih postrojenja (SL 2009., L 172, str. 18.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 13., str. 220.), pri čemu ne postoji prepreka da se navedeni zahtjevi premaše.

293 Osim toga, upućivanje na bitnu štetu podrazumijeva da se poštovanjem kriterija DNSH nastoji spriječiti šteta koju obilježava određena težina koja premašuje doprinos predmetne djelatnosti ublažavanju klimatskih promjena.

294 To upućivanje također podrazumijeva, u slučaju kada predmetna bitna šteta za okoliš proizlazi iz rizika od nesreće, da postoji određeni stupanj vjerojatnosti tog rizika.

295 Stoga, kako bi se odgovorilo na argumente Republike Austrije, valja ispitati može li se njima dokazati da je Komisija, time što je u taksonomiju uključila gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom, zanemarila rizik od teške reaktorske nesreće i na taj način prouzročila bitnu štetu okolišnim ciljevima koje je utvrdila Republika Austrija i je li Komisija, time što je utvrdila kriterije tehničke provjere namijenjene sprečavanju tog rizika, utvrdila minimalne zahtjeve koji su potrebni za izbjegavanje bitne štete tim ciljevima.

296 Drugo, među strankama je nesporno da iako u pogledu težine posljedica moguće reaktorske nesreće postoji nizak stupanj neizvjesnosti, u pogledu vjerojatnosti nastanka takve nesreće postoji visok stupanj neizvjesnosti. Stoga se, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 248. ove presude, načelo opreznosti primjenjuje s obzirom na tu neizvjesnost koja se odnosi na vjerojatnost nastanka teške reaktorske nesreće.

297 U tom je pogledu presuđeno da se donošenje preventivne mjere ili, suprotno tomu, njezino povlačenje ili ublažavanje ne može uvjetovati dokazivanjem nepostojanja bilo kakvog rizika jer je takav dokaz sa znanstvenog stajališta općenito nemoguće podnijeti s obzirom na to da nulta razina rizika u praksi ne postoji (presuda od 12. travnja 2013., Du Pont de Nemours (Francuska) i dr./Komisija, T-31/07, neobjavljena, EU:T:2013:167, t. 140., vidjeti u tom smislu i presudu od 21. listopada 2003., Solvay Pharmaceuticals/Vijeće, T-392/02, EU:T:2003:277, t. 130.).

298 U tom je slučaju važno da znanstveni stručnjaci provedu znanstvenu procjenu rizikâ, unatoč postojećoj znanstvenoj nesigurnosti, tako da nadležno javno tijelo raspolaže informacijom koja je dovoljno pouzdana i vjerodostojna da mu omogući utvrđivanje ukupnog dosega postavljenog

znanstvenog pitanja i informirano određivanje njegove politike s obzirom na predmet (presuda od 9. rujna 2011., Francuska/Komisija, T-257/07, EU:T:2011:444, t. 77., vidjeti u tom smislu i presude od 11. rujna 2002., Pfizer Animal Health/Vijeće, T-13/99, EU:T:2002:209, t. 160. do 163. i od 11. rujna 2002., Alpharma/Vijeće, T-70/99, EU:T:2002:210, t. 173. do 176.).

299 Na temelju sudske prakse navedene u točki 255. ove presude, stoga valja provjeriti može li se argumentima koje je iznijela Republika Austrija dokazati da su uključivanje gospodarskih djelatnosti povezanih s nuklearnom energijom i utvrđivanje kriterija tehničke provjere bili očito pogrešni s obzirom na rizik od teške reaktorske nesreće.

300 Kao prvo, Republika Austrija poziva se na Komunikaciju Komisije COM(2000) 1 *final* od 2. veljače 2000. o primjeni načela opreznosti kako bi ustvrdila da se procjena rizikâ s obzirom na to načelo ne može temeljiti samo na vjerojatnosti nastanka događaja, nego bi također trebala uključivati težinu njegovih posljedica, koje su izvanredne u pogledu reaktorskih nesreća.

301 U tom pogledu valja istaknuti da postojanje teških posljedica za ljude i okoliš kao i štete, koje je navela Republika Austrija, nužno ovisi o vjerojatnosti nastanka teške reaktorske nesreće.

302 To tumačenje nije dovedeno u pitanje Komunikacijom COM(2000) 1 *final*, s obzirom na to da se njome također predviđa da se za procjenu rizika uzme u obzir vjerojatnost njegova nastanka.

303 Procjena rizika od teške nesreće stoga pretpostavlja da se istodobno uzme u obzir mala vjerojatnost njezina nastanka, koju Republika Austrija priznaje u točki 98. tužbe, i znatna težina mogućih posljedica takve nesreće.

304 Kao drugo, Republika Austrija smatra da JRC-ovo izvješće ne ide dovoljno daleko jer se u njemu polazi od načela da je vjerojatnost hipotetske teške reaktorske nesreće koja uzrokuje smrt 30 000 osoba iznimno niska, dok je u novijoj statističkoj studiji (Wheatley, S., Sovacool, B. i Sornette, D. „Reassessing the safety of nuclear power” („Ponovna procjena sigurnosti nuklearne energije”), Energy Research & Social Science, Elsevier, 2016., sv. 15., str. 96. do 100., a osobito str. 99.), koju JRC ne spominje, utvrđeno, s jedne strane, da unatoč svim poboljšanjima sigurnosnih standarda, vjerojatnost da će doći do teške reaktorske nesreće svakih 60 do 150 godina iznosi 50 % i, s druge strane, da je agregirani rizik za društvo od nuklearne energije i dalje visok ako se uzme u obzir opseg posljedica. Republika Austrija iz toga zaključuje da i dalje postoje velike nesigurnosti.

305 Kad je riječ o utvrđivanju vjerojatnosti reaktorske nesreće, JRC je u svojem izvješću smatrao sljedeće:

„Teške nesreće taljenja jezgre dogodile su se u nuklearnim elektranama te je javnost itekako svjesna posljedica triju velikih nesreća, tj. Three Mile Island (1979., SAD), Černobil (1986., Sovjetski Savez) i Fukushima (2011., Japan). Nuklearne elektrane uključene u te nesreće bile su različitih vrsta, a okolnosti koje su dovele do tih događaja također su bile vrlo različite. Teške nesreće događaji su s vrlo malom vjerojatnošću, ali s moguće ozbiljnim posljedicama i ne mogu se isključiti sa 100-postotnom sigurnošću.”

306 JRC je također smatrao da je teška nesreća u nuklearnoj elektrani treće generacije vrlo malo vjerojatna.

307 Međutim, okolnost da se ta vjerojatnost osporava studijom koju je podnijela Republika Austrija nije sama po sebi dovoljna da bi se utvrdila očita pogreška u ocjeni, s obzirom na to da, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 212. ove presude, Komisija raspolaže širokom marginom prosudbe u pogledu procjene znanstvenih studija.

308 To vrijedi tim više jer scenarij opisan u studiji koju navodi Republika Austrija polazi od pretpostavke, koja nije usporediva s onom navedenom u JRC-ovu izvješću, prema kojoj je 388 reaktora u funkciji i da nakon nesreće u Fukushimi nije došlo ni do kakvih poboljšanja.

309 Uostalom, Republika Austrija nije dokazala da je Komisija prekoračila svoju marginu prosudbe prilikom utvrđivanja razine rizika koja se smatra prihvatljivom za društvo.

310 Usto, Republika Austrija prigovara da se u JRC-ovu izvješću upućuje na usporedbe s rizikom od puknuća brane te na usporedbe kojima se uzimaju u obzir žrtve onečišćenja zraka, pušenja ili cestovnog prometa, a ne obrađuju se dugoročne posljedice reaktorskih nesreća na život ljudi.

311 Međutim, kao što to proizlazi iz JRC-ova izvješća, tim se usporedbama nastoji broj žrtava staviti u perspektivu prema drugim ljudskim aktivnostima kako bi se naglasile razlike u percepciji rizika. Usto, JRC je pojasnio da su dugoročne posljedice na život ljudi, iako važne, teško mjerljive.

312 Republika Austrija također prigovara da u JRC-ovu izvješću nisu bile dovoljno uzete u obzir posljedice za okoliš, iako je to trebalo učiniti na temelju članka 17. Uredbe o taksonomiji. U JRC-ovu izvješću tako nisu ispitani odlučujući aspekti, poput ispitivanja utjecaja na okoliš reaktorskih nesreća kao što je ona u Fukushimi.

313 Međutim, JRC je u tom pogledu na stranicama 105. i 121. svojeg izvješća uputio na izvješće Znanstvenog odbora Ujedinjenih naroda o učincima atomskih zračenja („Levels and effects of radiation exposure due to the accident at the Fukushima Daiichi Nuclear Power Station: implications of information published since the UNSCEAR 2013 Report” (Razine i učinci izlaganja zračenju zbog nesreće u nuklearnoj elektrani Fukushima Daiichi: posljedice informacija objavljenih nakon UNSCEAR-ova izvješća 2013.), Sources, Effects and Risks of Ionizing Radiation, UNSCEAR 2020 Report, 2021., sv. II., Prilog B), u kojem su razmatrani učinci nesreće u Fukushimi na okoliš te su oni uzeti u obzir u JRC-ovoj procjeni.

314 Stoga se JRC-ovo izvješće u tom pogledu ne može smatrati manjkavim.

315 Uostalom, valja istaknuti da su gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom strogo uređene u pravu Unije kako bi se smanjila vjerojatnost teških reaktorskih nesreća i njihova ozbiljnost za zdravlje ljudi i okoliš.

316 U tom se pogledu kriterijima tehničke provjere izričito upućuje na sva Unijina pravila o nuklearnoj sigurnosti, kao i na najnovije međunarodne smjernice Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA) i Udruženja regulatora zapadne Europe (WENRA).

317 Usto, Republika Austrija ne iznosi specifične argumente kojima nastoji dokazati da su gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom štetne za dobro stanje okoliša vodnih tijela ili morskih voda, da dovode do znatnog povećanja emisija onečišćujućih tvari u zrak, vodu ili zemlju odnosno da su štetne za dobro stanje i otpornost ekosustava ili stanje očuvanosti staništa i vrsta u smislu članka 17. stavka 1. točaka (c), (e) i (f) Uredbe o taksonomiji.

318 Stoga se na temelju argumenata Republike Austrije ne može dokazati da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni time što je smatrala da je, u okviru pravila Unije o nuklearnoj sigurnosti navedenih u pobijanoj uredbi, ispunjen kriterij DNSH i, osobito, da nije dokazano da su gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom štetne za dobro stanje okoliša vodnih tijela ili morskih voda, da dovode do znatnog povećanja emisija onečišćujućih tvari u zrak, vodu ili zemlju odnosno da su štetne za dobro stanje i otpornost ekosustava ili stanje očuvanosti staništa i vrsta u smislu članka 17. stavka 1. točaka (c), (e) i (f) Uredbe o taksonomiji.

319 Kao treće, kad je riječ o navodnim „nedostacima u procjeni i razlozima", kao i kritikama iznesenima u pogledu JRC-ova izvješća, Republika Austrija smatra da je u tom izvješću trebalo procijeniti ugrozu koje teške reaktorske nesreće predstavljaju za okolišne ciljeve i posljedice takvih nesreća za zdravlje, osobito uzimajući u obzir trenutačne studije koje su kritičke u pogledu vjerojatnosti nesreće, s obzirom na to da je riječ o ključnim aspektima u okviru članka 17. Uredbe o taksonomiji. Republika Austrija iz toga zaključuje da pobijana uredba sadržava nedostatak u obrazloženju.

320 Konkretno, pozivajući se na SCHEER-ovo izvješće, Republika Austrija prigovara JRC-u da nije dovoljno uzeo u obzir učinke radioaktivnog zračenja na okoliš u slučaju oslobađanja visokih doza takvog zračenja nakon reaktorske nesreće.

321 U tom pogledu valja utvrditi, kao što to ističe Republika Austrija u točki 100. tužbe, da je JRC izričito priznao u svojem izvješću da teška reaktorska nesreća ima teške posljedice za ljude i okoliš.

322 Dakle, JRC-ovo izvješće ne može se smatrati pogrešnim ili nepotpunim u pogledu posljedica teške reaktorske nesreće na okoliš.

323 Osim toga, činjenica da JRC nije utvrdio istovjetan stupanj vjerojatnosti reaktorske nesreće kao što je onaj koji je procijenjen u studijama koje navodi Republika Austrija nije dovoljna za dokazivanje da je to izvješće nepotpuno ili pogrešno.

324 Iz toga slijedi da se ne može smatrati da je izvješće na kojem je Komisija temeljila svoje zaključke nedostatno ili pogrešno u tom pogledu.

325 Osim toga, kao što to proizlazi iz uvodne izjave 7. pobijane uredbe, u kojoj se upućuje na JRC-ovo izvješće i koje je na taj način dio obrazloženja pobijane uredbe u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 216. ove presude, Komisija je u dovoljnoj mjeri obrazložila svoju ocjenu prema kojoj nuklearna energija ne uzrokuje bitnu štetu ciljevima koji se nastoje ostvariti člankom 17. stavkom 1. Uredbe o taksonomiji s obzirom na rizike od teških reaktorskih nesreća. U tom pogledu, tvrdnju Republike Austrije prema kojoj pobijana uredba sadržava „nedostatke u procjeni i razlozima" zbog toga što je u JRC-ovu izvješću fokus procjene posljedica teških reaktorskih nesreća bio usmjeren na smrt ljudi, a isključujući druge izravne i neizravne posljedice koje je teže ocijeniti, osobito posljedice za okoliš, treba odbiti zbog razloga navedenog u točki 313. ove presude.

326 Kao četvrto, što se tiče kriterijâ tehničke provjere, valja utvrditi da Republika Austrija nije dokazala da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni time što je smatrala da se na temelju pravnih pravila Unije o zaštiti zdravlja i okoliša, kojima je cilj visoka razina zaštite, mogu ispuniti uvjeti iz članka 17. stavka 1. točaka (c), (e) i (f) Uredbe o taksonomiji i time isključiti bitne štete za okolišne ciljeve u smislu tog članka 17.

327 Usto, Republika Austrija kao primjer navodi kriterije tehničke provjere koji se primjenjuju na pretkomercijalne faze naprednih tehnologija, kojima se predviđa, među ostalim, da se projekt mora prijaviti Komisiji i da ona mora dati svoje mišljenje o njemu kako bi se zatim kriteriji tehničke provjere „na zadovoljavajući način uzeli u obzir”. Republika Austrija smatra da je taj zahtjev previše nejasan.

328 Međutim, kao što to tvrdi Komisija, taj kriterij tehničke provjere ne može se ocjenjivati neovisno o svim ostalim kriterijima provjere. Naprotiv, njegov je cilj upravo omogućiti Komisiji da procijeni jesu li ispunjeni svi kriteriji tehničke provjere, tako da se ne može smatrati previše nejasnim.

329 Nadalje, Republika Austrija navodi da je za nova postrojenja kriterij provjere koji je osobito relevantan za rizike od nesreće definiran u točki 2. općih kriterija odjeljka 4.27. Priloga I. pobijanoj uredbi na sljedeći način: „U okviru projekta u potpunosti se primjenjuje najbolja dostupna tehnologija i od 2025. gorivo otporno na nesreće. Tehnologiju je certificiralo i odobrilo nacionalno regulatorno tijelo za sigurnost.” Republika Austrija smatra da se na temelju tog teksta ne može isključiti nastanak bitne štete za okolišne ciljeve.

330 Prvo, Republika Austrija tvrdi da pojam „najbolja dostupna tehnologija” nije definiran, tako da je previše neodređen.

331 U tom pogledu valja smatrati, kao što to ističe Komisija, da kriterij najbolje dostupne tehnologije sadržava prednost u smislu da omogućuje uključivanje novih znanstvenih i tehnoloških dostignuća u skladu s pristupom tehnološke otvorenosti. Na taj način, u skladu s točkom 5. odjeljka 4.27. Priloga I. pobijanoj uredbi, Komisija od 2025., a najmanje svakih 10 godina, preispituje tehničke parametre koji su u skladu s najboljom dostupnom tehnologijom.

332 Valja također istaknuti da je, suprotno onomu što tvrdi Republika Austrija, pojam „najbolja dostupna tehnologija” definiran u uvodnoj rečenici odjeljka 4.27. Priloga I. pobijanoj uredbi kao tehnologije koje u potpunosti ispunjavaju zahtjeve iz Direktive 2009/71 i u potpunosti poštuju najnovije tehničke parametre IAEA-inih normi te sigurnosne ciljeve i referentne razine WENRA-e.

333 Drugo, što se tiče drugog uvjeta, koji se odnosi na obveznu upotrebu goriva otpornog na nesreće (u daljnjem tekstu: ATF) od 2025., Republika Austrija tvrdi da je pobijana uredba suštinski proturječna jer se ATF zahtijeva samo za nova i stara postrojenja od 2025., ali ne i za pretkomercijalna postrojenja (odjeljak 4.26. prilogâ I. i II. pobijanoj uredbi). Stoga, budući da Komisija priznaje da je ATF obvezan za nova postrojenja kako bi se spriječila bitna šteta od nuklearnih nesreća, ona bi također trebala zahtijevati to isto gorivo za stara postrojenja prije 2025. i za pretkomercijalna postrojenja.

334 Međutim, valja pojasniti da nema proturječnosti u činjenici da taj kriterij nije predviđen za gospodarsku djelatnost iz odjeljka 4.26. Priloga I. pobijanoj uredbi. Naime, budući da se taj odjeljak odnosi na nekomercijalne („pretkomercijalne”) djelatnosti istraživanja i razvoja inovativnih postrojenja za proizvodnju električne energije čiji je cilj istraživanje još nepoznatih tehnologija, Komisija nije počinila očitu pogrešku u ocjeni time što je odlučila da neće nalagati zahtjeve koji se odnose na upotrebu goriva.

335 Treće, Republika Austrija naglašava da je pojam ATF-a previše nejasan jer su ATF-ovi u razvojnoj fazi i ne postoje ni kriteriji ni standardi koji su prihvaćeni na međunarodnoj razini ili na razini Unije za njihovo definiranje. Budući da ATF-ovi nisu definirani, nije moguće tehnički spoznati

njihovu sigurnosnu relevantnost, tim više što ne postoje ni naznake o mogućim minimalnim kriterijima ATF-a ni, u načelu, konsenzus o definiciji ATF-a na nacionalnoj razini, tako da nije moguće predvidjeti hoće li oni biti dostupni do 2025. i hoće li ih certificirati i odobriti nacionalna regulatorna tijela. Osim toga, kriteriji procjene prepušteni su ocjeni država članica, a upotreba takvih goriva može samo smanjiti, a ne ukloniti, rizik od ispuštanja radioaktivnosti u slučaju nesreće, unatoč zavaravajućem izričaju gorivo „otporno na nesreće”.

336 Međutim, valja odbiti tvrdnju prema kojoj je kriterij u pogledu ATF-a nejasan, s obzirom na to da, kao što to tvrdi Komisija, pojam „ATF” upućuje na kategoriju goriva koja je poznata u stručnim krugovima.

337 Četvrto, Republika Austrija tvrdi da nije spojivo s člankom 17. Uredbe o taksonomiji konačno utvrditi sigurnosne rizike i zahtijevati njihovo uklanjanje u budućnosti (primjenom „ATF-a”), a istodobno već sada priznati postojanje kvalifikacije okolišne održivosti u smislu te uredbe.

338 U tom je pogledu Opći sud već presudio da Komisija u okviru široke margine prosudbe može predvidjeti prijelazna razdoblja u delegiranom aktu (vidjeti u tom smislu presudu od 20. prosinca 2023., Landesbank Baden-Württemberg/SRB, T-389/21, EU:T:2023:827, t. 231. do 233.). Stoga, budući da Komisija raspolaže širokom marginom prosudbe u pogledu utvrđivanja kriterija tehničke provjere, ona je mogla predvidjeti da se taj zahtjev primjenjuje tek od 2025. kako bi se nacionalnim tijelima i gospodarskim subjektima dalo vrijeme potrebno za prilagodbu tom kriteriju, tim više što još nijedan ATF nije odobren. Slijedom toga, Komisija u tom pogledu nije počinila očitu pogrešku u ocjeni.

339 Peto, Republika Austrija tvrdi da Komisiji Uredba o taksonomiji i povjerena joj zadaća utvrđivanja kriterija tehničke provjere ne omogućuju da nacionalnim tijelima naloži odobravanje i certificiranje ATF-a, a da se pritom ne utvrde ujednačena pravna pravila na razini Unije, s obzirom na to da ovlašćujuće odredbe u svrhe donošenja delegiranih uredbi iz članka 10. stavka 2., članka 11. stavka 3. i članka 23. Uredbe o taksonomiji ne omogućuju prenošenje zadaće definiranja kriterija za certificiranje na nacionalna nadzorna tijela.

340 Taj prigovor koji se temelji na upućivanju na nadležnost nacionalnih tijela u području certificiranja i odobrenja treba odbiti jer se pobijanom uredbom samo primjenjuju pravila o nadležnosti koja su na snazi u pogledu odobrenja goriva.

341 Naposljetku, što se tiče starih postrojenja, Republika Austrija podsjeća na to da je kriterij tehničke provjere, koji je relevantan za rizike od nesreće, definiran na sljedeći način: „U okviru poboljšanog projekta provode se sva razumno izvediva poboljšanja sigurnosti, a od 2025. upotrebljava se gorivo otporno na nesreće. Tehnologiju je certificiralo i odobrilo nacionalno regulatorno tijelo za sigurnost.”

342 Republika Austrija kritizira, s jedne strane, činjenicu da su sigurnosni zahtjevi za stara postrojenja smanjeni u odnosu na nova postrojenja, s obzirom na to da je za stara postrojenja predviđeno samo da se „[u] okviru poboljšanog projekta provode […] sva razumno izvediva poboljšanja sigurnosti” i, s druge strane, činjenicu da se kriteriji tehničke provjere ne odnose na uvjete za uvođenje u postojeće postrojenje, koji su važni s obzirom na klimatske promjene. Republika Austrija iz toga zaključuje da su za stara postrojenja kriteriji tehničke provjere manjkavi i ne omogućuju sprečavanje nastanka bitne štete.

343 U tom pogledu i zbog razloga istovrsnih onima navedenima u točkama 263. do 265. ove presude, valja podsjetiti na to da se kriterijima tehničke provjere moraju definirati minimalni zahtjevi koji su potrebni kako bi se izbjegla bitna šteta za druge ciljeve, osobito uzimajući u obzir sve minimalne zahtjeve utvrđene na temelju prava Unije. Doista, budući da se kriterij „sva[ko] razumno izvediv[o] poboljšanj[e] sigurnosti” u okviru proizvodnje električne energije iz nuklearne energije u postojećim postrojenjima već zahtijeva člankom 6. točkom (c) i člankom 8.a stavkom 2. točkom (b) Direktive 2009/71, kako je izmijenjena Direktivom Vijeća 2014/87/Euratom od 8. srpnja 2014. (SL 2014., L 219, str. 42.), primjena tog istog kriterija u točki 2. odjeljka 4.28. Priloga I. pobijanoj uredbi ne može se smatrati protivnom članku 17. stavku 1. točkama (c), (e) i (f) Uredbe o taksonomiji.

344 Iz toga se također ne može zaključiti da se kriterijima tehničke provjere za stara postrojenja ne može spriječiti bitna šteta, s obzirom na to da se tim kriterijem nalaže isti zahtjev kao i Direktivom 2009/71.

345 Slijedom toga, na temelju argumenata koje je istaknula Republika Austrija ne može se dokazati da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni time što je smatrala da se na temelju kriterija tehničke provjere navedenih u Prilogu I. pobijanoj uredbi može isključiti, upućivanjem na postojeće odredbe i sigurnosne standarde, nastanak bitne štete za okolišne ciljeve uzrokovane rizikom od teške reaktorske nesreće.

346 S obzirom na prethodno navedeno, treći dio trećeg tužbenog razloga i drugi dio četvrtog tužbenog razloga nisu osnovani.

– Četvrti dio trećeg tužbenog razloga i treći dio četvrtog tužbenog razloga, koji se temelje na nepoštovanju rizika povezanih s visokoradioaktivnim otpadom

347 U okviru četvrtog dijela trećeg tužbenog razloga Republika Austrija, koju podupire Veliko Vojvodstvo Luksemburg, tvrdi da se uključivanje gospodarskih djelatnosti povezanih s nuklearnom energijom u taksonomiju temelji na povredi rizika koji proizlaze iz visokoradioaktivnog otpada kojima se teško ugrožavaju okolišni ciljevi iz članka 17. stavka 1. točaka (c) do (f) Uredbe o taksonomiji. Republika Austrija također tvrdi da pobijana uredba sadržava „nedostatnu procjenu” i obrazloženje u tom pogledu.

348 U okviru trećeg dijela četvrtog tužbenog razloga Republika Austrija tvrdi da kriteriji tehničke provjere navedeni u Prilogu I. pobijanoj uredbi nisu dovoljni kako bi se spriječilo da konačno odlaganje visokoradioaktivnog otpada prouzroči bitnu štetu okolišnim ciljevima iz članka 17. stavka 1. točaka (c) do (f) Uredbe o taksonomiji.

349 Komisija, koju podupiru Češka Republika, Francuska Republika, Mađarska, Republika Poljska, Rumunjska, Slovačka Republika i Republika Finska, osporava tu argumentaciju.

350 Valja podsjetiti na to da se na temelju članka 17. stavka 1. točke (d) Uredbe o taksonomiji, uzimajući u obzir životni ciklus proizvoda i usluga koje pruža gospodarska djelatnost, uključujući dokaze iz postojećih procjena životnog ciklusa, smatra da ta gospodarska djelatnost bitno šteti kružnom gospodarstvu, uključujući sprečavanje nastanka otpada i recikliranje, ako:

„i. ta djelatnost dovodi do znatne neučinkovitosti u uporabi materijala ili u izravnoj ili neizravnoj uporabi prirodnih resursa kao što su neobnovljivi izvori energije, sirovine, voda i zemlja u jednoj ili više faza životnog ciklusa proizvoda, uključujući u pogledu trajnosti, mogućnosti popravka, nadogradnje, ponovne uporabljivosti ili mogućnosti recikliranja proizvoda;

ii. ta djelatnost dovodi do znatnog povećanja stvaranja, spaljivanja ili odlaganja otpada, osim spaljivanja opasnog otpada koji se ne može reciklirati; ili

iii. dugoročno odlaganje otpada može uzrokovati bitnu i dugoročnu štetu za okoliš”.

351 U tom pogledu trebalo bi pojasniti da se usklađenost gospodarskih djelatnosti povezanih s nuklearnom energijom s kriterijem DNSH mora ispitati s obzirom na kriterije tehničke provjere utvrđene za uklanjanje rizika povezanog s radioaktivnim otpadom.

352 Također treba istaknuti da je JRC u svojem izvješću, nakon što je, među ostalim, opisao i analizirao napredne projekte razvoja dubinskih geoloških odlagališta (u daljnjem tekstu: DGO) u Švedskoj, Finskoj i Francuskoj, zaključio sljedeće:

„U znanstvenoj zajednici postoji širok konsenzus o tome da je dubinsko geološko odlaganje dugoročno najsigurnije rješenje za istrošeno nuklearno gorivo i visokoradioaktivni otpad. DGO-ovi se temelje na kombinaciji više prepreka koje obuhvaćaju i umjetne i prirodne prepreke. Siguran rad postrojenja za geološko odlaganje osigurava se aktivnim tehničkim sustavima i operativnim kontrolama. Skladišna postrojenja projektirana su za pasivnu sigurnost nakon njihova zatvaranja. DGO-ovi su osmišljeni na način da potencijalna radioaktivna ispuštanja do kojih će doći u dalekoj budućnosti [budu] znatno ispod najveće dopuštene granice doze utvrđene relevantnim propisom, čiji je red veličine ispod razine doze prirodnog pozadinskog zračenja, čime se osigurava da se odlaganjem ne uzrokuje bitna šteta za ljude. Trenutačno nema nijednog operativnog DGO-a, ali nakon četiri desetljeća istraživanja i tehnološkog razvoja predviđena je izgradnja i rad nekoliko odlagališta u ovom desetljeću.”

353 Kao prvo, Republika Austrija u biti tvrdi, nakon što je navela da gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom navedene u pobijanoj uredbi stvaraju znatne količine visokoradioaktivnog otpada čije razdoblje smanjenja radiotoksičnosti na prihvatljivu razinu mogu biti stotine tisuća godina, da nije isključeno da povećana upotreba kapaciteta za privremeno odlaganje može teško ugroziti okoliš jer njihova upotreba nakon prvotno predviđenog trajanja dovodi do sigurnosnih problema koji još uvijek nisu riješeni, kao što je to JRC utvrdio u svojem izvješću. Republika Austrija u biti također tvrdi da, čak i u slučaju dovoljne dostupnosti DGO-a, odlaganje visokoradioaktivnog otpada ipak može prouzročiti bitnu štetu za okoliš.

354 U tom pogledu valja podsjetiti na to da se Direktivom Vijeća 2011/70/Euratom od 19. srpnja 2011. o uspostavi okvira Zajednice za odgovorno i sigurno gospodarenje istrošenim gorivom i radioaktivnim otpadom (SL 2011., L 199, str. 48.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 28., str. 136.) uspostavlja, u skladu s njezinim člankom 1. stavkom 1., okvir na razini prava Unije za osiguravanje odgovornog i sigurnog gospodarenja radioaktivnim otpadom i istrošenim gorivom kako bi se izbjeglo nametanje nepotrebnog tereta budućim

generacijama. Usto, na temelju njezina članka 1. stavka 2., njome se osigurava da države članice donose prikladne nacionalne mjere za visoku razinu sigurnosti kod gospodarenja radioaktivnim otpadom i istrošenim gorivom kako bi se radnici i stanovništvo zaštitili od opasnosti od ionizirajućeg zračenja.

355 Također valja istaknuti da se kriterijima tehničke provjere koji se nalaze u Prilogu I. pobijanoj uredbi, a primjenjuju se na gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom, upućuje na Direktivu 2011/70.

356 Konkretno, treba podsjetiti na to da se, kao što to naglašava Komisija, u okviru mjera za ublažavanje klimatskih promjena koje su predviđene u Prilogu I. pobijane uredbe, točkom 1. podtočkama (e) i (f) odjeljaka 4.26., 4.27. i 4.28. Priloga I. toj uredbi nalažu kriteriji tehničke provjere koji se odnose na znatan doprinos i kojima se nalaže da država članica raspolaže, s jedne strane, operativnim postrojenjima za konačno odlaganje cjelokupnog radioaktivnog otpada vrlo niske, niske i srednje radioaktivnosti, tj. više od 99 % radioaktivnog otpada, i, s druge strane, dokumentiranim planom s detaljnim koracima za uspostavu i početak rada odlagališta visokoradioaktivnog otpada do 2050.

357 U tim okolnostima, argumentom Republike Austrije prema kojem nije isključeno da povećana upotreba kapaciteta za privremeno odlaganje može teško ugroziti okoliš ne može se dokazati Komisijina očita pogreška u ocjeni jer se pobijanom uredbom predviđaju mjere kojima se posebno nastoje riješiti problemi povezani s rizicima za okoliš koje je istaknula Republika Austrija.

358 Osim toga, Republika Austrija kritizira JRC-ovo izvješće jer u njemu nisu analizirana različita stajališta o dostatnosti tehnologije DGO-a, iako empirijski podaci upućuju na sumnje u pogledu njihove ekološke održivosti. Republika Austrija također tvrdi da pobijana uredba sadržava očitu pogrešku u ocjeni jer se temelji na JRC-ovu izvješću, iako iz njega ne proizlazi da sa znanstvenog gledišta konačno odlaganje visokoradioaktivnog otpada zasigurno neće bitno štetiti okolišnim ciljevima iz članka 17. stavka 1. točaka (c) do (f) Uredbe o taksonomiji. Republika Austrija također smatra da se kriterijima tehničke provjere ne može otkloniti bitna šteta povezana s nuklearnim otpadom jer se njima ne može jamčiti nikakva sigurnost.

359 Međutim, od Komisije se ne može zahtijevati da svoje zaključke temelji na nedvojbenim znanstvenim dokazima jer bi to dovelo do toga da joj se nametne nulta razina rizika, što je protivno sudskoj praksi (vidjeti u tom smislu i po analogiji presudu od 11. rujna 2002., Pfizer Animal Health/Vijeće, T-13/99, EU:T:2002:209, t. 144. do 147.).

360 Stoga se tim argumentima koje je iznijela Republika Austrija ne može dokazati da Komisijina ocjena o nepostojanju bitne štete za okoliš zbog gospodarenja otpadom povezanim s nuklearnom energijom sadržava očitu pogrešku.

361 Podredno, Republika Austrija prigovara Komisiji da nije detaljnije analizirala rizike koji proizlaze iz nepostojanja dovoljnih kapaciteta DGO-a i da nije ispitala mišljenja stručnjaka koji smatraju da trenutačno dostupna tehnologija nije dovoljna za isključenje šteta za okoliš. Taj se argument može tumačiti na način da se njime Komisiji prigovara da je počinila očitu pogrešku u ocjeni i da je povrijedila načelo dobre uprave time što je povrijedila svoju obvezu dužne pažnje.

362 Međutim, iz JRC-ova izvješća proizlazi da postoji širok znanstveni konsenzus o činjenici da su DGO-ovi dugoročno najsigurnije rješenje za gospodarenje visokoradioaktivnim gorivom i otpadom. Usto, stručna skupina iz članka 31. Ugovora o Euratomu suglasna je s JRC-om u tom pogledu. U tim okolnostima, Komisija nije počinila očitu pogrešku u ocjeni niti je povrijedila svoju obvezu dužne pažnje time što nije ispitala druga stručna mišljenja.

363 Usto, Komisija je svoj zaključak utemeljila, kao što to proizlazi iz uvodne izjave 7. pobijane uredbe, na JRC-ovu izvješću, u čijem je u odjeljku 5.2.5. utvrđeno da DGO-ovi predstavljaju najsigurnije rješenje. Kao što to proizlazi iz odjeljka 5.3. navedenog izvješća, to utvrđenje počiva na velikom broju bibliografskih referenci. Republika Austrija stoga ne može prigovoriti Komisiji da je povrijedila svoju obvezu, koja proizlazi iz načela dobre uprave, da pažljivo i nepristrano ispita sve relevantne elemente.

364 Naposljetku, Republika Austrija tvrdi da je pobijana uredba nedostatno obrazložena u pogledu razloga zbog kojih Komisija smatra zajamčenim, unatoč tim rizicima i stručnim mišljenjima, da visokoradioaktivni otpad neće dugoročno prouzročiti bitnu štetu za okoliš.

365 Međutim, kao što to proizlazi, s jedne strane, iz uvodne izjave 7. pobijane uredbe, u kojoj se upućuje na JRC-ovo izvješće i koje je na taj način dio obrazloženja pobijane uredbe u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 216. ove presude, i, s druge strane, iz uvodne izjave 14. te uredbe, ocjena prema kojoj nuklearna energija ne uzrokuje bitnu štetu ciljevima koji se nastoje ostvariti člankom 17. stavkom 1. Uredbe o taksonomiji, uzimajući u obzir postojeća i buduća rješenja za gospodarenje radioaktivnim otpadom, u dovoljnoj je mjeri obrazložena.

366 Kao drugo, što se tiče kriterija tehničke provjere, valja podsjetiti na to da je, u skladu s uvodnim stavcima odjeljaka 4.26. do 4.29. Priloga I. pobijanoj uredbi, gospodarska djelatnost djelatnost iz članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji ako ispunjava sve kriterije tehničke provjere utvrđene u navedenim odjeljcima.

367 Među općim kriterijima koji se odnose na znatan doprinos ublažavanju klimatskih promjena i na kriterij DNSH, kriterij naveden u točki 1. podtočki (f) odjeljaka 4.26. do 4.28. Priloga I. pobijanoj uredbi glasi kako slijedi:

„Projekt povezan s ekonomskom djelatnošću (‚projekt') nalazi se u državi članici koja ispunjava sve sljedeće uvjete:

[…]

(f) država članica ima dokumentirani plan s detaljnim koracima za uspostavu i početak rada odlagališta visokoradioaktivnog otpada do 2050., u kojem su opisani svi sljedeći elementi:
   i. koncepti ili planovi i tehnička rješenja za zbrinjavanje istrošenog goriva i radioaktivnog otpada od nastanka do odlaganja;
   ii. koncepti ili planovi za razdoblje nakon zatvaranja odlagališta, uključujući razdoblje tijekom kojega je potrebno provoditi odgovarajuće kontrole te sredstva potrebna kako bi se dugoročno sačuvalo znanje o tom odlagalištu;
   iii. odgovornost za provedbu plana i ključni pokazatelji uspješnosti za praćenje njezina napretka;
   iv. procjene troškova i planovi financiranja.

Za potrebe [pod]točke (f) države članice mogu koristiti planove izrađene u okviru nacionalnog programa propisanog člancima 11. i 12. Direktive [2011/70].”

368 Prvo, Republika Austrija tvrdi da se kriteriji tehničke provjere predviđeni točkom 1. podtočkom (f) odjeljaka 4.26. do 4.29. Priloga I. pobijanoj uredbi ograničavaju na upućivanje na opći pravni okvir koji se u svakom slučaju primjenjuje na temelju Direktive 2011/70 i koji dosad nije omogućio rješavanje problema povezanih s visokoradioaktivnim otpadom. Usto, Republika Austrija smatra da Komisija, uvjetujući kvalifikaciju nuklearne energije kao ekološki održive samo „planom” puštanja u rad postrojenja za konačno odlaganje „do 2050.”, ni na koji način ne mijenja okolnost da DGO-om nije zajamčena dovoljno predvidiva dostupnost. Osim toga, kriteriji tehničke provjere previše su fleksibilni i neprecizni, a da bi se u predvidivoj budućnosti zajamčilo puštanje u rad postrojenja za konačno odlaganje i uklonilo sigurnosne rizike i nastale nesigurnosti.

369 Valja istaknuti da se kriterijima tehničke provjere predviđenima točkom 1. podtočkom (f) odjeljaka 4.26. do 4.29. Priloga I. pobijanoj uredbi nalažu mjere namijenjene da se do 2050. uspostave rješenja za odlaganje visokoradioaktivnog otpada.

370 Kao što to ističe Komisija, plan konačnog odlaganja zahtijeva se od datuma stupanja na snagu pobijane uredbe.

371 Usto, kao što to proizlazi iz uvodne izjave 14. pobijane uredbe, kriterijima tehničke provjere u pogledu visokoradioaktivnog otpada nastoji se, kao i Direktivom 2011/70, omogućiti uspostavu realističnih rješenja za obradu te vrste otpada.

372 U tom pogledu, kao što to proizlazi iz uvodne izjave 23. Direktive 2011/70, države članice trebale bi, dok zadržavaju odgovornost za svoje odgovarajuće politike u vezi s gospodarenjem svojim istrošenim gorivom te nisko-, srednje- ili visokoradioaktivnim otpadom, u svoje nacionalne politike uključiti planiranje i provedbu mogućnosti odlaganja. U navedenoj se uvodnoj izjavi pojašnjava da s obzirom na to da će realizacija i nastanak odlagališta trajati više desetljeća, u mnogim programima prepoznata je potreba da se ostane fleksibilan i prilagodljiv, na primjer kako bi se uključilo novo znanje o uvjetima na lokacijama ili mogući razvoj sustava odlaganja.

373 U tom se kontekstu argumentima koje je iznijela Republika Austrija ne može dokazati da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni time što je smatrala da se uspostavom rješenja za odlaganje visokoradioaktivnog otpada do 2050. omogućuje isključivanje bitne štete za okolišne ciljeve.

374 Naime, Komisija ne ostavlja državama članicama slobodu planiranja prijelaza na DGO do 2050., nego ih obvezuje da izrade planove koji bi mogli biti isti kao i programi obuhvaćeni Direktivom 2011/70. Doista, kao što se to predviđa člankom 12. Direktive 2011/70, ti programi imaju precizan sadržaj i, u skladu s člankom 13. navedene direktive, o njima se obavješćuje Komisija. U tom kontekstu, postojanje prijelaznog razdoblja do uspostave prostora za odlaganje ne dovodi do nastanka rizika za okoliš.

375 To vrijedi tim više jer taj pristup odgovara pristupu koji je zakonodavac Unije već primijenio u Direktivi 2011/70, tako da se Komisiji ne može prigovoriti da je počinila očitu pogrešku u ocjeni time što je odabrala pristup sličan onomu zakonodavca.

376 Drugo, Republika Austrija tvrdi da se kriterij koji se odnosi na „dokumentirani plan s detaljnim koracima za uspostavu i početak rada odlagališta […] do 2050.”, predviđen u točki 1. podtočki (f) odjeljka 4.28. Priloga I. pobijanoj uredbi, primjenjuje samo na „projekte odobrene nakon 2025.”, tako da se takav plan ne zahtijeva za stara postrojenja. Republika Austrija tvrdi da to odstupanje nije opravdano. Naime, ako Komisija smatra da je za nuklearna postrojenja potreban plan gospodarenja otpadom kako bi se isključila svaka bitna šteta u smislu članka 17. Uredbe o taksonomiji, to bi trebao *a fortiori* biti slučaj za postojeća postrojenja, neovisno o datumu odobrenja za predmetne projekte.

377 Komisija napominje da je datum stupanja na snagu 2025. uveden kako bi države članice imale dovoljno vremena za donošenje detaljnog dokumentiranog plana, s obzirom na to da se inače u međuvremenu nijedan projekt modernizacije ne bi smatrao usklađenim s taksonomijom, a što se željelo izbjeći kako bi se ispunio cilj Uredbe o taksonomiji u pogledu izbjegavanja nedjelovanja ili zakašnjelog djelovanja.

378 Valja podsjetiti na to da postrojenja koja prethode 2025. i dalje podliježu drugim obvezama koje proizlaze iz točke 1. podtočaka (a) do (e) odjeljka 4.28. Priloga I. pobijanoj uredbi. Stoga je Komisija, odbacivši kriterij čiji bi učinak bilo isključenje navedenih postrojenja iz područja primjene Uredbe o taksonomiji i time ograničenje poticaja za provođenje projekata modernizacije postojećih postrojenja, postupila u skladu s ciljem navedene uredbe da se izbjegnu nedjelovanje ili zakašnjela djelovanja. Stoga se ne može smatrati da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni.

379 Slijedom toga, Komisija nije počinila očitu pogrešku u ocjeni time što je odlučila da se kriterij koji se odnosi na „dokumentirani plan s detaljnim koracima za uspostavu i početak rada odlagališta […] do 2050.”, predviđen u točki 1. podtočki (f) odjeljka 4.28. Priloga I. pobijanoj uredbi, primjenjuje samo djelomično na stara postrojenja, odnosno na „projekte odobrene nakon 2025.”.

380 Treće, Republika Austrija smatra da čak i da su kapaciteti DGO-a dostatni i pravodobno dostupni, ne može se isključiti da bi konačno odlaganje visokoradioaktivnog otpada u DGO moglo imati bitne dugoročne štetne učinke za okoliš u smislu članka 17. stavka 1. točke (d) podtočke iii. Uredbe o taksonomiji. Usto, kriteriji tehničke provjere ne sadržavaju nijednu odredbu kojom bi se mogla otkloniti ta situacija.

381 Međutim, kao što to proizlazi iz uvodne izjave 14. pobijane uredbe, DGO-ovi trenutačno predstavljaju najsigurniju i najodrživiju opciju. Doista, Republika Austrija ne uspijeva osporiti to utvrđenje.

382 Usto, kriterijima tehničke provjere koji se nalaze u Prilogu I. pobijanoj uredbi upućuje se na Direktivu 2011/70. Naime, kao što to proizlazi iz točaka 263. do 265. ove presude, zakonodavac Unije smatrao je da se kriterijima tehničke provjere može postići cilj okolišne održivosti i da su ti kriteriji, upućujući na poštovanje minimalnih zahtjeva predviđenih relevantnim zakonodavstvom, u skladu s načelom opreznosti.

383 U tim se okolnostima argumentima koje je iznijela Republika Austrija ne može dokazati da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni time što je smatrala da se konačnim odlaganjem visokoradioaktivnog otpada u DGO-ove može spriječiti nastanak bitne štete za okolišne ciljeve.

384 S obzirom na prethodno navedeno, četvrti dio trećeg tužbenog razloga i treći dio četvrtog tužbenog razloga nisu osnovani.

– Četvrti dio četvrtog tužbenog razloga, koji se temelji na neuzimanju u obzir rizika povezanih s uobičajenim radom nuklearnih elektrana

385 Republika Austrija tvrdi da nuklearne elektrane čak i u razdoblju redovnog rada emitiraju zračenja koja, čak i u niskoj dozi, povećavaju rizik od raka te čiji učinci u svakom slučaju nisu dobro dokumentirani i nisu ispitani u izvješćima na kojima je Komisija temeljila svoje zaključke. Republika Austrija smatra da iz toga proizlazi povreda članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe o taksonomiji i načela opreznosti.

386 Komisija osporava tu argumentaciju.

387 U tom je pogledu dovoljno utvrditi da JRC-ovo izvješće u svojim odjeljcima 3.4. i 4.3. sadržava temeljitu procjenu učinaka radioaktivnosti.

388 Konkretno, iz JRC-ova izvješća proizlazi da prosječna godišnja izloženost javnosti povezana s učincima koji se mogu pripisati proizvodnji električne energije iz nuklearne energije iznosi otprilike 0,2 mikrosiverta (μSv), što je četiri puta manje od prosječne godišnje doze prirodnog pozadinskog zračenja.

389 Međutim, Republika Austrija nije dokazala da Komisijina utvrđenja koja se temelje na tom izvješću nisu vjerodostojna, s obzirom na to da ona samo upućuju na jednu studiju kako bi ustvrdila da učinci niske doze zračenja nisu dobro dokumentirani.

390 Usto, kao što to ističe Komisija, pravnom stečevinom Euratoma utvrđuju se strogi zahtjevi u pogledu zaštite od zračenja. Naime, člankom 2. točkom (b) Ugovora o Euratomu predviđa se utvrđivanje jedinstvenih sigurnosnih standarda radi zaštite zdravlja radnika i stanovništva, a njegovim člankom 30. utvrđuju se „osnovni standardi” za zaštitu zdravlja radnika i stanovništva od opasnosti od ionizirajućih zračenja. U tom kontekstu, Direktivom Vijeća 2013/59/Euratom od 5. prosinca 2013. o osnovnim sigurnosnim standardima za zaštitu od opasnosti koje potječu od izloženosti ionizirajućem zračenju, i o stavljanju izvan snage direktiva 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom i 2003/122/Euratom (SL 2014., L 13, str. 1. i ispravci SL 2016., L 72, str. 69., SL 2016., L 122, str. 27., SL 2019., L 152, str. 128. i SL 2019., L 324, str. 80.) utvrđuju se ujednačeni osnovni sigurnosni standardi za zaštitu zdravlja pojedinaca koji su izloženi profesionalnim, zdravstvenim i javnim opasnostima od ionizirajućeg zračenja.

391 Doista, kriterijima tehničke provjere utvrđenima pobijanom uredbom u pogledu nuklearnih djelatnosti izričito se upućuje na tu direktivu.

392 Stoga se tvrdnjama Republike Austrije ne dokazuje da Komisija svoju ocjenu rizika od niske doze zračenja prilikom redovnog rada nuklearnih elektrana nije temeljila na nepobitnim znanstvenim dokazima.

393 Zbog toga četvrti dio četvrtog tužbenog razloga nije osnovan.

– Peti dio trećeg tužbenog razloga i peti dio četvrtog tužbenog razloga, koji se temelje na ugrožavanju cilja prilagodbe klimatskim promjenama

394 U okviru petog dijela trećeg tužbenog razloga Republika Austrija tvrdi da se pobijanom uredbom povređuje kriterij DNSH s obzirom na cilj prilagodbe klimatskim promjenama iz članka 17. stavka 1. točke (b) Uredbe o taksonomiji jer su se, u biti, učestalost i trajanje razdoblja suše znatno povećali tijekom posljednjih 20 godina zbog klimatskih promjena i jer je prihvaćeno da posljedice klimatskih promjena sve više negativno utječu na nuklearnu energiju.

395 U okviru petog dijela četvrtog tužbenog razloga Republika Austrija u biti tvrdi da je pobijana uredba protivna članku 17. stavku 1. točki (b) Uredbe o taksonomiji, s obzirom na to da su, s jedne strane, kriteriji tehničke provjere nedovoljni i ne omogućuju da se sa sigurnošću isključe posebni rizici povezani s potrebama za vodom za hlađenje i, s druge strane, ne temelje se na nepobitnim znanstvenim dokazima.

396 Konkretno, Republika Austrija naglašava da velike potrebe za vodom u nuklearnim elektranama uzrokuju kvarove u razdoblju toplinskih valova ili suše, što dokazuje da se tom djelatnošću također pogoršavaju trenutačni i očekivani negativni klimatski učinci na samu tu djelatnost jer se u takvim okolnostima više ne jamči kontinuitet poslovanja.

397 Komisija, koju podupiru Francuska Republika, Republika Poljska i Rumunjska, osporava tu argumentaciju.

398 U tom pogledu valja podsjetiti na to da se na temelju članka 17. stavka 1. točke (b) Uredbe o taksonomiji smatra da djelatnost uzrokuje bitnu štetu prilagodbi klimatskim promjenama ako ta djelatnost dovodi do povećanog štetnog učinka trenutačne klime i očekivane buduće klime na samu tu djelatnost ili na ljude, prirodu ili imovinu.

399 Kako bi se spriječila takva šteta, pobijanom se uredbom u njezinim Prilozima I. i II., pod naslovom „Održivo korištenje i zaštita vodnih i morskih resursa”, predviđaju kriteriji tehničke provjere koji se odnose na načelo koje se sastoji od nenanošenja bitne štete vodnim i morskim resursima, prema kojima:

„Utvrđuju se i uklanjanju rizici uništavanja okoliša koji se odnose na očuvanje kvalitete vode i izbjegavanje nestašice vode, u skladu s planom upravljanja korištenjem i zaštitom vode, koji je izrađen u suradnji s relevantnim dionicima.

Kako bi se ograničile termalne anomalije povezane s ispuštanjem otpadne topline, operat[o]ri kopnenih nuklearnih elektrana s jednoprotočnim mokrim hlađenjem koje uzimaju vodu iz rijeke ili jezera dužni su kontrolirati:

(a) najvišu temperaturu prihvatnog slatkovodnog tijela nakon miješanja, i

(b) najveću razliku između temperature ispuštene rashladne vode i temperature prihvatnog slatkovodnog tijela.

Kontrola temperature provodi se u skladu s pojedinačnim uvjetima iz dozvole za posebne operacije, ako je primjenjivo, ili graničnim vrijednostima u skladu s pravom Unije [odnosno u skladu s graničnim vrijednostima u skladu s regulatornim okvirom Unije].”

400 Međutim, Republika Austrija ne osporava prikladnost tih kriterija tehničke provjere da se njima zajamči da djelatnosti povezane s nuklearnom energijom ne dovedu do povećanja negativnih učinaka trenutačne klime i njezina očekivanog razvoja na samu tu djelatnost ili na ljude, prirodu ili imovinu u smislu članka 17. stavka 1. točke (b) Uredbe o taksonomiji, a osobito da ne povećaju rizike od suše. Naime, Republika Austrija tvrdi da se navedenim kriterijima ne omogućuje da se sa sigurnošću isključe posebni rizici povezani s potrebama za vodom za hlađenje.

401 Što se tiče argumenta Republike Austrije koji se u biti temelji na tome da nuklearna energija gubi dio svoje korisnosti u scenariju sve češćih i izraženijih suša, valja istaknuti da je on previše spekulativan da bi mogao dokazati postojanje Komisijine očite pogreške u ocjeni. Naime, iako se može smatrati da je nastanak takvih suša obuhvaćen znanstvenim konsenzusom, opseg njihovih mogućih učinaka na sâmo funkcioniranje nuklearnih elektrana u svim zemljopisnim područjima Unije proizlazi, pak, iz pukog nagađanja.

402 U tim okolnostima treba odbiti tvrdnju da nuklearne djelatnosti uzrokuju bitnu štetu za cilj prilagodbe klimatskim promjenama.

403 Naime, cilj je kriterija tehničke provjere, kao što je to predviđeno člankom 10. stavkom 3. točkom (a) Uredbe o taksonomiji, utvrditi uvjete pod kojima se za određenu gospodarsku djelatnost smatra da znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena. Kao što to proizlazi iz članka 10. stavka 3. točke (b) navedene uredbe, cilj tih kriterija je i odrediti za svaki relevantni okolišni cilj uzrokuje li se gospodarskom djelatnošću za koju su kriteriji provjere utvrđeni bitna šteta jednom od tih ciljeva ili više njih.

404 Stoga se poštovanje članka 17. stavka 1. točke (b) Uredbe o taksonomiji ne može ocjenjivati zanemarujući kriterije tehničke provjere koji su usvojeni upravo radi provedbe te odredbe.

405 Stoga se argumentima Republike Austrije ne može dokazati da je pobijana uredba zahvaćena očitom pogreškom u ocjeni u pogledu uvjeta predviđenog u članku 17. stavku 1. točki (b) Uredbe o taksonomiji.

406 Podredno, Republika Austrija tvrdi da pobijana uredba sadržava nedostatke u procjeni i obrazloženju u pogledu okolišnog cilja prilagodbe klimatskim promjenama jer ni Komisija ni njezini stručnjaci nisu provjerili uzrokuje li nuklearna energija štetu tom okolišnom cilju.

407 Međutim, kao što to proizlazi iz uvodne izjave 7. pobijane uredbe, u kojoj se upućuje na JRC-ovo izvješće i koje je na taj način dio obrazloženja navedene uredbe u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 216. ove presude, Komisija je u dovoljnoj mjeri obrazložila svoju ocjenu prema kojoj nuklearna energija ne uzrokuje bitnu štetu ciljevima koji se nastoje ostvariti člankom 17. stavkom 1. Uredbe o taksonomiji.

408 Što se tiče kriterija tehničke provjere, Republika Austrija najprije tvrdi da se pobijanom uredbom povređuje članak 19. stavak 1. točku (f) Uredbe o taksonomiji s obzirom na okolišni cilj prilagodbe klimatskim promjenama jer, s jedne strane, nije jasno u kojoj se mjeri kriteriji tehničke provjere iz Priloga I. pobijanoj uredbi temelje na nepobitnim znanstvenim dokazima u području nuklearne energije i, s druge strane, u svakom slučaju, dostupna mišljenja o nuklearnoj energiji ne izjašnjavaju se o tom pitanju.

409 U tom pogledu valja istaknuti da je JRC na stranici 357. svojeg izvješća, u retku tablice naslovljene „Prilagodba klimatskim promjenama”, naveo sljedeće:

„Djelatnost ispunjava kriterije utvrđene u Dodatku E ovom Prilogu.

1. Produljenje razdoblja rada postojećih nuklearnih elektrana

Poštovanjem referentnih razina sigurnosti WENRA-e za postojeće reaktore i [Direktive 2009/71] jamči se da se postojeće postrojenje može suočiti s ekstremnim prirodnim rizicima (kao što su poplave i ekstremni meteorološki uvjeti) koji mogu nastati zbog budućih klimatskih promjena.

Otpornost nuklearnih elektrana [Unije] na ekstremne prirodne rizike (uključujući potrese) dokazana je tijekom [Unijinih] testiranja otpornosti na stres.

2. Izgradnja i rad novih nuklearnih elektrana

Poštovanjem sigurnosnih ciljeva WENRA-e za nove nuklearne elektrane i [Direktive 2009/71] jamči se da će se novo postrojenje moći suočiti s ekstremnim prirodnim rizicima (kao što su poplave i ekstremni meteorološki uvjeti) koji mogu nastati zbog budućih klimatskih promjena.”

410 Dodatak E, koji se nalazi na stranici 369. JRC-ova izvješća, sadržava pojedinosti o procjeni klimatskih rizika i osjetljivosti, uključujući tipologiju klimatskih rizika.

411 Iz toga proizlazi da je JRC proveo procjenu rizikâ povezanih s prilagodbom klimatskim promjenama.

412 Stoga se ne može prihvatiti ni argument da nije jasno u kojoj se mjeri kriteriji tehničke provjere iz Priloga I. pobijanoj uredbi temelje na nepobitnim znanstvenim dokazima u području nuklearne energije u vezi s kriterijem prilagodbe klimatskim promjenama, kao ni argument da se u dostupnim mišljenjima to pitanje ne obrađuje.

413 Nadalje, Republika Austrija kritizira činjenicu da se radi sprečavanja nastanka bitne štete za cilj prilagodbe klimatskim promjenama kriteriji tehničke provjere navedeni u Prilogu I. pobijanoj uredbi u pogledu nuklearne energije odnose samo na upućivanje na Dodatak A Prilogu I. Delegiranoj uredbi 2021/2139, kao i na Direktivu 2009/71 i Smjernice IAEA-e i WENRA-e o ekstremnim prirodnim rizicima. U tim okolnostima nije moguće na odgovarajući način razmotriti, a još manje sa sigurnošću isključiti, posebne rizike povezane s potrebama za vodom za hlađenje i njezinom upotrebom koji bi u pogledu nuklearne energije doveli do bitnih štetnih učinaka u smislu članka 17. stavka 1. točke (b) Uredbe o taksonomiji.

414 Usto, Republika Austrija smatra da Dodatak A Prilogu I. Delegiranoj uredbi 2021/2139 sadržava postupovnu obvezu provedbe procjene klimatskog rizika i osjetljivosti. U tom pogledu Republika Austrija smatra da je, s obzirom na to da se Dodatkom A također obvezuje gospodarske subjekte da razviju i provedu „rješenja za prilagodbu”, ta obveza i dalje nejasna i u svakom slučaju ograničena na „znatno smanj[enje] najvažniji[h] […] klimatsk[ih] rizi[ka]”. Prema mišljenju Republike Austrije, time se omogućuje ublažavanje ugroze nuklearne energije na okolišni cilj prilagodbe klimatskim promjenama, a trebalo bi u potpunosti isključiti takvu bitnu ugrozu. Republika Austrija tvrdi da bi se kriterijima „trebal[o]” zajamčiti da će se „osmisliti planovi za provedbu rješenja za prilagodbu kako bi se smanjili ili izbjegli mogući gubici ili posljedice na

kontinuitet poslovanja”, kao što to proizlazi iz uvodne izjave 51. Delegirane uredbe 2021/2139, i da obveze navedene u Dodatku A toj uredbi nisu dovoljne, među ostalim, kako bi se uzele u obzir specifične posljedice klimatskih promjena.

415 U tom pogledu dovoljno je istaknuti da se, kao što to priznaje Republika Austrija, tim kriterijima tehničke provjere omogućuje ublažavanje ugroze nuklearne energije na okolišni cilj prilagodbe klimatskim promjenama.

416 Usto, argument prema kojem bi trebalo u potpunosti isključiti takvu bitnu ugrozu treba odbiti jer bi se njime Komisiji nametnuo pristup „nultog rizika”, suprotno onomu što predviđa sudska praksa (vidjeti u tom smislu i po analogiji presudu od 11. rujna 2002., Pfizer Animal Health/Vijeće, T-13/99, EU:T:2002:209, t. 144. do 147.).

417 Osim toga, navodom prema kojem se upućivanjem na Direktivu 2009/71 kao i na Smjernice IAEA-e i WENRA-e ne omogućuje isključivanje negativnih utjecaja ne može se dokazati da je pobijana uredba zahvaćena očitom pogreškom u ocjeni jer taj navod nije dovoljno potkrijepljen, s obzirom na to da je Komisija slijedila pristup predviđen člankom 17. Uredbe o taksonomiji, kako je protumačen s obzirom na uvodnu izjavu 40. navedene uredbe (vidjeti točke 263. do 265. ove presude). Isto tako, zbog istovrsnih razloga kao što su to oni izneseni u točki 401. ove presude, ne može se prihvatiti kritika koja se odnosi na navodno neuzimanje u obzir potreba za vodom za hlađenje u budućnosti.

418 Republika Austrija dodaje da se u skladu s navedenim odredbama za postojeća postrojenja zahtijevaju poboljšanja sigurnosti *a priori* samo ako se smatraju razumno ostvarivima, što je nejasno i nedovoljno ambiciozno. Konkretno, čimbenici koji se tiču lokacije kojima se ugrožava sigurnost postrojenja ne predstavljaju razlog za isključenje prihvatljivosti za taksonomiju jer se ti čimbenici, poput lokacije rijeka kojima prijeti isušivanje, ne mogu „razumno” izmijeniti.

419 Međutim, budući da se taj kriterij razumno izvedivih poboljšanja, upotrijebljen u točki 2. odjeljka 4.28. Priloga I. pobijanoj uredbi, zahtijeva Direktivom 2009/71 u pogledu postojećih postrojenja, njegova upotreba u pobijanoj uredbi ne može predstavljati Komisijinu očitu pogrešku u ocjeni zbog istovrsnih razloga kao što su to oni izneseni u točkama 263. do 265. ove presude.

420 Naposljetku, Republika Austrija tvrdi da se na temelju provedbe rješenjâ za prilagodbu i poboljšanja sigurnosnih standarda ne može zaključiti da ne postoje negativni učinci u smislu članka 17. stavka 1. točke (b) Uredbe o taksonomiji. Naime, ekološki cilj prilagodbe klimatskim promjenama nije ograničen na jamčenje sigurnosti ljudi i prirode, nego obuhvaća i druge podređene ciljeve, kao što su dostupnost i stabilnost opskrbe energijom i vodom. Međutim, Republika Austrija smatra da se ti ciljevi znatno dovode u pitanje u slučajevima zaustavljanja nuklearnih elektrana zbog toplinskih valova ili suša, povećanja dopuštene temperature ubrizgane vode za hlađenje ili obveznog provođenja skupih rješenja za prilagodbu, pod pretpostavkom da su ona moguća.

421 Međutim, kao što je to već navedeno u točki 401. ove presude, treba smatrati da je scenarij koji je predvidjela Republika Austrija, koji se u biti temelji na tome da bi klimatsko zatopljenje imalo takve posljedice na rad elektrana da bi one izgubile svoju korisnost kao izvora energije, previše spekulativan za dokazivanje postojanja Komisijine očite pogreške u ocjeni.

422 U tom pogledu, okolnost da je Komisijina procjena predmet osporavanja u znanstvenoj literaturi nije sama po sebi dovoljna da bi se doveo u pitanje taj zaključak, s obzirom na to da, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 212. ove presude, Komisija raspolaže širokom marginom prosudbe u pogledu procjene znanstvenih studija kao i odabira studija koje trebaju imati prednost pred drugima.

423 S obzirom na prethodno navedeno, na temelju argumenata Republike Austrije ne može se dokazati da je pobijanom uredbom povrijeđen kriterij DNSH s obzirom na cilj prilagodbe klimatskim promjenama iz članka 17. stavka 1. točke (b) Uredbe o taksonomiji.

424 Peti dio trećeg tužbenog razloga i peti dio četvrtog tužbenog razloga stoga treba odbiti.

– Šesti dio trećeg tužbenog razloga, koji se temelji na povredi zahtjeva procjene životnog ciklusa

425 Prema mišljenju Republike Austrije, koju podupire Veliko Vojvodstvo Luksemburg, pobijanom uredbom povrijeđeni su članak 17. stavak 2. i članak 19. stavak 1. točka (g) Uredbe o taksonomiji jer se pobijana uredba u biti temelji na procjeni kojom se ne uzima dovoljno u obzir cijeli životni ciklus nuklearne energije, odnosno vađenje i obradu uranijske rude, rafiniranje, preradu, obogaćivanje uranija, izradu gorivnih sklopova, prijevoz i moguće oružane sukobe.

426 Konkretno, Republika Austrija tvrdi da Komisija namjerno nije uključila vađenje i preradu uranija u pobijanu uredbu nakon kritika SCHEER-a, čime je ona na taj način priznala procjenu životnog ciklusa prema kojoj za te djelatnosti nije moguće zajamčiti poštovanje okolišnih standarda koji, barem u bitnome, odgovaraju okolišnim standardima Unije. U tom pogledu Republika Austrija naglašava da je u JRC-ovu izvješću također utvrđen barem visok rizik od znatnog ugrožavanja više okolišnih ciljeva, pri čemu je on smatrao da taj rizik treba isključiti upućivanjem u kriterijima tehničke provjere na zahtjeve prava Unije. Budući da Komisija nije slijedila to JRC-ovo mišljenje, Republika Austrija smatra da je ona tako u pobijanoj uredbi prešutno priznala postojanje bitne štete za okolišne ciljeve u fazi vađenja i obrade uranija i, prema tome, da je pobijana uredba zahvaćena očitom pogreškom u ocjeni.

427 Komisija, koju podupiru Francuska Republika, Mađarska, Republika Poljska i Rumunjska, osporava tu argumentaciju.

428 U tom pogledu valja podsjetiti na to da se na temelju članka 17. stavka 2. Uredbe o taksonomiji, pri procjeni gospodarske djelatnosti u odnosu na kriterij DNSH u obzir se uzima učinak na okoliš same djelatnosti, kao i učinak na okoliš proizvoda i usluga koji proizlaze iz te djelatnosti tijekom njihova životnog ciklusa, posebice u pogledu proizvodnje, uporabe i kraja životnog vijeka tih proizvoda i usluga.

429 U skladu s člankom 19. stavkom 1. točkom (g) Uredbe o taksonomiji, kriterijima tehničke provjere uzimaju se u obzir životni ciklus, među ostalim, dokazi iz postojećih procjena životnog ciklusa, uz uvažavanje učinka na okoliš same gospodarske djelatnosti te okolišnog učinka proizvoda i usluga koje pruža ta gospodarska djelatnost, posebice u pogledu proizvodnje, uporabe i kraja životnog vijeka tih proizvoda i usluga.

430 Također valja istaknuti da bi, u skladu s uvodnom izjavom 40. Uredbe o taksonomiji, „[p]ri utvrđivanju i ažuriranju kriterija tehničke provjere Komisija […] trebala osigurati da se ti kriteriji temelje na dostupnim znanstvenim dokazima, da su izrađeni uzimajući u obzir razmatranja životnog ciklusa, uključujući postojeće procjene životnog ciklusa, te da se redovito ažuriraju”.

431 Štoviše, u uvodnoj izjavi 47. iste uredbe navodi se da bi se „[k]riterijima tehničke provjere moglo […] zahtijevati provođenje procjene životnog ciklusa ako je to u dostatnoj mjeri izvedivo i potrebno”.

432 Stoga se i članak 17. stavak 2. i članak 19. stavak 1. točka (g) Uredbe o taksonomiji odnose specifično na određenu gospodarsku djelatnost, kao i na proizvode i usluge koji proizlaze iz te djelatnosti, a za koju će biti utvrđeni kriteriji tehničke provjere.

433 Usto, člankom 17. stavkom 2. i člankom 19. stavkom 1. točkom (g) Uredbe o taksonomiji ne zahtijeva se da Komisija procijeni životni ciklus svih gospodarskih djelatnosti, nego samo da se životni ciklus uzme u obzir.

434 Stoga, kao što to ističe Komisija, iz teksta članka 17. stavka 2. i članka 19. stavka 1. točke (g) Uredbe o taksonomiji proizlazi da zahtjev uzimanja u obzir životnog ciklusa djelatnosti ne obuhvaća nužno djelatnosti koje prethode ili slijede predmetnoj gospodarskoj djelatnosti.

435 To tumačenje nije dovedeno u pitanje činjenicom da, u skladu s Preporukom Komisije 2013/179/EU od 9. travnja 2013. o uporabi zajedničkih metoda za mjerenje i priopćavanje rezultata o utjecaju proizvoda i organizacija na okoliš za vrijeme njihova životnog vijeka (SL 2013., L 124, str. 1.), navedenom u pobijanoj uredbi, pri izračunu ekološkog otiska treba uzeti u obzir sve djelatnosti od vađenja sirovina do odlaganja ili recikliranja kroz faze prerade, distribucije, skladištenja i uporabe.

436 Naime, predmet te preporuke nije ocijeniti doprinos djelatnosti ublažavanju klimatskih promjena ili moguću štetu uzrokovanu tom djelatnošću okolišnim ciljevima definiranima u Uredbi o taksonomiji.

437 Usto, valja istaknuti da pristup koji je Komisija primijenila u pobijanoj uredbi nije svojstven za nuklearnu energiju, nego je primijenjen u pogledu drugih djelatnosti obuhvaćenih taksonomijom, osobito u pogledu postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije koji također uključuju vađenje sirovina ili elemenata rijetkih zemalja za njihovu izgradnju i održavanje.

438 Iz toga proizlazi da Komisija nije povrijedila članak 17. stavak 2. i članak 19. stavak 1. točku (g) Uredbe o taksonomiji time što prilikom utvrđivanja kriterija tehničke provjere nije uzela u obzir razmatranja koja se odnose na životni ciklus gospodarskih djelatnosti kao što su djelatnosti vađenja i obrade uranijske rude, rafiniranja, prerade, obogaćivanja uranija, izrade gorivnih sklopova i prijevoza, što su djelatnosti koje prethode ili slijede djelatnostima povezanima s nuklearnom energijom iz pobijane uredbe.

439 Također valja istaknuti da je Komisija u svojoj procjeni kriterija DNSH uzela u obzir utjecaj djelatnosti stavljanja izvan pogona i zbrinjavanja radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva, kao što to proizlazi iz uvodnih izjava 3. i 7. pobijane uredbe.

440 U tim uvjetima, okolnosti na koje se poziva Republika Austrija, a prema kojima, prvo, Komisija nije uključila te djelatnosti u taksonomiju nakon izvješćâ SCHEER-a i JRC-a, drugo, obradu, preradu, obogaćivanje i izradu gorivnih sklopova uglavnom obavljaju treće države ili, pak, treće, Komisija prešutno priznaje štetu uzrokovanu okolišu tim djelatnostima, ne mogu same po sebi dokazati da je pobijana uredba zahvaćena očitom pogreškom u ocjeni.

441 Naime, budući da se članci 17. i 19. Uredbe o taksonomiji odnose na određene djelatnosti koje mora definirati Komisija, ne sprečavaju tu instituciju da djelatnosti koje je utvrdila Republika Austrija smatra samostalnima u odnosu na djelatnosti proizvodnje nuklearne energije koje su predmet pobijane uredbe.

442 Osim toga, suprotno onomu što tvrdi Republika Austrija, Komisija prilikom procjene životnog ciklusa upotrebe civilne nuklearne energije nije bila dužna uzeti u obzir, pri ocjeni bitne štete uzrokovane okolišnim ciljevima, aspekte povezane s učincima oružanih sukoba, sabotaža, rizika od zloupotrebe te širenja civilnih i vojnih primjena nuklearne energije.

443 Naime, ni iz teksta članka 17. Uredbe o taksonomiji ni iz bilo koje druge odredbe te uredbe ne proizlazi da te elemente treba uzeti u obzir prilikom izrade kriterija tehničke provjere.

444 Naposljetku, Republika Austrija tvrdi da pobijana uredba sadržava „nedostatke u procjeni i razlozima” koji se odnose na sve aspekte uzimanja u obzir životnog ciklusa nuklearne energije.

445 Međutim, budući da Komisija nije bila dužna uzeti u obzir životni ciklus djelatnosti koje prethode ili slijede gospodarskim djelatnostima povezanima s nuklearnom energijom, ne može joj se prigovoriti da nije dovoljno obrazložila te elemente za koje je smatrala da nisu dio životnog ciklusa potonjih djelatnosti.

446 Šesti dio trećeg tužbenog razloga stoga nije osnovan.

– Šesti dio četvrtog tužbenog razloga, koji se temelji na proturječnosti i nedostatnosti odredbi Priloga II. pobijanoj uredbi koje se odnose na sprečavanje bitne štete od teških reaktorskih nesreća i konačnog odlaganja visokoradioaktivnog otpada

447 Republika Austrija tvrdi da su odredbe iz Priloga II. pobijanoj uredbi, koje se odnose na sprečavanje bitne štete od teških reaktorskih nesreća i konačnog odlaganja visokoradioaktivnog otpada, proturječne i nedostatne s obzirom na kriterije DNSH utvrđene u Prilogu I. pobijanoj uredbi. Naime, Prilog II. pobijanoj uredbi sadržava kao kriterije za sprečavanje bitne štete za okolišne ciljeve samo one navedene u Prilogu I. pobijanoj uredbi na temelju „Dodatni[h] kriterij[a] koji se odnose na načelo ‚ne nanosi bitnu štetu’ (DNSH)”. Republika Austrija u tom pogledu upućuje na argumente istaknute u okviru prvog dijela trećeg tužbenog razloga, prvog dijela četvrtog tužbenog razloga, trećeg dijela trećeg tužbenog razloga, drugog dijela četvrtog tužbenog razloga, četvrtog dijela trećeg tužbenog razloga i trećeg dijela četvrtog tužbenog razloga, koji se odnose na razinu zaštite i rizike od teških reaktorskih nesreća i konačnog odlaganja visokoradioaktivnog otpada. Republika Austrija iz toga zaključuje da prethodno navedene nezakonitosti zahvaćaju odredbe iz Priloga II. pobijanoj uredbi kao i odredbe pobijane uredbe koje na njih upućuju jer se podudaraju s Prilogom I. pobijanoj uredbi.

448 Republika Austrija dodaje da Prilog II. pobijanoj uredbi ne sadržava nijedan od kriterija navedenih u „Opći[m] kriteriji[ma]” na početku Priloga I. navedenoj uredbi. Stoga određeni kriteriji koji nadilaze pravne zahtjeve na snazi i koji se još nalaze u Prilogu I. toj uredbi nisu čak ni primjenjivi, uzimajući u obzir Prilog II. pobijanoj uredbi.

449 Republika Austrija također ističe da se odredbama iz Priloga II. pobijanoj uredbi povređuje članak 19. stavak 1. točka (f) Uredbe o taksonomiji i načelo opreznosti već zbog toga što taj prilog ne sadržava „Opć[e] kriterij[e]”, iako se takve opće kriterije smatralo nužnima te su oni bili uneseni u Prilog I. pobijanoj uredbi.

450 Komisija osporava tu argumentaciju.

451 Budući da Republika Austrija nije dokazala da su dodatni kriteriji koji se odnose na kriterij DNSH u pogledu razine zaštite (točke 261. do 269. ove presude), rizika od ozbiljnih reaktorskih nesreća (točke 288. do 346. ove presude) i konačnog odlaganja visokoradioaktivnog otpada (točke 350. do 384. ove presude) zahvaćeni očitom pogreškom u ocjeni, tim se argumentom ne može dokazati, ako ne postoje dodatna pojašnjenja, proturječnost i nedostatnost odredbi iz Priloga II. pobijanoj uredbi.

452 Usto, valja podsjetiti na to da se Prilogom I. pobijanoj uredbi, na temelju članka 10. Uredbe o taksonomiji, utvrđuju kriteriji tehničke provjere kojima se omogućuje određivanje uvjeta u kojima se smatra da gospodarska djelatnost znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena i nanosi li se tom gospodarskom djelatnošću bitna šteta kojem drugom okolišnom cilju navedenom u članku 9. Uredbe o taksonomiji.

453 Prilogom II. pobijanoj uredbi utvrđuju se, pak, na temelju članka 11. Uredbe o taksonomiji, kriteriji tehničke provjere kojima se omogućuje određivanje uvjeta u kojima se smatra da gospodarska djelatnost znatno doprinosi prilagodbi klimatskim promjenama i nanosi li se tom gospodarskom djelatnošću bitna šteta kojem drugom okolišnom cilju navedenom u članku 9. Uredbe o taksonomiji.

454 Doista, u članku 11. stavku 1. Uredbe o taksonomiji, koji se provodi kriterijima tehničke provjere iz Priloga II. pobijanoj uredbi, ne primjenjuje se kriterij najbolje učinkovitosti u sektoru ili industriji, predviđen u članku 10. stavku 2. točki (a) Uredbe o taksonomiji.

455 Stoga, za potrebe kvalifikacije znatnog doprinosa prilagodbi klimatskim promjenama, Komisija nije zahtijevala, suprotno kvalifikaciji znatnog doprinosa ublažavanju klimatskih promjena iz Priloga I. pobijanoj uredbi, poštovanje strožeg uvjeta što se tiče postrojenja za odlaganje.

456 Iz toga slijedi da se samim razlikama između Priloga I. i Priloga II. pobijanoj uredbi, na koje se poziva Republika Austrija, ne može dokazati očita pogreška u ocjeni ni povreda članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe o taksonomiji. Naposljetku, budući da navedene razlike proizlaze iz članka 10. stavka 2. točke (a) i članka 11. stavka 1. Uredbe o taksonomiji, njima se ne može dokazati ni nedostatnost obrazloženja.

457 S obzirom na prethodno navedeno, šesti dio četvrtog tužbenog razloga nije osnovan.

– Sedmi dio četvrtog tužbenog razloga, koji se podredno temelji na „nedostacima u procjeni i razlozima”

458 Republika Austrija podredno se poziva na „nedostatke u procjeni i razlozima” u pogledu kriterija tehničke provjere, osobito u pogledu teških reaktorskih nesreća, konačnog odlaganja visokoradioaktivnog otpada, okolišnog cilja prilagodbe klimatskim promjenama i općih kriterija koji se odnose na kriterij DNSH iz Priloga II. pobijanoj uredbi, upućujući na argumente istaknute u okviru drugih dijelova četvrtog tužbenog razloga.

459 Komisija, koju podupire Republika Bugarska, osporava tu argumentaciju.

460 Budući da su prigovori koji se temelje na „nedostacima u procjeni i razlozima” u pogledu teških reaktorskih nesreća, konačnog odlaganja visokoradioaktivnog otpada, okolišnog cilja prilagodbe klimatskim promjenama i općih kriterija iz Priloga II. koji se odnose na kriterij DNSH odbijeni u točkama 325., 365. i 407. ove presude, sedmi dio četvrtog tužbenog razloga također treba odbiti iz istih razloga.

461 S obzirom na prethodno navedeno, na temelju argumenata Republike Austrije ne može se dokazati da je pobijanom uredbom, uključivanjem gospodarskih djelatnosti povezanih s nuklearnom energijom u prijelazne djelatnosti i utvrđivanjem kriterija tehničke provjere za te djelatnosti, povrijeđen kriterij DNSH, kako je predviđen člankom 17. i člankom 19. stavkom 1. točkama (f) i (g) Uredbe o taksonomiji ili načelom opreznosti.

462 Slijedom navedenog, treći i četvrti tužbeni razlog treba odbiti.

Peti tužbeni razlog, koji se temelji na povredi članka 11. i članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe o taksonomiji, kao i načela opreznosti

463 Republika Austrija tvrdi da se pobijanom uredbom povređuje članak 11. i članak 19. stavak 1. točka (f) Uredbe o taksonomiji kao i načelo opreznosti jer se prvonavedenom uredbom gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom smatra znatnim doprinosom prilagodbi klimatskim promjenama.

464 Komisija, koju podupiru Republika Bugarska i Rumunjska, osporava tu argumentaciju.

465 U tom pogledu valja podsjetiti na to da članak 11. Uredbe o taksonomiji određuje sljedeće:

„1. Smatra se da se gospodarskom djelatnošću znatno doprinosi prilagodbi klimatskim promjenama ako ta djelatnost:

(a) uključuje rješenja za prilagodbu kojima se znatno smanjuje rizik od štetnog učinka trenutačne klime i očekivane buduće klime na tu gospodarsku djelatnost ili se znatno smanjuje taj štetan učinak, bez povećanja rizika od štetnog učinka na ljude, prirodu ili imovinu; ili

(b) pruža rješenja za prilagodbu kojima se, uz zadovoljavanje uvjeta utvrđenih u članku 16., znatno doprinosi sprečavanju ili smanjenju rizika od štetnog učinka trenutačne klime i očekivane buduće klime na ljude, prirodu ili imovinu, bez povećanja rizika od štetnog učinka na druge ljude, prirodu ili imovinu.

2. Rješenja za prilagodbu iz stavka 1. točke (a) procjenjuju se i razvrstavaju po redu prvenstva uporabom najboljih dostupnih projekcija klime te barem sprječavaju ili smanjuju:

(a) štetan učinak klimatskih promjena na gospodarsku djelatnost koji je specifičan za određenu lokaciju i kontekst; ili

(b) potencijalni štetan učinak klimatskih promjena na okoliš u kojem se odvija gospodarska djelatnost.”

466 Usto, člankom 19. stavkom 1. točkom (f) Uredbe o taksonomiji propisuje se da se kriteriji tehničke provjere temelje na nepobitnim znanstvenim dokazima i načelu opreznosti.

467 Također valja istaknuti da je u rubrici naslovljenoj „Znatan doprinos prilagodbi klimatskim promjenama”, koja se nalazi u Prilogu II. pobijanoj uredbi za djelatnosti iz odjeljaka 4.26. do 4.28., u biti navedeno da se pri obavljanju djelatnosti primjenjuju fizička i nefizička rješenja („rješenja za prilagodbu”) kojima se znatno smanjuju najvažniji fizički klimatski rizici značajni za tu djelatnost. Usto, pojašnjava se da su fizički klimatski rizici koji su značajni za predmetne djelatnosti utvrđeni u Dodatku A Priloga II. Delegiranoj uredbi 2021/2139, u koji su pobijanom uredbom uneseni odjeljci 4.26. do 4.31., na temelju sveobuhvatne procjene klimatskih rizika i osjetljivosti.

468 Prvo, prema mišljenju Republike Austrije, s obzirom na to da gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom u smislu pobijane uredbe negativno utječu na okolišni cilj prilagodbe klimatskim promjenama u smislu članka 17. stavka 1. točke (b) Uredbe o taksonomiji, one ne mogu znatno doprinijeti okolišnom cilju prilagodbe klimatskim promjenama. Republika Austrija u tom pogledu upućuje na svoje argumente istaknute u okviru petog dijela trećeg tužbenog razloga i petog dijela četvrtog tužbenog razloga.

469 Međutim, budući da se argumentima koje je iznijela Republika Austrija nije moglo dokazati da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni kriterija DNSH u pogledu prilagodbe klimatskim promjenama, u okviru petog dijela trećeg tužbenog razloga i petog dijela četvrtog tužbenog razloga, ponavljanje tih argumenata u okviru ovog tužbenog razloga ne može samo po sebi dokazati da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni time što je smatrala da su gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom znatno doprinijele cilju prilagodbe klimatskim promjenama.

470 Drugo, Republika Austrija naglašava da se utvrđenje nepostojanja znatnog doprinosa gospodarskih djelatnosti povezanih s nuklearnom energijom prilagodbi klimatskim promjenama ne može dovesti u pitanje formulacijama sadržanima u Prilogu II. pobijanoj uredbi pod rubrikom „Znatan doprinos prilagodbi klimatskim promjenama”. Naime, izraz „uključuje” iz članka 11. stavka 1. Uredbe o taksonomiji zahtijeva „znatan” doprinos prilagodbi klimatskim promjenama, tako da se ne može zadovoljiti bilo kojom vrstom mjere prilagodbe. Usto, zahtjev se odnosi na znatan doprinos, odnosno na znatne mjere fizičke prilagodbe, koje moraju biti sastavni dio gospodarske djelatnosti kao takve. Međutim, takve mjere nisu definirane u Prilogu II. pobijane uredbe jer se kriteriji utvrđeni u navedenom Prilogu II. uvelike podudaraju s kriterijima iz Priloga I. te uredbe i u biti su isključivo postupovne prirode. Republika Austrija smatra da zbog nepreciznosti njihova teksta nije moguće utvrditi proizlaze li iz njih, i u kojoj mjeri, rješenja za fizičku prilagodbu.

471 Međutim, kao što to proizlazi iz točke 467. ove presude, točkom 1. različitih kriterija tehničke provjere, u rubrici naslovljenoj „Znatan doprinos prilagodbi klimatskim promjenama”, koji se nalazi u Prilogu II. pobijanoj uredbi za djelatnosti iz odjeljaka 4.26. do 4.28., zahtijeva se provedba fizičkih i nefizičkih rješenja kojima se znatno smanjuju najvažniji fizički klimatski rizici značajni za tu djelatnost. Kao što je to navedeno u točki 2. te rubrike, fizički klimatski rizici značajni za predmetnu djelatnost utvrđeni su u Dodatku A Priloga II. Delegiranoj uredbi 2021/2139, na temelju procjene klimatskih rizika i osjetljivosti koja se provodi u fazama navedenima u navedenoj točki 2. U točkama 5. i 6. navedene rubrike upućuje se na relevantnu pravnu stečevinu Euratoma.

472 Argument Republike Austrije koji se temelji na nepostojanju fizičkog rješenja te na okolnosti da su zahtjevi iz Priloga II. pobijanoj uredbi postupovnog i neodređenog karaktera stoga treba odbiti.

473 Treće, Republika Austrija navodi da se kriteriji tehničke provjere predviđeni Prilogom II. pobijanoj uredbi ne bave učincima koje toplinski i hladni valovi proizvode na sigurnost reaktora ili na opskrbu energijom, koji su bitni za tu sigurnost. Republika Austrija dodaje da se ne spominju ni posebni klimatski problemi koji se odnose samo na nuklearnu energiju i koji proizlaze iz očekivanog povećanja sukoba interesa do kojih može doći u području korištenja vodom između opskrbe energijom i zaštite voda odnosno u području energetske sigurnosti.

474 U tom pogledu, kao što to proizlazi iz točke 467. ove presude, u Prilogu II. pobijanoj uredbi upućuje se na Dodatak A Priloga II. Delegiranoj uredbi 2021/2139. Taj dodatak sadržava klasifikaciju opasnosti povezanih s klimom, među kojima su, među ostalim, toplinski i hladni valovi, a u opasnostima povezanima s vodom, nestašica vode. Usto, zbog istovrsnih razloga onima navedenima u točki 401. ove presude, tvrdnja koja se odnosi na to da se ne uzimaju u obzir budući posebni klimatski problemi u pogledu nuklearne energije previše je spekulativna da bi se mogla prihvatiti.

475 Argument koji se temelji na tvrdnji da se predmetni kriteriji tehničke provjere ne bave tim klimatskim rizicima stoga treba odbiti.

476 Četvrto, Republika Austrija tvrdi da se člankom 19. stavkom 1. prvom rečenicom Uredbe o taksonomiji, u vezi s njezinim člankom 11. stavkom 3., također nalaže primjena kriterija iz članka 19. stavka 1. točke (f) te uredbe i načela opreznosti na kriterije tehničke provjere kojima se nastoji zajamčiti poštovanje uvjeta utvrđenih u članku 11. stavku 1. navedene uredbe. Republika Austrija tvrdi da Komisija nije prikupila stručna mišljenja o tome mogu li i u kojoj mjeri gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom znatno doprinijeti prilagodbi klimatskim promjenama. Konkretno, uopće nije održana rasprava o posebnim sigurnosnim rizicima i mogućim sukobima interesa kojima će zbog primjene gospodarskih djelatnosti povezanih s nuklearnom energijom (u tri regulirana gospodarska sektora) biti izložena uporaba vode imajući u vidu očekivane posljedice klimatskih promjena u obliku sve većih suša, sušenja vodotoka i porasta temperature vode. Republika Austrija iz toga zaključuje, s jedne strane, da je isključeno da se u tom pogledu kriteriji tehničke provjere temelje na nepobitnim znanstvenim spoznajama ako ne postoje relevantna stručna mišljenja i, s druge strane, da načelo opreznosti nije moglo biti uzeto u obzir, s obzirom na to da njegova primjena pretpostavlja potpuna, precizna i konačna utvrđenja i da se po definiciji primjenjuje i na takve znanstvene nesigurnosti povezane s tim utvrđenjima.

477 Međutim, suprotno onomu što tvrdi Republika Austrija, JRC je analizirao pitanje doprinosa gospodarskih djelatnosti povezanih s nuklearnom energijom prilagodbi klimatskim promjenama na stranici 357. svojeg izvješća. Stoga se ne može tvrditi da Komisija nije prikupila stručna mišljenja o tome može li i u kojoj mjeri nuklearna energija znatno doprinijeti prilagodbi klimatskim promjenama. Usto, na stranici 358. JRC-ova izvješća navodi se, u pogledu održivog korištenja i zaštite vodnih i morskih resursa, da se rizici od uništavanja okoliša koji se odnose na očuvanje kvalitete vode i izbjegavanje nestašice vode utvrđuju i uklanjanju, u skladu s planom upravljanja korištenjem i zaštitom vode, koji je izrađen u suradnji s relevantnim dionicima. Također se upućuje na Direktivu 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL 2000., L 327, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 1., str. 48.).

478 Stoga, suprotno onomu što tvrdi Republika Austrija, ne može se smatrati da se kriteriji tehničke provjere u tom pogledu ne temelje na nepobitnim znanstvenim spoznajama i da načelo opreznosti nije moglo biti uzeto u obzir.

479 Uzimajući u obzir prethodno navedeno, na temelju argumenata Republike Austrije ne može se dokazati da je pobijana uredba donesena povredom članka 11. i članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe o taksonomiji te načela opreznosti time što se njome smatra da nuklearna energija znatno doprinosi prilagodbi klimatskim promjenama.

480 Slijedom toga, valja odbiti peti tužbeni razlog.

Šesti tužbeni razlog, koji se temelji na povredi članka 19. stavka 1. točke (k) Uredbe o taksonomiji

481 Republika Austrija tvrdi da se kriterijima tehničke provjere ne ispunjavaju zahtjevi iz članka 19. stavka 1. točke (k) Uredbe o taksonomiji jer sadržavaju neodređene pravne pojmove i uvjete čije ispunjenje treba osigurati tek u budućnosti, primjerice uvjete za planiranje konačnog odlaganja i upotrebe ATF-a od 2025.

482 Komisija, koju podupiru Republika Bugarska i Rumunjska, osporava tu argumentaciju.

483 Valja istaknuti da su na temelju članka 19. stavka 1. točke (k) Uredbe o taksonomiji kriteriji tehničke provjere, utvrđeni u skladu s člankom 10. stavkom 3. i člankom 11. stavkom 3. te uredbe, jednostavni za korištenje i određeni na način koji olakšava provjeru njihova poštovanja.

484 Doista, dovoljno je utvrditi da činjenica da se kriteriji tehničke provjere temelje na neodređenim pravnim pojmovima i uvjetima čije ispunjenje treba osigurati tek u budućnosti nije sama po sebi dovoljna da bi se dokazalo da oni nisu jednostavni za korištenje odnosno da nisu određeni na način koji olakšava provjeru njihova poštovanja u smislu članka 19. stavka 1. točke (k) Uredbe o taksonomiji. U svakom slučaju, nijednom se zahtjevu ne protivi to da institucija Unije u okviru pravnog pravila koje donosi upotrebljava apstraktni pravni pojam niti se bilo kojim zahtjevom nalaže da se u takvom apstraktnom pravnom pravilu navedu različiti konkretni slučajevi u kojima ga se može primijeniti, s obzirom na to da ta institucija ne može unaprijed utvrditi sve te slučajeve (vidjeti u tom smislu presudu od 16. veljače 2022., Poljska/Parlament i Vijeće, C-157/21, EU:C:2022:98, t. 320.).

485 Usto, budući da Republika Austrija svojom argumentacijom želi istaknuti povredu načela pravne sigurnosti, može se podsjetiti na to da se odredbom akta Unije povređuje načelo pravne sigurnosti zbog svoje nejasnoće samo ako je toliko dvosmislena da sprečava osobe da s dovoljnom sigurnošću mogu otkloniti moguće sumnje o dosegu ili smislu te odredbe (presuda od 24. siječnja 2024., Volkskreditbank/SRB, T-348/21, neobjavljena, EU:T:2024:32, t. 70.).

486 U ovom slučaju Republika Austrija nije dokazala da su kriteriji tehničke provjere toliko dvosmisleni da onemogućuju osobe da s dovoljnom sigurnošću otklone moguće sumnje o dosegu ili smislu navedenih kriterija.

487 Zbog tih razloga šesti tužbeni razlog se odbija.

Sedmi tužbeni razlog, koji se temelji na povredi svrhe i korisnog učinka Uredbe o taksonomiji zbog rizika od rascjepkanosti tržišta

488 Republika Austrija, koju podupire Veliko Vojvodstvo Luksemburg, tvrdi da kvalifikacija gospodarskih djelatnosti povezanih s nuklearnom energijom kao održivih dovodi sveukupno do rizika od rascjepkanosti tržišta koja je protivna svrsi Uredbe o taksonomiji i obvezi očuvanja njezina korisnog učinka.

489 Prema mišljenju Republike Austrije, posebne obveze objavljivanja u pogledu ulaganja, među ostalim, u djelatnosti proizvodnje nuklearne energije dovele bi do razlikovanja između „najbolje" i „lošije" okolišne održivosti protivno duhu i cilju Uredbe o taksonomiji, čiji je cilj osigurati transparentnost uspostavljanjem jedinstvenih kriterija na razini Unije za okolišno održive djelatnosti.

490 Međutim, taj je cilj doveden u pitanje klasifikacijom gospodarskih djelatnosti povezanih s nuklearnom energijom kao održivih s obzirom na to da se nakon Komisijine najave namjere da se te djelatnosti kvalificiraju održivima na tržištu stvara upravo rascjepkanost koju zakonodavac Unije nastoji izbjeći. Republika Austrija navodi da ulagači oglašavaju „zelene" financijske proizvode „bez nuklearne energije", da su institucionalni ulagači već izjavili da ne žele ulagati u financijske proizvode koji uključuju elemente nuklearne energije ili da su zauzeli stajalište u tom smislu i da većina nacionalnih oznaka održivog financiranja u Europi izričito isključuje iz svojih kriterija prihvatljivosti djelatnosti povezane s nuklearnom energijom.

491 Komisija, koju podupiru Republika Bugarska, Francuska Republika i Rumunjska, osporava tu argumentaciju.

492 Valja podsjetiti na to da, u skladu s uvodnom izjavom 14. Uredbe o taksonomiji, kako zbog različitog poimanja okolišno održivih gospodarskih djelatnosti ne bi došlo do rascjepkanosti tržišta i narušavanja interesa potrošača i ulagatelja, nacionalni zahtjevi koje sudionici na financijskim tržištima ili izdavatelji trebaju ispuniti kako bi financijske proizvode ili korporativne obveznice stavili na tržište kao okolišno održive trebali bi se temeljiti na jedinstvenim kriterijima za okolišno održive gospodarske djelatnosti.

493 Prvo, valja istaknuti da je cilj Uredbe o taksonomiji utvrditi kriterije, konkretno u njezinu članku 10. stavcima 1. i 2., radi utvrđivanja toga smatra li se gospodarska djelatnost okolišno održivom za potrebe određivanja stupnja okolišne održivosti ulaganja, tako da Komisija, kvalificirajući slijedom toga na temelju stavka 2. navedene odredbe određene gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom održivima, nije neopravdano razlikovala gospodarske djelatnosti.

494 Drugo, što se tiče argumenta prema kojem bi tržišni učinak klasifikacije gospodarskih djelatnosti povezanih s nuklearnom energijom kao prijelaznih djelatnosti bilo smanjenje ulaska sudionika ili rascjepkanost posredstvom razvoja financijskih proizvoda odnosno održivih ulaganja „bez nuklearne energije", kao što to tvrdi Republika Austrija, valja navesti da se tim argumentom ne može dokazati nezakonitost pobijane uredbe.

495 Naime, zakonitost akta Unije ne može ovisiti o stupnju njegove učinkovitosti, navodnim postupanjima uključenih gospodarskih i institucionalnih subjekata ili načinu na koji se taj akt primjenjuje u praksi (vidjeti u tom smislu presude od 25. lipnja 1998., British Airways i dr./Komisija, T-371/94 i T-394/94, EU:T:1998:140, t. 291. i navedenu sudsku praksu i od 29. studenoga 2006., Campoli/Komisija, T-135/05, EU:T:2006:366, t. 124. i navedenu sudsku praksu).

496 Zbog tih razloga sedmi tužbeni razlog također treba odbiti.

Deseti, jedanaesti, dvanaesti, trinaesti, četrnaesti, petnaesti i šesnaesti tužbeni razlog, koji se odnose na gospodarske djelatnosti povezane sa sektorom prirodnog plina

497 Što se tiče sektora prirodnog plina, pobijanom se uredbom definiraju tri vrste djelatnosti:

– proizvodnja električne energije iz plinovitih fosilnih goriva (novi odjeljci 4.29. prilogâ I. i II. Delegiranoj uredbi 2021/2139, koji su pobijanom uredbom uneseni u navedene priloge);

– visokoučinkovita kogeneracija energije za grijanje/hlađenje i električne energije iz plinovitih fosilnih goriva (novi odjeljci 4.30. prilogâ I. i II. Delegiranoj uredbi 2021/2139, koji su pobijanom uredbom uneseni u navedene priloge);

– proizvodnja energije za grijanje/hlađenje iz plinovitih fosilnih goriva u učinkovitom sustavu centraliziranog grijanja i hlađenja (novi odjeljci 4.31. prilogâ I. i II. Delegiranoj uredbi 2021/2139, koji su pobijanom uredbom uneseni u navedene priloge) (u daljnjem tekstu zajedno: gospodarske djelatnosti povezane s prirodnim plinom).

498 Za svaku od tih djelatnosti u Prilogu I. pobijanoj uredbi utvrđuju se kriteriji tehničke provjere kojima se omogućuje određivanje uvjeta u kojima se smatra da gospodarska djelatnost znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena i nanosi li ta gospodarska djelatnost bitnu štetu kojem drugom okolišnom cilju navedenom u članku 9. Uredbe o taksonomiji. U Prilogu II. pobijanoj uredbi utvrđuju se kriteriji tehničke provjere kojima se omogućuje određivanje uvjeta u kojima se smatra da gospodarska djelatnost znatno doprinosi prilagodbi klimatskim promjenama i nanosi li se tom gospodarskom djelatnošću bitna šteta kojem drugom okolišnom cilju navedenom u članku 9. Uredbe o taksonomiji.

Deseti tužbeni razlog, koji se temelji na povredi članka 10. stavka 2. i članka 19. stavka 1. točaka (f) i (g) Uredbe o taksonomiji, kao i načela opreznosti

499 Republika Austrija, koju podupire Veliko Vojvodstvo Luksemburg, u biti tvrdi da se pobijanom uredbom povređuje članak 10. stavak 2. i članak 19. stavak 1. točke (f) i (g) Uredbe o taksonomiji kao i načelo opreznosti jer za gospodarske djelatnosti povezane s prirodnim plinom predviđaju granične vrijednosti od 270 g CO_2eq/kWh i 550 kg CO_2eq/kW u godišnjem prosjeku tijekom 20 godina.

500 Republika Austrija tvrdi da gospodarske djelatnosti povezane sa sektorom prirodnog plina ne doprinose znatno ublažavanju klimatskih promjena, barem u mjeri u kojoj su dopuštene iznad granične vrijednosti od 100 g CO_2eq/kWh, čak i ako je to u okviru graničnih vrijednosti od 270 g CO_2eq/kWh i 550 kg CO_2eq/kW.

501 Komisija, koju podupiru Mađarska, Republika Poljska i Rumunjska, osporava tu argumentaciju.

502 Taj se tužbeni razlog dijeli na osam dijelova, od kojih se prvi temelji na postojanju niskougljičnih alternativa, drugi na nepostojanju doprinosa prelasku na ugljično neutralno gospodarstvo u skladu s ciljem od 1,5 °C, treći na povredi zahtjeva analize životnog ciklusa, četvrti na kašnjenju u pogledu najbolje učinkovitosti u sektoru ili industriji, peti na ograničenju niskougljičnih alternativa, šesti

na povredi zabrane učinaka vezanosti, sedmi na povredi članka 19. stavka 1. točke (g). Uredbe o taksonomiji i, podredno, osmi na povredi članka 19. stavka 1. točke (f) navedene uredbe, načela opreznosti i „nedostatnosti u procjeni i razlozima”.

– Prvi dio desetog tužbenog razloga, koji se temelji na postojanju niskougljičnih alternativa

503 Republika Austrija tvrdi da nije ispunjen uvjet prema kojem ne smije postojati niskougljična alternativa jer obnovljivi izvori energije, pametne mreže te tehnike skladištenja energije i smanjenja potrošnje čine dostupne niskougljične alternative kojima se mogu zamijeniti gospodarske djelatnosti povezane s prirodnim plinom.

504 Republika Austrija dodaje da Komisija, time što je smatrala da niskougljična alternativa „možda neće u dovoljnoj mjeri biti komercijalno dostupna”, kao što je navedeno u uvodnim izjavama 4. i 6. pobijane uredbe, tu uredbu temelji na „proširenju” članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji koje je zbog razloga iznesenih u potporu drugom tužbenom razlogu nespojivo s tekstom, strukturom i svrhom te odredbe.

505 Usto, Republika Austrija tvrdi da zahtjev prema kojem se u biti električna energija i/ili energija za grijanje/hlađenje koju treba zamijeniti ne može proizvesti iz obnovljivih izvora energije, na temelju usporedne procjene s najisplativijom i tehnički izvedivom obnovljivom alternativom za isti utvrđeni kapacitet, predviđen u točki 1. podtočki (b) podpodtočki ii. odjeljka 4.29. i u točki 1. podtočki (b) podpodtočki iii. odjeljaka 4.30. i 4.31. Priloga I. pobijanoj uredbi, dovodi do nezakonitog proširenja područja primjene članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji. Republika Austrija smatra da se potonjom odredbom ne zahtijeva samo usporedba s „najisplativijom” alternativom, nego i sa svim „ekonomski ostvarivim” alternativama pa kvalifikacija okolišne održivosti iz te odredbe nije isključena samo kada se „isti kapacitet” može postići alternativnim izvorima, nego i čim oni postoje.

506 Komisija, koju podupiru Mađarska, Republika Poljska i Rumunjska, osporava tu argumentaciju.

507 Prvo, valja podsjetiti na to da iz uvodne izjave 4. pobijane uredbe u biti proizlazi da je Komisija smatrala da zelena tranzicija zahtijeva znatna smanjenja emisija stakleničkih plinova u sektorima u kojima niskougljične alternative nisu izvedive jer ne omogućuju jamstvo potrebne opskrbe energijom.

508 U tu je svrhu Komisija u biti smatrala da je potrebno utvrditi kriterije tehničke provjere za gospodarske djelatnosti povezane s prirodnim plinom ako su emisije stakleničkih plinova koje proizlaze iz tih djelatnosti i dalje ispod odgovarajuće granične vrijednosti, ali i ako te vrste proizvodnje još nisu u skladu s tom odgovarajućom graničnom vrijednošću.

509 Komisija je također smatrala da bi trebalo predvidjeti drukčiji pristup osim izravnog ograničavanja emisija stakleničkih plinova. U skladu s tim pristupom, koji bi trebao dovesti do sličnih rezultata u razdoblju od 20 godina, s jedne strane, postrojenja mogu postići takve rezultate ograničavanjem broja radnih sati ili pomicanjem unaprijed datuma njihova prelaska na obnovljive izvore ili niskougljične plinove. S druge strane, kriterijima tehničke provjere za korištenje prirodnog plina trebalo bi osigurati i čvrste dokaze da se iz obnovljivih izvora ne može proizvesti energija iste snage i da za svako postrojenje postoje učinkoviti planovi, u skladu s najboljim rezultatima iz tog sektora, za potpuni prelazak na obnovljive izvore ili niskougljične plinove do određenog datuma.

510 Drugo, kao što to proizlazi iz točaka 164. do 169. ove presude, uvjet prema kojem ne smije postojati tehnološki i ekonomski izvediva niskougljična alternativa, propisan u članku 10. stavku 2. Uredbe o taksonomiji, podrazumijeva uzimanje u obzir aspekata povezanih sa sigurnošću opskrbe.

511 Treće, iz toga proizlazi da treba odbiti argument prema kojem se člankom 10. stavkom 2. Uredbe o taksonomiji kvalifikacija okolišne održivosti ne isključuje samo kada se „isti kapacitet" može postići alternativnim izvorima, nego i čim oni postoje.

512 Naime, kao što to proizlazi iz točaka 164. do 169. ove presude, uvjet propisan u članku 10. stavku 2. Uredbe o taksonomiji, kojim se predviđa nepostojanje tehnološki i ekonomski izvedive niskougljične alternative, podrazumijeva uzimanje u obzir aspekata povezanih sa sigurnošću opskrbe. Međutim, tumačenjem Republike Austrije povređuje se obveza sigurnosti opskrbe.

513 Četvrto, suprotno onomu što tvrdi Republika Austrija, zahtjev prema kojem se energija koju treba zamijeniti ne može proizvesti iz obnovljivih izvora energije, na temelju usporedne procjene s najisplativijom i tehnički izvedivom obnovljivom alternativom za isti utvrđeni kapacitet, predviđen u točki 1. podtočki (b) podpodtočki ii. odjeljka 4.29. i u točki 1. podtočki (b) podpodtočki iii. odjeljaka 4.30. i 4.31. Priloga I. pobijanoj uredbi, nije nezakonit s obzirom na to da dovodi do proširenja područja primjene članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji kako bi se u tu odredbu uključila obveza sigurnosti opskrbe.

514 Naime, tim se zahtjevom također nastoji osigurati obveza sigurnosti opskrbe, u skladu s tumačenjem koje proizlazi iz točaka 164. do 169. ove presude, pri čemu se jamči da postoje elementi koji jasno dokazuju da se isti kapacitet ne može proizvesti iz obnovljivih izvora, u skladu s Komisijinim pristupom opisanim u točki 509. ove presude. Stoga se tim zahtjevom ne proširuje područje primjene članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji.

515 Peto, treba istaknuti da su prema Komisijinim modelima, koji se temelje na procjeni učinka priloženoj njezinoj Komunikaciji COM(2020) 562 *final* od 17. rujna 2020., naslovljenoj „Povećanje klimatskih ambicija Europe za 2030. – Ulaganje u klimatski neutralnu budućnost za dobrobit naših građana", elektrane na plin potrebne u svojstvu prijelaznog kapaciteta i rezerve u trenutačnim tehnološkim i tržišnim uvjetima, s obzirom na to da će Unija trebati između 23 i 31 gigavata (GW) novih plinskih kapaciteta u razdoblju od 2020. do 2030.

516 Međutim, na temelju navoda Republike Austrije koji se temelje na tvrdnjama Platforme ne može se dokazati da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni time što je smatrala da niskougljične alternative još nisu tržišno dostupne i da se njima ne može zajamčiti sigurnost opskrbe.

517 Naime, obična tvrdnja o postojanju održivih alternativa koje se temelje na obnovljivim izvorima energije nije dovoljna da se Komisijina ocjena učini nevjerodostojnom.

518 Stoga se na temelju argumenata Republike Austrije ne može dokazati da nije ispunjen uvjet prema kojem ne smije postojati niskougljična alternativa, predviđen člankom 10. stavkom 2. Uredbe o taksonomiji.

519 Zbog toga je prvi dio desetog tužbenog razloga neosnovan.

– Drugi dio desetog tužbenog razloga, koji se temelji na nepostojanju doprinosa prelasku na ugljično neutralno gospodarstvo u skladu s ciljem od 1,5 °C

520 Republika Austrija u biti tvrdi da granične vrijednosti od 270 g CO_2eq/kWh i 550 kg CO_2eq/kW, upotrijebljene u Prilogu I. pobijanoj uredbi, nisu u skladu s ciljem od 1,5 °C utvrđenim Pariškim sporazumom i odgovarajućim podciljevima Unije za 2030. i 2050. te da drugi kriteriji tehničke provjere ne omogućuju doprinos ublažavanju klimatskih promjena.

521 Komisija, koju podupiru Rumunjska i Republika Poljska, osporava tu argumentaciju.

522 Valja podsjetiti na to da se člankom 10. stavkom 2. Uredbe o taksonomiji zahtijeva da dotična gospodarska djelatnost, među ostalim, podržava prijelaz na klimatski neutralno gospodarstvo u skladu s planom za ograničavanje povišenja temperature na 1,5 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju, među ostalim postupnim ukidanjem emisija stakleničkih plinova, osobito emisija iz krutih fosilnih goriva.

523 Iz uvodne izjave 41. Uredbe o taksonomiji također proizlazi da se djelatnostima obuhvaćenima člankom 10. stavkom 2. te uredbe mora poticati prelazak na klimatski neutralno gospodarstvo koje je u skladu s planom za ograničavanje povišenja temperature na 1,5 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju, uključujući postupnim ukidanjem emisija stakleničkih plinova.

524 Tako se člankom 10. stavkom 2. Uredbe o taksonomiji Komisiji nalaže da osigura da se gospodarskom djelatnošću obuhvaćenom tom odredbom podržava prijelaz na klimatski neutralno gospodarstvo te se njome povišenje temperature nastoji ograničiti na 1,5 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju, uključujući postupnim ukidanjem emisija stakleničkih plinova.

525 Iz članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji proizlazi da bi Komisijine ocjene bile nevjerodostojne i zahvaćene očitom pogreškom u ocjeni ako bi Republika Austrija dokazala da, suprotno onomu što je Komisija u biti smatrala u pobijanoj uredbi, kriteriji tehničke provjere nisu prikladni za ukidanje ili postupno smanjenje emisija stakleničkih plinova.

526 U tom pogledu, što se tiče proizvodnje električne energije iz plinovitih fosilnih goriva (odjeljak 4.29. Priloga I. pobijanoj uredbi), po osnovi kriterija tehničke provjere koji se odnosi na znatan doprinos ublažavanju klimatskih promjena, točkom 1. podtočkom (b) odjeljka 4.29. Priloga I. pobijanoj uredbi predviđa se sljedeće:

„Postrojenja za koje je građevinska dozvola izdana do 31. prosinca 2030. ispunjavaju sve sljedeće uvjete:

i. izravne emisije stakleničkih plinova djelatnosti niže su od 270 g CO_2e/kWh izlazne energije ili godišnje izravne emisije stakleničkih plinova djelatnosti ne prelaze prosjek od 550 kg CO_2 e/kW kapaciteta postrojenja tijekom 20 godina;

ii. energija koju treba zamijeniti ne može se proizvesti iz obnovljivih izvora energije, na temelju usporedne procjene s najisplativijom i tehnički izvedivom obnovljivom alternativom za isti utvrđeni kapacitet; rezultat te usporedne procjene objavljuje se i o njemu se savjetuje s dionicima;

iii. djelatnost zamjenjuje postojeću djelatnost proizvodnje električne energije s visokim emisijama u kojoj se upotrebljavaju kruta ili tekuća fosilna goriva;

iv. novopostavljeni proizvodni kapacitet ne premašuje kapacitet zamijenjenog postrojenja za više od 15 %;

v. postrojenje je projektirano i izgrađeno za plinovita goriva iz obnovljivih izvora i/ili niskougljična plinovita goriva, a prelazak na potpuno korištenje obnovljivih i/ili niskougljičnih plinovitih goriva odvija se do 31. prosinca 2035., u skladu s preuzetom obvezom i provjerljivim planom koje je odobrilo upravljačko tijelo poduzeća;

vi. zamjenom se postiže smanjenje emisija stakleničkih plinova za najmanje 55 % tijekom životnog vijeka novopostavljenog proizvodnog kapaciteta;

vii. ako se djelatnost obavlja na državnom području države članice u kojoj se za proizvodnju energije koristi ugljen, ta se država članica obvezala na postupno ukidanje proizvodnje energije iz ugljena […].”

527 Granična vrijednost od 270 g CO_2eq/kWh proizvedene energije također se upotrebljava u kriterijima tehničke provjere za visokoučinkovitu kogeneraciju energije za grijanje/hlađenje i električne energije iz plinovitih fosilnih goriva (odjeljak 4.30. Priloga I. pobijanoj uredbi) i proizvodnju energije za grijanje/hlađenje iz plinovitih fosilnih goriva u učinkovitom sustavu centraliziranog grijanja i hlađenja (odjeljak 4.31. Priloga I. pobijanoj uredbi).

528 Kao prvo, Republika Austrija navodi da TEG smatra da granična vrijednost od 100 g CO_2eq/kWh znanstveno definira poštovanje uvjeta podrške prijelazu na klimatski neutralno gospodarstvo i da je treba snižavati svakih pet godina, pri čemu podsjeća na to da je TEG također naveo da tradicionalne plinske elektrane ne mogu poštovati tu graničnu vrijednost, nego samo one koje upotrebljavaju tehnologiju hvatanja i sekvestracije ugljika. Republika Austrija također naglašava da je Platforma smatrala da granične vrijednosti od 270 g CO_2eq/kWh i 550 kg CO_2eq/kW nisu u skladu s klimatskim ciljevima Unije i Pariškim sporazumom te da je Komisija smatrala to ograničenje od 100 g CO_2eq/kWh odlučujućim, osobito za druge djelatnosti za koje se u Delegiranoj uredbi 2021/2139 smatra da znatno doprinose ublažavanju klimatskih promjena i za nuklearnu energiju.

529 Prvo, valja istaknuti da je u TEG-ovu konačnom izvješću u pogledu granične vrijednosti od 100 g CO_2eq/kWh bilo navedeno sljedeće:

„Za proizvodnju električne energije i topline te kogeneraciju topline i električne energije predlaže se sveobuhvatna i tehnološki neutralna granična vrijednost intenziteta emisija od 100 g CO_2 [eq]/kWh. Tu graničnu vrijednost treba smanjivati svakih pet godina u skladu s ciljevima politike za postizanje nulte neto stope emisija do 2050. […]

Metoda odabira granične vrijednosti intenziteta emisija

Godišnji trend emisija u sektoru električne energije u [Uniji] mora dosegnuti nultu neto stopu emisija do 2050. u skladu s Pariškim sporazumom […] i drugim klimatskim i energetskim političkim obvezama.

Izračun granične vrijednosti od 100 g CO_2eq/kWh temelji se na dijeljenju budućih dopuštenih emisija u elektroenergetskom sektoru, definiranih političkim ciljevima, s očekivanim razvojem potražnje za električnom energijom.

Granična vrijednost treba biti utvrđena jedinstveno za sva nova ulaganja u proizvodnju električne energije sve dok se ne revidira u kasnijoj fazi. Ona se primjenjuje i na proizvodnju energije za grijanje/hlađenje te na kogeneraciju toplinske i električne energije.

Kako bi određeno ulaganje ili djelatnost bili u skladu s navedenim planom, njihove prosječne emisije tijekom fizičkog životnog vijeka ili 40 godina (primjenjuje se razdoblje koje je kraće) moraju biti ispod granične vrijednosti.

[…]

Granična vrijednost utvrđuje se na sljedeći način:

– Povijesni podaci o emisijama iz sektora električne energije i potražnji za električnom energijom za EU 28 preuzimaju se od Eurostata.

– Buduće emisije u skladu su s političkim obvezama [Unije] za sektor [sustava trgovanja emisijskim jedinicama] (- 43 % do 2030.), a zatim se linearno smanjuju na nulu do 2050. Pretpostavlja se da će buduća potražnja za električnom energijom (neto proizvodnja) rasti u skladu s referentnim scenarijem PRIMES 2016. za EU.

– Dijeljenjem planiranih emisija u elektroenergetskom sektoru s planiranom potražnjom za električnom energijom dobivaju se planirane godišnje vrijednosti koje su dosljedne s politikama za emisijske faktore [Unijina] elektroenergetskog sektora.

– Smatra se da je određeni proizvođač električne energije usklađen s tim političkim ciljevima ako su njegove emisije ispod prosjeka tih godišnjih emisijskih faktora tijekom njegova životnog vijeka.

– Za utvrđivanje jedinstvene tehnološki neutralne granične vrijednosti koja obuhvaća sve tehnologije, u metodologiji se uzimaju u obzir prosječni godišnji emisijski faktori tijekom razdoblja od 40 godina od početka rada.”

530 Stoga je granična vrijednost od 100 g CO_2eq/kWh dobivena dijeljenjem planiranih emisija u elektroenergetskom sektoru (uzimajući u obzir cilj nulte neto stope emisija do 2050.) s planiranom potražnjom za električnom energijom.

531 TEG navodi da granična vrijednost od 100 g CO_2eq/kWh predstavlja prosječnu vrijednost emisija u proizvodnji električne energije između 2020. i 2050. kako bi se Uniji omogućilo ostvarenje cilja nulte neto stope emisija do 2050.

532 Ta granična vrijednost počiva na omjeru procijenjene vrijednosti ukupnih emisija koje se ne smiju prekoračiti do 2050., kako bi se smanjile ili ukinule emisije stakleničkih plinova, i procijenjene vrijednosti potražnje za električnom energijom do 2050.

533 Drugim riječima, graničnom vrijednošću od 100 g CO_2eq/kWh utvrđuje se hipotetska vrijednost proizvedenog CO_2eq/kWh, koja se ne smije prekoračiti kako bi se smanjile ili ukinule emisije stakleničkih plinova na način koji je u skladu s ciljem ograničenja povećanja temperature na 1,5 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju do 2050.

534 Drugo, valja ipak istaknuti da granična vrijednost koju je utvrdio TEG nije kao takva parametar zakonitosti kriterija tehničke provjere utvrđenih u pobijanoj uredbi, s obzirom na to da Komisija može uzeti u obzir sve elemente.

535 U tom pogledu, kao što je to Komisija napomenula u svojem odgovoru na tužbu, a da joj nitko nije proturječio, granična vrijednost od 100 g CO_2eq/kWh trenutačno nije izvediva za plinske elektrane koje ne raspolažu sustavom hvatanja CO_2. Komisijin pristup sastoji se, u biti, od primjene granične vrijednosti od 270 g CO_2eq/kWh na navedena postrojenja, tako da su ona obuhvaćena područjem primjene pobijane uredbe i podliježu drugim kriterijima tehničke provjere. Doista, valja utvrditi da je takav pristup u skladu s ciljem Uredbe o taksonomiji, koji se sastoji od izbjegavanja nedjelovanja ili zakašnjelog djelovanja, a koji je već naveden u točki 377. ove presude.

536 U tim se okolnostima argumentima koje je iznijela Republika Austrija, koji se temelje na nepoštovanju praga od 100 g CO_2eq/kWh, ne može, kao takvima, dokazati da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni time što je smatrala da kriteriji tehničke provjere mogu potaknuti smanjenje ili ukidanje emisije stakleničkih plinova i stoga prijelaz na klimatski neutralno gospodarstvo koje je u skladu s planom za ograničavanje povišenja temperature na 1,5 °C.

537 Treće, argumentima koje je iznijela Republika Austrija ne može se dokazati ni da kriteriji tehničke provjere nisu prikladni za doprinos ostvarenju prijelaznog cilja za 2030. predviđenog člankom 4. stavkom 1. Europskog zakona o klimi, koji se sastoji od smanjenja u Uniji neto emisija stakleničkih plinova (emisija nakon što se odbije uklanjanje) do 2030. za najmanje 55 % u odnosu na razine iz 1990.

538 Naime, valja utvrditi da Republika Austrija svojom argumentacijom u biti osporava dovoljnu zahtjevnost ili ambicioznost predmetnih kriterija, ali ne dovodi u pitanje njihovu prikladnost za ukidanje ili postupno smanjenje emisija stakleničkih plinova. Stoga, zbog razloga već iznesenih u točkama 523. do 525. ove presude, tom se argumentacijom ne može dokazati da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni prilikom provedbe članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji. Usto, zbog razloga istovjetnih onima iznesenima u točki 378. ove presude, valja podsjetiti na to da se Komisijin odabir davanja prednosti potencijalno manje zahtjevnim kriterijima može povezati s ciljem izbjegavanja nedjelovanja ili zakašnjelog djelovanja, omogućujući šire područje primjene pobijane uredbe i svih kriterija koji se u njoj nalaze.

539 To vrijedi tim više jer predmetne djelatnosti moraju ujedno zamijeniti postojeću djelatnost proizvodnje električne energije s visokim emisijama, u kojoj se upotrebljavaju kruta ili tekuća fosilna goriva, i dovesti do smanjenja emisija stakleničkih plinova za najmanje 55 % tijekom životnog vijeka novopostavljenog proizvodnog kapaciteta, a država članica se mora obvezati na postupno ukidanje proizvodnje energije iz ugljena (točka 1. podtočka (b) podpotočki iii., vi. i vii. odjeljka 4.29. i točka 1. podtočka (b) podpodtočki iv., vii. i ix. odjeljaka 4.30. i 4.31. Priloga I. pobijanoj uredbi).

540 Uostalom, argumentom Republike Austrije također se zanemaruje činjenica da je pristup koji se primjenjuje na gospodarske djelatnosti povezane s prirodnim plinom postupan pristup kojim se nastoji smanjiti proizvodnja energije povezane s prirodnim plinom u fazama, pri čemu se omogućuje sigurnost opskrbe, kao što to osobito proizlazi iz uvodne izjave 4. pobijane uredbe. Stoga, kao što to ističe Komisija, postrojenja mogu nakon iscrpljivanja ugljičnog proračuna ograničiti broj radnih sati na stalnu razinu ili brzo prijeći na potpuno korištenje goriva iz obnovljivih i/ili niskougljičnih izvora. Stoga, ako ta postrojenja u prvim godinama iskoriste veći udio svojih ugljičnih proračuna, sljedećih će godina morati provesti kompenzaciju smanjenjem broja radnih sati ili ranijim prijelazom na obnovljive ili niskougljične izvore plina. Taj je pristup u skladu s namjerom zakonodavca Unije da se ne uključe samo gospodarske djelatnosti kojima se može osigurati najveći mogući znatan doprinos cilju ublažavanja klimatskih promjena i kojima se ne nanosi nikakva šteta ili najmanja moguća šteta drugim okolišnim ciljevima.

541 Kao drugo, Republika Austrija tvrdi, prvo, da se ni kriterijima tehničke provjere ne jamči ostvarenje tih ciljeva. Konkretno, uvjet za prelazak na potpuno korištenje plinskih goriva iz obnovljivih i/ili niskougljičnih izvora do 31. prosinca 2035. ne može doprinijeti ostvarenju srednjoročnog cilja do 2030., koji je obvezujuć u skladu s člankom 4. stavkom 1. Europskog zakona o klimi.

542 Republika Austrija tvrdi da zahtijevana promjena goriva nije dovoljna da bi se zajamčio dovoljan doprinos postizanju Unijinih klimatskih ciljeva, kojima se pretpostavlja da će energetski sektor postati klimatski gotovo neutralan već do 2040. (a u svakom slučaju do 2050.) i da stoga neće više proizvoditi znatne emisije stakleničkih plinova.

543 Republika Austrija tim argumentom tvrdi da kriterij tehničke provjere povezan s promjenom goriva nije dovoljan da bi se zajamčio dovoljan doprinos ispunjenju Unijinih klimatskih ciljeva.

544 Međutim, valja utvrditi da Republika Austrija ne dokazuje, pa čak ni ne tvrdi, da zahtijevana promjena goriva nije prikladna za ukidanje ili postupno smanjenje emisija stakleničkih plinova. Stoga se takva argumentacija ne može prihvatiti zbog razloga istovjetnih onima navedenima u točki 538. ove presude.

545 Drugo, Republika Austrija tvrdi da se kriterijima tehničke provjere omogućuje da postrojenja koja proizvode znatne emisije stakleničkih plinova postoje dugo nakon 2040. (čak do 2050.). Naime, Republika Austrija naglašava da se, u skladu s kriterijima tehničke provjere, nova postrojenja mogu smatrati okolišno održivima ako su odobrena prije 31. prosinca 2030. i ispunjeni su drugi uvjeti iz pobijane uredbe. Prema mišljenju Republike Austrije, prosječan vijek upotrebe tih postrojenja iznosi 25 do 30 godina. Međutim, kriterijima tehničke provjere čak se od 1. siječnja 2036. ne predviđa izričito isključiva upotreba goriva iz obnovljivih izvora, nego samo upotreba niskougljičnih goriva, koja nema nikakve veze s graničnom vrijednošću od 270 g CO_2eq/kWh i koja, k tomu, ne propisuje nikakvo posebno smanjenje u odnosu na tu ili bilo koju drugu graničnu vrijednost.

546 Republika Austrija navodi da čak i ako bi se smatralo da se obvezom upotrebe niskougljičnih goriva nalaže smanjenje od 70 % u odnosu na referentnu vrijednost za fosilna goriva, u skladu s Direktivom (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (SL 2018., L 328, str. 82. i ispravci SL 2020., L 311, str. 11., SL 2022., L 41, str. 37. i SL 2023./90078, L), iz toga bi slijedilo samo smanjenje dopuštene razine emisije na malo manje od 200 g CO_2eq/kWh. Republika Austrija iz toga zaključuje da će emisije

stakleničkih plinova čak i nakon 2035., a s obzirom na trajanje upotrebe postrojenja i dugo nakon 2040. i 2050., i dalje biti dopuštene na razini koja znatno premašuje graničnu vrijednost od 100 g CO_2eq/kWh, čije je poštovanje nužno za postizanje klimatskih ciljeva.

547 Međutim, valja utvrditi da Republika Austrija ne dokazuje, pa čak ni ne tvrdi, da obveza upotrebe niskougljičnih goriva nije prikladna za ukidanje ili postupno smanjenje emisija stakleničkih plinova. Stoga se takva argumentacija ne može prihvatiti zbog razloga istovjetnih onima navedenima u točki 538. ove presude.

548 Treće, Republika Austrija tvrdi da se u upućivanju na cilj smanjenja za 55 %, naveden u točki 1. podtočki (b) podpodtočki vi. odjeljka 4.29., kao i u točki 1. podtočki (b) podpodtočki vii. odjeljaka 4.30. i 4.31. Prilogu I. pobijanoj uredbi, pogrešno poziva na provedbu zahtjeva iz članka 4. Europskog zakona o klimi da se neto emisije stakleničkih plinova u Europi do 2030. smanje za 55 %, iako je očito da treba ostvariti veća smanjenja s obzirom na to da energetski sektor predstavlja 75 % tih emisija.

549 Međutim, valja utvrditi da Republika Austrija ne dokazuje, pa čak ni ne tvrdi, da kriteriji tehničke provjere prema kojima zamjena starog postrojenja dovodi do smanjenja emisija za najmanje 55 % stakleničkih plinova tijekom životnog vijeka novouspostavljenog proizvodnog kapaciteta ili najmanje 55 % stakleničkih plinova po kWh proizvedene energije nisu prikladni za ukidanje ili postupno smanjenje emisija stakleničkih plinova. Stoga se takva argumentacija ne može prihvatiti zbog razloga istovjetnih onima navedenima u točki 538. ove presude.

550 Četvrto, Republika Austrija ističe nedostatnost uvjeta zamjene starog postrojenja novim, koji su navedeni u točki 1. podtočki (b) podpodtočki vi. odjeljka 4.29. i točki 1. podtočki (b) podpodtočki vii. odjeljaka 4.30. i 4.31. Priloga I. pobijanoj uredbi. Naime, ta gospodarska djelatnost mora zamijeniti djelatnosti proizvodnje električne energije koje trenutačno obavljaju elektrane za kombiniranu proizvodnju na ugljen ili elektrane na lignit te je čak moguće povećati kapacitet za 15 % za postrojenja iz odjeljka 4.29., u skladu s točkom 1. podtočkom (b) podpodtočki iv. navedenog odjeljka. Usto, uvjeti navedeni u točki 1. podtočki (b) podpodtočki v. odjeljaka 4.30. i 4.31. odgovaraju uvjetu iz točke 1. podtočke (b) podpodtočki iv. odjeljka 4.29., osim činjenice da za te djelatnosti nije moguće povećanje kapaciteta i da se za njih ne zahtijeva smanjenje kapaciteta u odnosu na *status quo ante*.

551 Tim argumentom Republika Austrija ističe nedostatnost uvjeta zamjene starog postrojenja novim, koji su navedeni u točki 1. podtočki (b) podpodtočki vi. odjeljka 4.29. i točki 1. podtočki (b) podpodtočki vii. odjeljaka 4.30. i 4.31. Priloga I. pobijanoj uredbi.

552 Međutim, Republika Austrija ne dokazuje, pa čak ni ne tvrdi, da uvjeti zamjene starog postrojenja, zajedno s drugim kriterijima tehničke provjere, nisu prikladni za ukidanje ili postupno smanjenje emisija stakleničkih plinova. Stoga se takva argumentacija ne može prihvatiti zbog razloga istovjetnih onima navedenima u točki 538. ove presude.

553 Peto, Republika Austrija smatra da uvjeti navedeni u točki 1. podtočki (b) podpodtočki vii. odjeljka 4.29. i točki 1. podtočki (b) podpodtočki ix. odjeljaka 4.30. i 4.31. Priloga I. pobijanoj uredbi obvezuju samo države članice koje koriste ugljen za proizvodnju energije, ali ne predstavljaju bitan uvjet jer za napuštanje te proizvodnje nije utvrđen nikakav rok pa najavljeni datum napuštanja te proizvodnje može biti za nekoliko desetljeća.

554 U tom pogledu valja utvrditi da Republika Austrija nije dokazala da kriteriji tehničke provjere, kojima se dotičnoj državi članici nalaže da se obveže na postupno ukidanje proizvodnje energije iz ugljena, nisu prikladni za ukidanje ili postupno smanjenje emisija stakleničkih plinova. Stoga se takva argumentacija ne može prihvatiti zbog razloga istovjetnih onima navedenima u točki 538. ove presude.

555 Kao treće, Republika Austrija ističe, prvo, da novouspostavljeni proizvodni kapacitet može za 15 % premašiti kapacitet zamijenjenog postrojenja, tako da se kapaciteti za fosilna goriva čak mogu dodatno povećati u odnosu na prethodne fosilne kapacitete o kojima je riječ, a da to ni na koji način ne mijenja održivost ulaganja.

556 Međutim, Republika Austrija nije dokazala da ograničenje novouspostavljenog proizvodnog kapaciteta na 15 % više od kapaciteta zamijenjenog postrojenja, zajedno s drugim kriterijima tehničke provjere, nije prikladno za ukidanje ili postupno smanjenje emisija stakleničkih plinova. Stoga se takva argumentacija ne može prihvatiti zbog razloga istovjetnih onima navedenima u točki 538. ove presude.

557 Drugo, Republika Austrija smatra da određeno smanjenje emisija stakleničkih plinova u odnosu na trenutačni *status quo* nije dovoljno da bi se privremenom djelatnošću mogao ispuniti uvjet usklađivanja s „nastojanjima usmjerenima” ostvarenju klimatskih ciljeva Unije. Republika Austrija iz toga zaključuje da dodatne odredbe kriterija tehničke provjere pobijane uredbe, kojima se može doprinijeti stvaranju novih elektrana kojima se smanjuju emisije u odnosu na elektrane koje zamjenjuju, nisu relevantne za potrebe članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji.

558 Međutim, tim se argumentom ne može dokazati da se kriterijima tehničke provjere koji se odnose na djelatnosti povezane s prirodnim plinom ne mogu ukinuti ili postupno smanjiti emisije stakleničkih plinova. Stoga se takva argumentacija ne može prihvatiti zbog razloga istovjetnih onima navedenima u točki 538. ove presude.

559 Stoga, kao što to proizlazi iz točaka 538., 544., 547., 549., 552., 554., 556. i 558. ove presude, na temelju argumenata Republike Austrije ne može se dokazati neprikladnost kriterija tehničke provjere, razmatranih zasebno i kao cjelina, za postupno ukidanje emisije stakleničkih plinova.

560 U svakom slučaju, valja istaknuti da predviđanja koja je iznijela Republika Austrija ne mogu sama po sebi učiniti nevjerodostojnima ona na kojima se temelji pobijana uredba.

561 Treće, Republika Austrija tvrdi da se uvjetima navedenima u točki 1. podtočki (b) podpodtočki i. odjeljaka 4.30. i 4.31. Priloga 1. pobijanoj uredbi samo ponavlja definicija iz Direktive 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o energetskoj učinkovitosti, izmjeni direktiva 2009/125/EZ i 2010/30/EU i stavljanju izvan snage direktiva 2004/8/EZ i 2006/32/EZ (SL 2012., L 315, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 12., svezak 4., str. 202.) u pogledu visokoučinkovite kombinirane proizvodnje toplinske i električne energije odnosno učinkovite kombinirane proizvodnje centraliziranoga grijanja i hlađenja.

562 Međutim, na temelju takve navodne podudarnosti kriterija tehničke provjere i te direktive ne može se dokazati nezakonitost tih kriterija. Usto, kao što to proizlazi iz točaka 263. do 265. ove presude, Komisija je opravdano utemeljila svoj zaključak na svim minimalnim zahtjevima utvrđenima na temelju prava Unije.

563 Četvrto, Republika Austrija tvrdi da se granične vrijednosti iznad gornje granice od 100 g CO_2 eq/kWh ne temelje na nepobitnim znanstvenim dokazima u smislu članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe o taksonomiji jer nisu bili predmet TEG-ove studije, kojoj proturječe.

564 Međutim, kao što to Komisija ističe u svojim odgovorima na mjere upravljanja postupkom od 30. rujna 2024., granična vrijednost od 270 g CO_2eq/kWh ima svoj temelj u tehničkom prilogu TEG-ovu završnom izvješću, u kojem je preporučena vrijednost blizu navedene granične vrijednosti, odnosno 262 g CO_2eq/kWh u pogledu kriterija DNSH.

565 Usto, kao što to proizlazi iz odgovora na mjere upravljanja postupkom od 30. rujna 2024., Komisija je graničnu vrijednost od 550 kg CO_2eq/kW izračunala na temelju granične vrijednosti od 270 g CO_2eq/kWh. Naime, ona je kao model upotrijebila plinsku elektranu s izravnim emisijama od 270 g CO_2eq/kWh, koja radi 25 % godišnjih radnih sati, odnosno 2190 sati godišnje, tako da u tom slučaju ukupne godišnje emisije iznose 270 g CO_2eq/kWh, pomnoženih s 2190 sati, što dovodi do vrijednosti od 591,3 kg CO_2eq/kW. Komisija je tu vrijednost postrožila, zaokruživši je na 550 kg CO_2eq/kW.

566 U tim se okolnostima ne može prigovoriti Komisiji da svoj zaključak nije temeljila na dostupnim znanstvenim procjenama, tako da taj argument treba odbiti.

567 S obzirom na prethodno navedeno, Republika Austrija nije dokazala da je pobijana uredba zahvaćena očitom pogreškom u ocjeni time što je Komisija u biti smatrala da su granične vrijednosti od 270 g CO_2eq/kWh i 550 kg CO_2eq/kW, upotrijebljene u Prilogu I. pobijanoj uredbi, u skladu s ciljem od 1,5 °C utvrđenim Pariškim sporazumom i odgovarajućim podciljevima Unije za 2030. i 2050. te da se drugim kriterijima tehničke provjere omogućuje doprinos ublažavanju klimatskih promjena.

568 Drugi dio desetog tužbenog razloga stoga nije osnovan.

– *Treći dio desetog tužbenog razloga, koji se temelji na povredi zahtjeva analize životnog ciklusa*

569 Prema mišljenju Republike Austrije, analiza životnog ciklusa ne primjenjuje se samo na temelju kriterija DNSH (članak 17. stavak 2. Uredbe o taksonomiji), nego i u svrhu klasifikacije djelatnosti kao prijelazne djelatnosti na temelju članka 19. stavka 1. točke (g) te uredbe, u vezi s njezinim člankom 10. stavkom 3., tako da je trebalo uzeti u obzir procjenu životnog ciklusa stakleničkih plinova.

570 Republika Austrija tvrdi da se dvjema graničnim vrijednostima povređuje zahtjev analize životnog ciklusa jer se izričito odnose samo na „izravne emisije stakleničkih plinova koje nastaju obavljanjem djelatnosti”, a ne, poput granične vrijednosti od 100 g CO_2eq/kWh, na „emisije stakleničkih plinova u cijelom životnom ciklusu”. Dodaje da Komisija prikrivanjem emisija metana proturječi vlastitoj strategiji za smanjenje emisija metana.

571 Republika Austrija iz toga zaključuje da su kao granične vrijednosti utvrđeni parametri koji nisu u skladu sa zahtijevanom analizom životnog ciklusa te da su istodobno zanemarene znatne i osobito štetne emisije metana koje nastaju tijekom cijelog opskrbnog lanca, osobito tijekom vađenja i distribucije prirodnog plina prije izgaranja.

572 Usto, Republika Austrija smatra da se pobijanom uredbom ne poštuje zahtjev analize životnog ciklusa jer se kriterijima tehničke provjere ne jamči niskougljična proizvodnja samih goriva iz obnovljivih ili niskougljičnih izvora, čija se upotreba zahtijeva do 31. prosinca 2035. Konkretno, kriterijima tehničke provjere ne isključuje se zamjena izgaranja „zelenog” vodika izgaranjem „sivog” vodika, čija proizvodnja, pak, ispušta znatne emisije stakleničkih plinova.

573 Komisija, koju podupire Republika Poljska, osporava tu argumentaciju.

574 U tom pogledu valja podsjetiti na to da se i člankom 17. stavkom 2. i člankom 19. stavkom 1. točkom (g) Uredbe o taksonomiji propisuje da se kriterijima tehničke provjere uzimaju u obzir životni ciklus, među ostalim, dokazi iz postojećih procjena životnog ciklusa, uz uvažavanje učinka na okoliš same gospodarske djelatnosti te okolišnog učinka proizvoda i usluga koje pruža ta gospodarska djelatnost, posebice u pogledu proizvodnje, uporabe i kraja životnog vijeka tih proizvoda i usluga.

575 Međutim, kao što to proizlazi iz točaka 428. do 434. ove presude, zahtjev uzimanja u obzir životnog ciklusa djelatnosti ne obuhvaća nužno djelatnosti koje prethode ili slijede predmetnoj gospodarskoj djelatnosti.

576 Stoga obveza uzimanja u obzir proizvodnje, uporabe i kraja životnog vijeka proizvoda i usluga koje se pružaju gospodarskim djelatnostima povezanima s prirodnim plinom ne podrazumijeva uzimanje u obzir vađenja i distribucije prirodnog plina prije izgaranja jer te djelatnosti kao takve nisu obuhvaćene proizvodnjom električne energije.

577 Uostalom, kao što je to navedeno u točki 4. ove presude, Uredbom o taksonomiji nastoji se uspostaviti jedinstveni sustav klasifikacije gospodarskih djelatnosti koje se smatraju okolišno održivima. Ta klasifikacija ili taksonomija stoga se odnose na određene gospodarske djelatnosti. Na taj način, Komisijino utvrđivanje kriterija tehničke provjere na temelju kojih se može utvrditi može li se smatrati da djelatnost znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena i ne nanosi bitnu štetu okolišnim ciljevima odnosi se, od slučaja do slučaja, na konkretnu gospodarsku djelatnost.

578 U tim se okolnostima na temelju argumenata Republike Austrije ne može dokazati da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni time što je uzela u obzir izravne emisije stakleničkih plinova zbog djelatnosti, a ne emisije stakleničkih plinova tijekom cijelog životnog ciklusa.

579 Treći dio desetog tužbenog razloga stoga nije osnovan.

– Četvrti dio desetog tužbenog razloga, koji se u biti temelji na tvrdnji da se graničnim vrijednostima od 270 g CO_2eq/kWh i 550 kg CO_2eq/kW povređuje obveza odgovaranja najboljoj učinkovitosti u sektoru ili industriji

580 Republika Austrija tvrdi da se graničnim vrijednostima od 270 g CO_2eq/kWh i 550 kg CO_2eq/kW povređuje članak 10. stavak 2. točka (a) Uredbe o taksonomiji jer one ne odgovaraju najboljoj učinkovitosti u sektoru ili industriji.

581 Prema mišljenju Republike Austrije, članak 10. stavak 2. točka (a) Uredbe o taksonomiji povrijeđen je već samom činjenicom što se kriterijima tehničke provjere koji se odnose na prirodni plin utvrđuju tri različite prosječne granične vrijednosti od 100 g i 270 g CO_2eq/kWh te

550 kg CO_2eq/kW kao godišnji prosjek tijekom 20 godina. Republika Austrija naglašava da granična vrijednost od 270 g odgovara manjoj učinkovitosti od granične vrijednosti od 100 g, a prag od 550 kg još manjoj učinkovitosti od ostalih dviju graničnih vrijednosti.

582 Usto, Republika Austrija tvrdi da su utvrđene granične vrijednosti znatno iznad graničnih vrijednosti koje dosežu obnovljivi izvori energije i drugi izvori energije, osobito energija vjetra i hidroenergija, čiji su pragovi emisija stakleničkih plinova tijekom cijelog životnog ciklusa ispod 30 g CO_2eq/kWh.

583 Osim toga, Republika Austrija tvrdi da čak i ako bi se s proizvodnjom energije iz prirodnog plina trebalo postupati kao s autonomnim sektorom ili industrijom, granične vrijednosti od 270 g CO_2 eq/kWh i 550 kg CO_2eq/kW ne odgovaraju najboljoj učinkovitosti u sektoru ili industriji. Naime, plinske elektrane s hvatanjem i uklanjanjem ugljika mogle bi imati mnogo bolje rezultate i poštovati graničnu vrijednost od 100 g CO_2eq/kWh.

584 Komisija, koju podupiru Mađarska i Republika Poljska, osporava tu argumentaciju.

585 U tom pogledu valja podsjetiti na to da se, na temelju članka 10. stavka 2. točke (a) Uredbe o taksonomiji, smatra da gospodarska djelatnost znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena, osobito ako ima razine emisija stakleničkih plinova koje odgovaraju najboljoj učinkovitosti u sektoru ili industriji.

586 Kao što to tvrdi Komisija, u skladu s uvodnom izjavom 41. Uredbe o taksonomiji, prijelaznim djelatnostima poštuje se taj uvjet ako su njihove emisije stakleničkih plinova znatno niže od prosjeka sektora ili industrije.

587 Usto, budući da zbog razloga već navedenih u točki 535. ove presude granična vrijednost od 100 g CO_2eq/kWh trenutačno nije ostvariva za plinske elektrane koje nemaju sustav hvatanja CO_2, ona ne može služiti kao standard za utvrđivanje poštuje li se gospodarskim djelatnostima povezanima s prirodnim plinom uvjet odgovaranja najboljoj učinkovitosti u sektoru ili industriji.

588 Uostalom, sama okolnost da je granična vrijednost određenog sektora viša od granične vrijednosti od 100 g CO_2eq/kWh ili od granične vrijednosti koja se odnosi na drugi sektor, kao što je sektor energije iz obnovljivih izvora, ne znači da ta granična vrijednost nije znatno niža od prosjeka dotičnog sektora. Usporedba koju je Republika Austrija provela s graničnim vrijednostima emisija za energiju vjetra i hidroenergiju stoga nije relevantna.

589 Usto, čak i pod pretpostavkom da se može smatrati da granične vrijednosti od 270 g CO_2eq/kWh i 550 kg CO_2eq/kW kao takve ne odgovaraju vrijednosti emisija stakleničkih plinova koja je znatno niža od prosjeka sektora ili industrije, valja utvrditi da se te granične vrijednosti kombiniraju s drugim kriterijima tehničke provjere kojima se nastoji postupno smanjiti razine emisija stakleničkih plinova iz djelatnosti povezanih s prirodnim plinom.

590 U tim okolnostima Republika Austrija nije dokazala da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni time što je smatrala da se na temelju graničnih vrijednosti od 270 g CO_2eq/kWh i 550 kg CO_2eq/kW, zajedno s drugim kriterijima tehničke provjere, može smatrati da predmetne djelatnosti povezane s prirodnim plinom ostvaruju najbolju učinkovitost u sektoru ili industriji.

591 Zbog toga je četvrti dio desetog tužbenog razloga neosnovan.

– Peti dio desetog tužbenog razloga, koji se temelji na ograničenju niskougljičnih alternativa

592 Republika Austrija ističe da je pobijana uredba protivna članku 10. stavku 2. točki (b) Uredbe o taksonomiji jer se gospodarskim djelatnostima povezanima s prirodnim plinom ometa razvoj i uvođenje niskougljičnih alternativa. Republika Austrija pojašnjava da ta prepreka nije isključena činjenicom da se pobijanom uredbom zahtijeva da se energija koju treba zamijeniti „ne može […] proizvesti iz obnovljivih izvora energije, na temelju usporedne procjene s najisplativijom i tehnički izvedivom […] alternativom”.

593 Komisija, koju podupiru Mađarska i Republika Poljska, osporava tu argumentaciju.

594 U tom pogledu valja podsjetiti na to da se, kao što to proizlazi iz točaka 164. do 169. ove presude, uvjet prema kojem ne smije postojati tehnološki i ekonomski izvediva niskougljična alternativa, predviđen u članku 10. stavku 2. Uredbe o taksonomiji, nužno podrazumijeva da Komisija mora uzeti u obzir obvezu sigurnosti opskrbe.

595 Usto, Republika Austrija nije dokazala da Komisijina ocjena, prema kojoj alternative koje se temelje na korištenju obnovljivih izvora energije nisu tehnološki i gospodarski izvedive, sadržava očitu pogrešku u ocjeni. Naime, Republika Austrija samo tvrdi da su obnovljivi izvori energije, pametne mreže te tehnike skladištenja energije i smanjenja potrošnje dostupne alternative kojima se mogu zamijeniti prihvaćene djelatnosti. Time ona nije iznijela elemente kojima bi se moglo potvrditi da se tim alternativama omogućuje osiguranje obveze sigurnosti opskrbe.

596 Uostalom, također se može istaknuti da se točkom 1. podtočkom (b) podpodtočki ii. ili iii. odjeljaka 4.29. do 4.31. Priloga I. pobijanoj uredbi zahtijeva dokazivanje da se kapacitet ne može ispuniti iz obnovljivih izvora energije, što je relevantno za utvrđivanje postoji li prepreka niskougljičnim alternativama. Osim toga, uvjet predviđen u točki 1. podtočki (b) podpodtočki v. ili vi. tih odjeljaka, prema kojem prijelaz na potpuno korištenje obnovljivih i/ili niskougljičnih plinovitih goriva mora uslijediti najkasnije do 31. prosinca 2035., također podržava niskougljične alternative.

597 Zbog toga je peti dio desetog tužbenog razloga neosnovan.

– Šesti dio desetog tužbenog razloga, koji se temelji na povredi zabrane učinaka vezanosti

598 Republika Austrija tvrdi da pobijana uredba nije u skladu sa zabranom učinaka vezanosti u odnosu na visokougljične djelatnosti, propisanom člankom 10. stavkom 2. točkom (c) Uredbe o taksonomiji. Naime, takve učinke trebalo bi očekivati barem s obzirom na granične vrijednosti od 270 g CO_2eq/kWh i 550 kg CO_2eq/kW i s obzirom na to da postrojenja koja su u tom pogledu prihvatljiva za taksonomiju zahtijevaju znatna ulaganja, koja su vezana na razdoblje od 25 do 30 godina i nisu stoga dostupna za zamjenske obnovljive izvore energije.

599 Usto, Republika Austrija pojašnjava da se kapaciteti za fosilna goriva mogu povećati do 15 % u odnosu na postojeće fosilne kapacitete, tako da je kapital potreban u tu svrhu također vezan te se godinama ne može ulagati, odnosno ne može se više ulagati, u obnovljive izvore energije u usporedbi s novim fosilnim kapacitetima.

600 Komisija osporava tu argumentaciju.

601 U tom pogledu valja podsjetiti na to da je cilj članka 10. stavka 2. točke (c) Uredbe o taksonomiji izbjegavanje vezanosti, odnosno trajnosti visokoougljične imovine.

602 Doista, kao što to ističe Komisija, kriterijima tehničke provjere utvrđenima u točki 1. podtočki (b) odjeljaka 4.29. do 4.31. Priloga I. pobijanoj uredbi poštuje se taj cilj jer se njima nalaže, među ostalim, da postrojenje prijeđe na korištenje obnovljivih i/ili niskougljičnih goriva najkasnije do 31. prosinca 2035. Stoga nije riječ o financijskim ulaganjima vezanima uz visokougljične djelatnosti.

603 Usto, kriterijima tehničke provjere, navedenima u točki 526. ove presude, također se predviđa da predmetna djelatnost mora zamijeniti postojeću djelatnost proizvodnje električne energije s visokim emisijama, novouspostavljeni proizvodni kapacitet ne premašuje kapacitet zamijenjenog postrojenja za više od 15 % i zamjena mora omogućiti smanjenje emisija stakleničkih plinova za najmanje 55 %.

604 U tim okolnostima, na temelju argumenata koje je iznijela Republika Austrija ne može se dokazati da je pobijana uredba zahvaćena očitom pogreškom u ocjeni time što je Komisija u biti smatrala da su djelatnosti povezane s prirodnim plinom u skladu sa zabranom učinaka vezanosti u odnosu na visokougljične djelatnosti.

605 Zbog toga šesti dio desetog tužbenog razloga nije osnovan.

– Sedmi dio desetog tužbenog razloga, koji se temelji na povredi članka 19. stavka 1. točke (g) Uredbe o taksonomiji

606 Prema mišljenju Republike Austrije, gore navedene povrede članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji „još su očitije s obzirom na članak 19. stavak 1. točku (g)” te uredbe. Naime, obveza uzimanja u obzir životnog ciklusa i rezultata postojećih procjena životnog ciklusa u smislu potonje odredbe također je primjenjiva u okviru članka 10. stavka 3. Uredbe o taksonomiji putem članka 19. stavka 1. prve rečenice navedene uredbe. Stoga Republika Austrija smatra da Komisija nije uzela u obzir – osobito imajući u vidu prepreke niskougljičnim alternativama i učinke vezanosti – duga razdoblja planiranja, odobrenja i iskorištavanja trenutačno relevantnih gospodarskih djelatnosti ni, slijedom toga, cijeli životni ciklus.

607 Komisija osporava tu argumentaciju.

608 U tom je pogledu dovoljno utvrditi da se argumentacijom Republike Austrije samo ponavljaju njezini argumenti istaknuti u okviru trećeg dijela ovog tužbenog razloga, koji su već odbijeni, te se tvrdi da Komisija nije uzela u obzir duga razdoblja planiranja, odobravanja i iskorištavanja gospodarskih djelatnosti koje su trenutačno relevantne ni, slijedom toga, cijeli životni ciklus.

609 Međutim, potonji argument, koji se sastoji od obične nepotkrijepljene tvrdnje, treba odbiti zbog tog razloga.

610 Sedmi dio desetog tužbenog razloga stoga nije osnovan.

– Osmi dio desetog tužbenog razloga, koji se podredno temelji na povredi članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe o taksonomiji, načela opreznosti i „nedostacima u procjeni i razlozima”

611 Republika Austrija tvrdi da se ni uključivanje gospodarskih djelatnosti povezanih s prirodnim plinom ni definicije i kriteriji utvrđeni u tu svrhu u kriterijima tehničke provjere ne temelje na nepobitnim znanstvenim dokazima te povređuju načelo opreznosti jer se na temelju pobijane uredbe ne može utvrditi jesu li kriteriji tehničke provjere u skladu s klimatskim ciljevima Pariškog sporazuma i Unije te oni, u svakom slučaju, sadržavaju „nedostatke u procjeni i razlozima”.

612 Komisija osporava tu argumentaciju.

613 Valja podsjetiti na to da se člankom 19. stavkom 1. točkom (f) Uredbe o taksonomiji propisuje da se kriteriji tehničke provjere temelje na nepobitnim znanstvenim dokazima i načelu opreznosti.

614 Usto, kao što to proizlazi iz točaka 79. do 82. ove presude, sektor prirodnog plina bio je razmatran u pripremnoj fazi istraživanja koja je dovela do donošenja Delegirane uredbe 2021/2139.

615 Kad je riječ o izradi kriterija tehničke provjere, Komisija navodi da je korištena analitička osnova jednaka onoj koja se upotrebljava za procjenu učinka na kojoj se temelji zakonodavni paket „Spremni za 55 %” (fit for 55), osobito u pogledu uloge gospodarskih djelatnosti povezanih s prirodnim plinom u 2030. i 2050., te da su kriteriji tehničke provjere za gospodarske djelatnosti povezane s prirodnim plinom u skladu sa scenarijima iz Komisijinih modela.

616 U tim okolnostima treba odbiti argument Republike Austrije koji se temelji na tome da Komisija kriterije tehničke provjere za gospodarske djelatnosti povezane s prirodnim plinom nije utemeljila na nepobitnim znanstvenim dokazima.

617 Republika Austrija dodaje da Komisija čak nije ni pokušala temeljiti granične vrijednosti od 270 g CO_2eq/kWh i 550 kg CO_2eq/kW na predviđanjima ili drugim znanstvenim dokazima kojima se može dokazati usklađenost tih graničnih vrijednosti s klimatskim ciljevima Unije.

618 Što se tiče graničnih vrijednosti od 270 g CO_2eq/kWh i 550 kg CO_2eq/kW, dovoljno je podsjetiti na to da se Komisija koristila znanstvenim procjenama, osobito tehničkim prilogom TEG-ovu konačnom izvješću, kako bi utvrdila referentne vrijednosti za kriterije tehničke provjere.

619 Doista, okolnost da je Komisija u određenim slučajevima odstupila od graničnih vrijednosti predloženih na temelju znanstvene procjene ili da o graničnim vrijednostima koje je izabrala ne postoji konsenzus znanstvene zajednice ne dokazuje povredu članka 19. točke (f) Uredbe o taksonomiji, s obzirom na to da ne dovodi u pitanje činjenicu da je Komisija kriterije tehničke provjere utemeljila na nepobitnim znanstvenim dokazima, osobito tehničkom prilogu TEG-ovu konačnom izvješću, koji je zatim uzela u obzir u okviru svoje široke margine prosudbe.

620 Naposljetku, budući da Republika Austrija ne potkrepljuje svoje argumente koji se temelje na povredi načela opreznosti i na „nedostacima u procjeni i razlozima”, treba ih odbiti.

621 Iz prethodno navedenog proizlazi da osmi dio desetog tužbenog razloga nije osnovan.

622 Stoga se odbija deseti tužbeni razlog.

Jedanaesti tužbeni razlog, koji se temelji na povredi načela jednakog postupanja i članka 19. stavka 1. točaka (a) i (j) Uredbe o taksonomiji zbog nepostojanja tehnološke neutralnosti

623 Republika Austrija u biti tvrdi da se uključivanjem graničnih vrijednosti od 270 g CO_2eq/kWh i 550 kg CO_2eq/kW u pobijanu uredbu povređuje zahtjev tehnološke neutralnosti iz članka 19. stavka 1. točaka (a) i (j) Uredbe o taksonomiji kao i načelo nediskriminacije jer se, time što se ublažavaju općenito primjenjive granične vrijednosti za prirodni plin, pobijanom uredbom za određenu tehnologiju uvodi neopravdano povoljniji sustav.

624 Komisija, koju podupiru Mađarska i Rumunjska, osporava tu argumentaciju.

625 Najprije valja podsjetiti na to da se u članku 19. stavku 1. točki (a) Uredbe o taksonomiji navodi da se kriterijima tehničke provjere utvrđuju najrelevantniji potencijalni doprinosi određenom okolišnom cilju i istodobno poštuje načelo tehnološke neutralnosti, uzimajući pritom u obzir kratkoročne i dugoročne učinke određene gospodarske djelatnosti.

626 Kao što je to navedeno u točki 113. ove presude, načelo tehnološke neutralnosti podrazumijeva da predmetni propis mora općenito navoditi prava i obveze osoba kako se ne bi dala prednost korištenju jedne tehnologije na štetu druge.

627 Usto, načelom jednakog postupanja zahtijeva se da se u usporedivim situacijama ne postupa na različit način i da se u različitim situacijama ne postupa na jednak način, osim ako je takvo postupanje objektivno opravdano (vidjeti presudu od 16. prosinca 2008., Arcelor Atlantique i Lorraine i dr., C-127/07, EU:C:2008:728, t. 23. i navedenu sudsku praksu).

628 Nadalje, valja utvrditi da iako su, što se tiče graničnih vrijednosti izraženih u CO_2eq/kWh, pobijanom uredbom za gospodarske djelatnosti povezane s prirodnim plinom utvrđene više vrijednosti, ta je definicija proizašla iz uzimanja u obzir različitih elemenata specifičnih za te djelatnosti, kao što su trenutačno stanje tehnologija i infrastruktura, i drugih elemenata kao što su obveza sigurnosti opskrbe i upotreba prirodnog plina kao prijelazne energije.

629 Osim toga, te granične vrijednosti nisu jedini kriteriji tehničke provjere koji se primjenjuju na gospodarske djelatnosti povezane s prirodnim plinom.

630 U tim okolnostima, na temelju argumenata Republike Austrije ne može se dokazati da su, promatrani zajedno, kriteriji tehničke provjere utvrđeni za gospodarske djelatnosti povezane s prirodnim plinom povoljniji od kriterija tehničke provjere utvrđenih za druge prijelazne djelatnosti u smislu članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji.

631 Republika Austrija stoga nije dokazala da je pobijana uredba zahvaćena povredom načela tehnološke neutralnosti.

632 Osim toga, budući da su gospodarske djelatnosti povezane s prirodnim plinom različite od drugih prijelaznih djelatnosti obuhvaćenih člankom 10. stavkom 2. Uredbe o taksonomiji, jer se ne odnose na isti izvor energije ni na iste infrastrukture, različitim postupanjem u odnosu na te djelatnosti ne može se dokazati da je pobijanom uredbom povrijeđeno načelo jednakog postupanja.

633 Naposljetku, činjenica da se pobijanom uredbom propisuje uvjet prema kojem se doprinos gospodarskih djelatnosti povezanih s prirodnim plinom cilju prilagodbe klimatskim promjenama iz članka 11. stavka 1. Uredbe o taksonomiji priznaje ako se poštuju granične vrijednosti od 100 g CO_2eq/kWh, ne dokazuje povredu načelâ jednakog postupanja ili tehnološke neutralnosti jer se tim člankom ne nastoje postići isti ciljevi kao i člankom 10. stavkom 2. te uredbe.

634 Naime, članak 10. stavak 2. Uredbe o taksonomiji odnosi se na djelatnosti kojima se znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena, dok se članak 11. te uredbe odnosi na djelatnosti kojima se znatno doprinosi prilagodbi klimatskim promjenama.

635 Republika Austrija dodaje da se pobijana uredba temelji na drugoj neopravdanoj razlici u postupanju, u odjeljcima 4.29. do 4.31. Priloga II. pobijanoj uredbi, u kojima se upućuje samo na kriterije navedene u točki 1. podtočki (a) odjeljaka 4.29. do 4.31. Priloga I. toj uredbi. Naime, čak je i u pogledu prirodnog plina doprinos cilju prilagodbe klimatskim promjenama iz članka 11. stavka 1. Uredbe o taksonomiji uvjetovan poštovanjem granične vrijednosti od 100 g CO_2 eq/kWh. Republika Austrija smatra da se ničim ne može objasniti zašto bi trebalo dopustiti znatno višu razinu emisija stakleničkih plinova za priznavanje doprinosa ublažavanju klimatskih promjena u odnosu na prilagodbu klimatskim promjenama.

636 U tom pogledu, kao što to ističe Komisija, u obrazloženju nacrta pobijane uredbe objašnjava se razlog zbog kojeg se gospodarske djelatnosti povezane s prirodnim plinom koje se mogu kvalificirati kao prijelazne djelatnosti u smislu kriterija tehničke provjere utvrđenih u točki 1. podtočki (a) odjeljaka 4.29. do 4.31. Priloga I. pobijanoj uredbi ne uzimaju u obzir za mjere prilagodbe klimatskim promjenama. Naime, u njemu se pojašnjava da za te djelatnosti, „za koje se ovim delegiranim aktom odobrava privremeno priznavanje doprinosa ublažavanju klimatskih promjena, nije potrebno predvidjeti posebne kriterije tehničke provjere za prilagodbu klimatskim promjenama s obzirom na to da je to priznavanje vremenski ograničeno”.

637 U nedostatku konkretnijih argumenata, argument Republike Austrije prema kojem se ne može objasniti razlog zašto bi trebalo dopustiti znatno višu razinu emisija stakleničkih plinova za priznavanje doprinosa ublažavanju klimatskih promjena u odnosu na prilagodbu klimatskim promjenama, stoga treba odbiti.

638 Prema tome, jedanaesti tužbeni razlog se odbija.

Dvanaesti tužbeni razlog, koji se temelji na povredi članka 17. i članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe o taksonomiji, kao i načela opreznosti

639 Republika Austrija tvrdi da granične vrijednosti od 270 g CO_2eq/kWh i 550 kg CO_2eq/kW nisu u skladu s kriterijem DNSH iz članka 17. stavka 1. točke (a) Uredbe o taksonomiji, s obzirom na to da te granične vrijednosti dovode do znatnih emisija stakleničkih plinova štetnih za klimu, barem s obzirom na to da, oslanjajući se na izravne emisije stakleničkih plinova iz djelatnosti, prikrivaju osobito štetne emisije metana.

640 Usto, Republika Austrija tvrdi da – s obzirom na to da Komisija za druge djelatnosti povezane s energijom upotrebljava graničnu vrijednost od 270 g CO_2eq/kWh kao uvjet usklađenosti s kriterijem DNSH – granična vrijednost od 550 kg CO_2eq/kW, kojom se odobravaju emisije stakleničkih plinova iznad granične vrijednosti od 270 g CO_2eq/kWh, ne ispunjava kriterij DNSH „u skladu sa samim kriterijima koje je utvrdila Komisija”.

641 Osim toga, Republika Austrija smatra da Komisija navedene granične vrijednosti nije temeljila na znanstvenim studijama ili načelu opreznosti, čime je povrijedila članak 19. stavak 1. točku (f) Uredbe o taksonomiji i navedeno načelo opreznosti, te da pobijana uredba sadržava „nedostatke u procjeni i razlozima”.

642 Komisija, koju podupire Rumunjska, osporava tu argumentaciju.

643 Važno je podsjetiti na to da se, na temelju članka 17. stavka 1. točke (a) Uredbe o taksonomiji, smatra da gospodarska djelatnost znatno šteti ublažavanju klimatskih promjena ako dovodi do znatnih emisija stakleničkih plinova.

644 Usto, valja istaknuti da Republika Austrija tvrdi da je Komisija, time što se oslonila na izravne emisije stakleničkih plinova nastale djelatnošću, prikrila emisije metana protivno članku 17. stavku 1. točki (a) Uredbe o taksonomiji.

645 Međutim, kao što to proizlazi iz točaka 575. do 578. ove presude, Komisija nije počinila očitu pogrešku u ocjeni time što je svoj zaključak temeljila na izravnim emisijama stakleničkih plinova koje nastaju djelatnošću, a ne na emisijama stakleničkih plinova iz drugih djelatnosti koje prethode ili slijede toj djelatnosti.

646 Stoga valja smatrati da Republika Austrija ne dokazuje, pa čak ni ne tvrdi, da granične vrijednosti od 270 g CO_2eq/kWh i 550 kg CO_2eq/kW dovode do znatnih emisija stakleničkih plinova koji su štetni za klimu, a koje nastaju samom djelatnošću.

647 Osim toga, činjenica da je Komisija za druge djelatnosti povezane s energijom upotrijebila graničnu vrijednost od 270 g CO_2eq/kWh, kao uvjet usklađenosti s kriterijem DNSH, ne dokazuje da se graničnom vrijednošću od 550 kg CO_2eq/kW, kojom se dopuštaju emisije stakleničkih plinova iznad granične vrijednosti od 270 g CO_2eq/kWh, ne poštuje kriterij DNSH.

648 Naime, poštovanje kriterija DNSH za gospodarske djelatnosti povezane s prirodnim plinom ne podrazumijeva samo poštovanje tih graničnih vrijednosti, nego svih kriterija tehničke provjere o kojima je riječ.

649 Stoga sama okolnost da su granične vrijednosti koje se primjenjuju na te djelatnosti više nego za druge djelatnosti ne dokazuje da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni u tom pogledu.

650 Osim toga, zbog istih razloga kao što su oni navedeni u točkama 614. do 619. ove presude, treba odbiti argument da Komisija navedene granične vrijednosti nije temeljila na znanstvenim studijama ili načelu opreznosti, čime je povrijedila članak 19. stavak 1. točku (f) Uredbe o taksonomiji i načelo opreznosti, te da pobijana uredba sadržava „nedostatke u procjeni i razlozima”.

651 Dvanaesti tužbeni razlog stoga treba odbiti.

Trinaesti tužbeni razlog, koji se temelji na povredi članka 11. i članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe o taksonomiji, kao i načela opreznosti

652 Republika Austrija tvrdi da je pobijana uredba nezakonita jer se njome gospodarske djelatnosti povezane s prirodnim plinom kvalificiraju djelatnostima koje znatno doprinose prilagodbi klimatskim promjenama u smislu članka 11. Uredbe o taksonomiji.

653 Republika Austrija ističe da kriteriji tehničke provjere utvrđeni za sektor prirodnog plina u Prilogu II. pobijanoj uredbi odgovaraju onima utvrđenima za nuklearnu energiju u svrhu znatnog doprinosa prilagodbi klimatskim promjenama, koji su također isti kao i oni utvrđeni za kriterij DNSH.

654 Prema mišljenju Republike Austrije, ti su kriteriji nedostatni zbog istih razloga kao i oni istaknuti za nuklearnu energiju.

655 Osim toga, Republika Austrija poziva se na povredu članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe o taksonomiji i načela opreznosti, kao i na „nedostatke u procjeni i razlozima”, s obzirom na to da se ne navodi nikakva posebna studija ili stručno mišljenje koji se odnose na predmetne gospodarske sektore.

656 Komisija, koju podupire Rumunjska, osporava tu argumentaciju.

657 U tom pogledu valja podsjetiti na to da se člankom 11. Uredbe o taksonomiji definiraju uvjeti pod kojima se za određenu gospodarsku djelatnost smatra da znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena.

658 Stoga, na temelju osobito članka 11. stavka 1. točke (a) Uredbe o taksonomiji, ta djelatnost mora uključivati rješenja za prilagodbu kojima se znatno smanjuje rizik od štetnog učinka trenutačne klime i očekivane buduće klime na tu gospodarsku djelatnost ili se znatno smanjuje taj štetan učinak, bez povećanja rizika od štetnog učinka na ljude, prirodu ili imovinu.

659 Republika Austrija samo tvrdi, kao i za nuklearnu energiju, da povećanje ekstremnih suša uzrokovanih klimatskim promjenama također uzrokuje poteškoće u pogledu proizvodnje energije iz prirodnog plina, primjerice u pogledu iskorištavanja i upotrebe vode za hlađenje iz kolektora.

660 Međutim, kao što je ocijenjeno u pogledu sličnog argumenta istaknutog u vezi s nuklearnom energijom u točki 401. ove presude, valja istaknuti da je takva tvrdnja previše spekulativna da bi se zaključilo da postoji očita pogreška u ocjeni.

661 Uostalom, Republika Austrija Općem sudu nije podnijela nijedan konkretan element kojim bi se dokazalo da je pobijana uredba zahvaćena očitom pogreškom u ocjeni u pogledu tih aspekata.

662 Naime, upućivanje na općenite tvrdnje Platforme nije dovoljno da se Komisijina ocjena učini nevjerodostojnom.

663 Naposljetku, budući da Republika Austrija ne potkrepljuje svoje argumente koji se temelje na povredi načela opreznosti i na „nedostacima u procjeni i razlozima”, treba ih odbiti.

664 Zbog tih razloga trinaesti tužbeni razlog se odbija.

Četrnaesti tužbeni razlog, koji se temelji na povredi članka 19. stavka 1. točke (i) Uredbe o taksonomiji zbog stvaranja neiskoristive imovine

665 Republika Austrija ističe da se pobijanom uredbom povređuje članak 19. stavak 1. točka (i) Uredbe o taksonomiji jer uključivanje prirodnog plina u taksonomiju sadržava barem znatan rizik od stvaranja neiskoristive imovine.

666 Republika Austrija navodi da su već projekcije koje je Komisija izradila 2020. o učinku paketa mjera „Spremni za 55 %” (Fit for 55) predviđale znatno smanjenje upotrebe prirodnog plina kao nositelja energije, a od tada su ponajprije povećanje cijena isporuka plina i sustav trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova dodatno povećali gospodarski pritisak na prirodni plin kao nositelj energije. Usto, invazija Rusije na Ukrajinu u veljači 2022. ponovno je osjetno povećala taj pritisak, tako da je isporuka plina Uniji znatno ugrožena.

667 U tom kontekstu Republika Austrija smatra da postoji bojazan da uključivanje prirodnog plina u taksonomiju stvara neoportun poticaj koji će u konačnici proizvesti neiskoristivu imovinu jer je plin kao gorivo dostupan samo po previsokoj, pa čak i nedostupnoj cijeni.

668 Komisija, koju podupiru Mađarska i Republika Poljska, osporava tu argumentaciju.

669 U tom je pogledu dovoljno utvrditi da ti navodi Republike Austrije nisu ni potkrijepljeni ni dokazani, tako da ih treba odbiti kao neosnovane.

670 Naime, upućivanje na općenite tvrdnje Platforme nije dovoljno da se Komisijina ocjena učini nevjerodostojnom.

671 Četrnaesti tužbeni razlog stoga treba odbiti.

Petnaesti tužbeni razlog, koji se temelji na povredi članka 19. stavka 1. točke (k) Uredbe o taksonomiji

672 Republika Austrija tvrdi da se odredbama pobijane uredbe primjenjivim na djelatnosti povezane s prirodnim plinom povređuje članak 19. stavak 1. točka (k) Uredbe o taksonomiji – kojim se propisuje da kriteriji tehničke provjere moraju biti jednostavni za uporabu te postavljeni tako da se olakša provjera njihove usklađenosti – s obzirom na to da kriteriji tehničke provjere predviđeni za te djelatnosti u velikoj mjeri sadržavaju neodređene pravne pojmove i uvjete koji će biti ispunjeni tek u budućnosti.

673 Republika Austrija pojašnjava da se u pogledu prirodnog plina nezakonitost osobito odnosi na poštovanje godišnje granične vrijednosti od 550 kg CO_2/kW tijekom 20 godina i uporabu plina iz obnovljivih izvora ili niskougljičnih plinova od 31. prosinca 2035. Republika Austrija također navodi da je, kako bi se provjerilo jesu li ispunjeni ti uvjeti, predviđeno da neovisna treća strana sastavlja godišnja izvješća radi ocjene je li djelatnost „vjerodostojno usmjerena” prema poštovanju tih kriterija. Ona iz toga zaključuje da nije predviđen nadzor poštovanja granične vrijednosti od 550 kg CO_2/kW nakon 20 godina odnosno promjena opskrbe plinom do 2035., tako da nepoštovanje tih obveza ne bi utjecalo na klasifikaciju djelatnosti kao okolišno održive.

674 Republika Austrija također naglašava da nisu zajamčeni nadzor i poštovanje obveze zamjene prirodnog plina plinom iz obnovljivih izvora ili niskougljičnih plinova do 2035. i, osobito, da se čini da nije osigurana mogućnost prelaska na vodik u 2035.

675 Komisija, koju podupire Rumunjska, osporava tu argumentaciju.

676 Prvo, valja podsjetiti na to da se, kao što to proizlazi iz točaka 483. do 485. ove presude, tvrdnjom prema kojoj kriteriji tehničke provjere u velikoj mjeri sadržavaju neodređene pravne pojmove i uvjete koji će biti ispunjeni tek u budućnosti ne može dokazati da ti kriteriji nisu jednostavni za upotrebu odnosno da nisu postavljeni na način da se olakša provjera njihove usklađenosti.

677 Drugo, valja istaknuti da se u točki 1. drugom do četvrtom stavku odjeljka 4.29. Priloga I. pobijanoj uredbi navodi sljedeće:

„Usklađenost s kriterijima iz točke 1. podtočke (b) provjerava neovisna treća strana. Neovisni vanjski ovjerovitelj ima potrebne resurse i stručnost za provedbu takve provjere. Neovisni vanjski ovjerovitelj ne smije biti u sukobu interesa s vlasnikom ili ulagačem niti smije sudjelovati u razvoju ili obavljanju djelatnosti. Neovisni vanjski ovjerovitelj s dužnom pažnjom provodi provjeru usklađenosti s kriterijima tehničke provjere. Konkretno, neovisna treća strana svake godine objavljuje i Komisiji dostavlja izvješće u kojem se:

(a) certificira razina izravnih emisija stakleničkih plinova iz točke 1. podtočke (b) i.;

(b) prema potrebi procjenjuje je li putanja godišnjih izravnih emisija stakleničkih plinova te djelatnosti vjerodostojno usklađena s postizanjem prosječne granične vrijednosti tijekom 20 godina iz točke 1. podtočke (b) i.;

(c) procjenjuje je li putanja djelatnosti vjerodostojno usklađena sa zahtjevima iz točke 1. podtočke (b) v.

Pri procjeni iz točke 1. podtočke (b) neovisni vanjski ovjerovitelj posebno uzima u obzir planirane godišnje izravne emisije stakleničkih plinova za svaku godinu putanje, ostvarene godišnje izravne emisije stakleničkih plinova, planirane i ostvarene radne sate te planiranu i ostvarenu upotrebu plinova iz obnovljivih izvora ili niskougljičnih plinova.

Komisija na temelju izvješća koja su joj dostavljena može uputiti mišljenje relevantnim operat[o]rima. […]”

678 Međutim, suprotno onomu što tvrdi Republika Austrija, iz tih se odredbi ne može zaključiti da nije predviđen nadzor poštovanja granične vrijednosti od 550 kg CO_2/kW nakon 20 godina odnosno promjena opskrbe plinom do 2035.

679 Isto vrijedi i za tvrdnju prema kojoj postoje ozbiljne sumnje u nadzor i poštovanje obveze zamjene prirodnog plina plinom iz obnovljivih izvora ili niskougljičnim plinom do 2035., s obzirom na to da nije zajamčena stvarna mogućnost izvršenja te obveze.

680 Naime, kao što to proizlazi iz pojašnjenja prema kojem usklađenost, osobito s kriterijima iz točke 1. podtočke (b) odjeljka 4.29. Priloga I. pobijanoj uredbi, provjerava neovisna treća strana, mehanizam provjere predviđen je za sve te kriterije.

681 Stoga se na temelju tih argumenata Republike Austrije ne može dokazati da je pobijana uredba zahvaćena povredom članka 19. stavka 1. točke (k) Uredbe o taksonomiji.

682 Zbog toga se odbija petnaesti tužbeni razlog.

Šesnaesti tužbeni razlog, koji se temelji na povredi svrhe i korisnog učinka Uredbe o taksonomiji zbog rizika od rascjepkanosti tržišta

683 Republika Austrija u biti tvrdi da kvalifikacija energije povezane s prirodnim plinom kao održive može dovesti do rascjepkanosti tržišta, protivno svrsi Uredbe o taksonomiji i obvezi očuvanja njezina korisnog učinka.

684 Prema mišljenju Republike Austrije, povezano razlikovanje između „najbolje” i „lošije” okolišne održivosti protivno je duhu i cilju Uredbe o taksonomiji, čiji je cilj osigurati transparentnost uspostavljanjem jedinstvenih kriterija na razini Unije za okolišno održive djelatnosti.

685 Komisija, koju podupire Rumunjska, osporava tu argumentaciju.

686 U tom pogledu valja istaknuti, kao što to proizlazi iz točaka 493. do 495. ove presude, da razlikovanje koje navodi Republika Austrija predstavlja primjenu Uredbe o taksonomiji kojom se uvode različite kategorije djelatnosti ovisno o njihovoj održivosti, osobito u članku 10. stavcima 1. i 2. te uredbe.

687 Zbog tih razloga šesnaesti tužbeni razlog se odbija.

688 Uzimajući u obzir sve prethodno navedeno, tužbu treba odbiti u cijelosti.

Podnesak Republike Austrije o prilagodbi

689 U skladu s člankom 86. stavkom 1. Poslovnika, tužitelj može prilagoditi tužbu kako bi se uzeo u obzir novi čimbenik u smislu da je akt čije se poništenje zahtijeva zamijenjen ili izmijenjen drugim aktom istog predmeta.

690 Republika Austrija podnijela je 20. veljače 2024. podnesak o prilagodbi kako bi proširila svoj tužbeni zahtjev na Delegiranu uredbu Komisije (EU) 2023/2485 od 27. lipnja 2023. o izmjeni Delegirane uredbe (EU) 2021/2139 utvrđivanjem dodatnih kriterija tehničke provjere na temelju kojih se određuje pod kojim se uvjetima smatra da određene ekonomske djelatnosti znatno pridonose ublažavanju klimatskih promjena ili prilagodbi klimatskim promjenama i nanose li te djelatnosti bitnu štetu kojem drugom okolišnom cilju (SL 2023./2485, L).

691 Komisija, Republika Bugarska, Češka Republika, Francuska Republika, Veliko Vojvodstvo Luksemburg, Mađarska, Republika Poljska, Rumunjska, Republika Slovenija, Slovačka Republika i Republika Finska imale su mogućnost podnijeti očitovanja na taj podnesak o prilagodbi.

692 U tom pogledu, kao što to ističe Komisija, člankom 86. stavkom 2. Poslovnika propisuje se da se prilagodba tužbe mora provesti u roku predviđenom u članku 263. šestom stavku UFEU-a u kojem se može zahtijevati poništenje akta koji opravdava prilagodbu tužbe.

693 Međutim, Delegirana uredba 2023/2485 objavljena je u *Službenom listu Europske unije* od 21. studenoga 2023. U skladu s člankom 59. Poslovnika rok za podnošenje zahtjeva za prilagodbu računa se od isteka četrnaestog dana od datuma objave, odnosno od 5. prosinca 2023. Rok od dva mjeseca nakon tog datuma jest 5. veljače 2024. Uzimajući u obzir rok zbog udaljenosti utvrđen u članku 60. Poslovnika, rok za podnošenje zahtjeva za prilagodbu stoga je istekao 15. veljače 2024.

694 U tim je okolnostima podnesak o prilagodbi, koji je podnesen 20. veljače 2024., nedopušten zbog nepravodobnosti.

Troškovi

695 U skladu s člankom 134. stavkom 1. Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove. Budući da Republika Austrija nije uspjela u postupku, valja joj naložiti snošenje vlastitih troškova i troškova Komisije, u skladu sa zahtjevom te institucije.

696 U skladu s člankom 138. stavkom 1. Poslovnika, Republika Bugarska, Češka Republika, Francuska Republika, Veliko Vojvodstvo Luksemburg, Mađarska, Republika Poljska, Rumunjska, Republika Slovenija, Slovačka Republika i Republika Finska snosit će vlastite troškove.

Slijedom navedenog,

OPĆI SUD (veliko vijeće),

proglašava i presuđuje:

1. **Tužba se odbija.**

2. **Republici Austriji nalaže se snošenje vlastitih troškova kao i troškova Europske komisije.**

3. **Republika Bugarska, Češka Republika, Francuska Republika, Veliko Vojvodstvo Luksemburg, Mađarska, Republika Poljska, Rumunjska, Republika Slovenija, Slovačka Republika i Republika Finska snosit će vlastite troškove.**

van der Woude	Papasavvas	Marcoulli
Costeira	Porchia	Kancheva
Öberg	De Baere	Pynnä
Laitenberger	Steinfatt	Petrlík
Zilgalvis	Tichy-Fisslberger	Spangsberg Grønfeldt

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 10. rujna 2025.

Potpisi

Sadržaj

Okolnosti spora . . . 3

Zahtjevi stranaka . . . 3

Pravo . . . 4

Uvodne napomene o opsegu sudskog nadzora . . . 5

Prvi i deveti tužbeni razlog, koji se temelje na povredi postupovnih odredbi iz Uredbe o taksonomiji i članka 6. stavka 4. Europskog zakona o klimi . . . 6

Drugi, treći, četvrti, peti, šesti, sedmi i osmi tužbeni razlog, koji se odnose na gospodarske djelatnosti povezane sa sektorom nuklearne energije . . . 12

Osmi tužbeni razlog, koji se temelji na povredi članka 290. UFEU-a . . . 13

Drugi tužbeni razlog, koji se temelji na povredi članka 10. stavka 2. i članka 19. stavka 1. točaka (f) i (g) Uredbe o taksonomiji, kao i načela opreznosti . . . 17

– Prvi dio drugog tužbenog razloga, koji se temelji na neprimjenjivosti članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji na gospodarske djelatnosti povezane s nuklearnom energijom . . . 17

– Drugi dio drugog tužbenog razloga, koji se podredno temelji na nepoštovanju uvjeta iz članka 10. stavka 2. Uredbe o taksonomiji . . . 23

– Treći dio drugog tužbenog razloga, koji se podredno temelji na povredi članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe o taksonomiji i načela opreznosti . . . 29

Treći i četvrti tužbeni razlog, koji se temelje na povredi članka 17. i članka 19. stavka 1. točaka (f) i (g) Uredbe o taksonomiji te načela opreznosti . . . 31

– Prvi dio trećeg tužbenog razloga, prvi dio četvrtog tužbenog razloga i peti prigovor trećeg dijela trećeg tužbenog razloga, koji se temelje na povredi razine zaštite . . . 34

– Drugi dio trećeg tužbenog razloga, koji se temelji na povredi članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe o taksonomiji . . . 35

– Ostali prigovori iz trećeg dijela trećeg tužbenog razloga i drugi dio četvrtog tužbenog razloga, koji se temelje na zanemarivanju rizika od teških reaktorskih nesreća . . . 37

– Četvrti dio trećeg tužbenog razloga i treći dio četvrtog tužbenog razloga, koji se temelje na nepoštovanju rizika povezanih s visokoradioaktivnim otpadom . . . 44

– Četvrti dio četvrtog tužbenog razloga, koji se temelji na neuzimanju u obzir rizika povezanih s uobičajenim radom nuklearnih elektrana . . . 50

– Peti dio trećeg tužbenog razloga i peti dio četvrtog tužbenog razloga, koji se temelje na ugrožavanju cilja prilagodbe klimatskim promjenama . . . 51

– Šesti dio trećeg tužbenog razloga, koji se temelji na povredi zahtjeva procjene životnog ciklusa . . . 55

– Šesti dio četvrtog tužbenog razloga, koji se temelji na proturječnosti i nedostatnosti odredbi Priloga II. pobijanoj uredbi koje se odnose na sprečavanje bitne štete od teških reaktorskih nesreća i konačnog odlaganja visokoradioaktivnog otpada . . . 57

– Sedmi dio četvrtog tužbenog razloga, koji se podredno temelji na „nedostacima u procjeni i razlozima” . . . 58

Peti tužbeni razlog, koji se temelji na povredi članka 11. i članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe o taksonomiji, kao i načela opreznosti . . . 59

Šesti tužbeni razlog, koji se temelji na povredi članka 19. stavka 1. točke (k) Uredbe o taksonomiji . . . 62

Sedmi tužbeni razlog, koji se temelji na povredi svrhe i korisnog učinka Uredbe o taksonomiji zbog rizika od rascjepkanosti tržišta . . . 63

Deseti, jedanaesti, dvanaesti, trinaesti, četrnaesti, petnaesti i šesnaesti tužbeni razlog, koji se odnose na gospodarske djelatnosti povezane sa sektorom prirodnog plina . . . 64

Deseti tužbeni razlog, koji se temelji na povredi članka 10. stavka 2. i članka 19. stavka 1. točaka (f) i (g) Uredbe o taksonomiji, kao i načela opreznosti . . . 64

– Prvi dio desetog tužbenog razloga, koji se temelji na postojanju niskougljičnih alternativa . . . 65

– Drugi dio desetog tužbenog razloga, koji se temelji na nepostojanju doprinosa prelasku na ugljično neutralno gospodarstvo u skladu s ciljem od 1,5 °C . . . 67

– Treći dio desetog tužbenog razloga, koji se temelji na povredi zahtjeva analize životnog ciklusa . . . 74

– Četvrti dio desetog tužbenog razloga, koji se u biti temelji na tvrdnji da se graničnim vrijednostima od 270 g CO_2eq/kWh i 550 kg CO_2eq/kW povređuje obveza odgovaranja najboljoj učinkovitosti u sektoru ili industriji . . . 75

– Peti dio desetog tužbenog razloga, koji se temelji na ograničenju niskougljičnih alternativa . . . 77

– Šesti dio desetog tužbenog razloga, koji se temelji na povredi zabrane učinaka vezanosti . . . 77

– Sedmi dio desetog tužbenog razloga, koji se temelji na povredi članka 19. stavka 1. točke (g) Uredbe o taksonomiji . . . 78

– Osmi dio desetog tužbenog razloga, koji se podredno temelji na povredi članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe o taksonomiji, načela opreznosti i „nedostacima u procjeni i razlozima” . . . 79

Jedanaesti tužbeni razlog, koji se temelji na povredi načela jednakog postupanja i članka 19. stavka 1. točaka (a) i (j) Uredbe o taksonomiji zbog nepostojanja tehnološke neutralnosti . . . 80

Dvanaesti tužbeni razlog, koji se temelji na povredi članka 17. i članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe o taksonomiji, kao i načela opreznosti 81

Trinaesti tužbeni razlog, koji se temelji na povredi članka 11. i članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe o taksonomiji, kao i načela opreznosti 82

Četrnaesti tužbeni razlog, koji se temelji na povredi članka 19. stavka 1. točke (i) Uredbe o taksonomiji zbog stvaranja neiskoristive imovine 83

Petnaesti tužbeni razlog, koji se temelji na povredi članka 19. stavka 1. točke (k) Uredbe o taksonomiji 84

Šesnaesti tužbeni razlog, koji se temelji na povredi svrhe i korisnog učinka Uredbe o taksonomiji zbog rizika od rascjepkanosti tržišta 85

Podnesak Republike Austrije o prilagodbi 86

Troškovi 87